

ความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์ประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผย

ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร : กรณีศึกษาของบริษัท

ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Relationship Ownership Shareholder Board Composition and Corporate

Social Responsibility Disclosures : A Case Study of Listed Companies

in The Stock Exchange of Thailand (SET)

อรพรรณ ไบเดิน

Orapan Baideen

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

บัญชีมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Accountancy

Prince of Songkla University

2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการและการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร : กรณีศึกษาของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้เขียน นางสาวอรพรรณ ไบคิน

สาขาวิชา การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....

.....ประธานกรรมการ

(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

(ดร.จิราภา ซาลาธราวัฒน์)

.....กรรมการ

(ดร.กุลวดี ลีมอัสโน)

.....กรรมการ

(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ

(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ

(นางสาวอรพรรณ ไบดิน)

นักศึกษา

(4)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ

(นางสาวอรพรรณ ไบคีน)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร : กรณีศึกษาของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ผู้เขียน	นางสาวอรพรรณ ไบคิน
สาขาวิชา	การบัญชี
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะขอบเขต ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ทดสอบความสัมพันธ์ของโครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 513 บริษัท แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ จำนวน 225 บริษัท ใน การศึกษาใช้การสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยการนับจำนวนค่าหา ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษากการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มทรัพยากรมีการเปิดเผยจำนวนค่าเฉลี่ยมากที่สุด กลุ่มบริการ มีจำนวนค่าน้อยที่สุด ด้านที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือ ด้านผู้บริ โภค และด้านสังคมและชุมชนมีการเปิดเผยน้อยที่สุด ในการ ทดสอบความสัมพันธ์พบว่า สัดส่วนการถือหุ้นโดยรัฐบาล และจำนวนคณะกรรมการบริษัท มี ความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาด หลักรทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์จากการศึกษาค้างนี้ ช่วยให้บริษัทนำไปใช้เป็นแนวทางในการแสดงการ เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของตนเองได้ เป็นฐานข้อมูลสำหรับการทำวิจัยในอนาคต สำหรับผู้ที่สนใจ และเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายด้านการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อ สังคมในประเทศให้มีการบังคับใช้และปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเข้มงวดมากขึ้น

Thesis Title	The Relationship Ownership Shareholder Board Composition and corporate Social Responsibility Disclosures : A Case Study of Listed Companies in The Stock Exchange of Thailand (SET)
Author	Miss Orapan Baideen
Major Program	Accounting
Academic Year	2014

ABSTRACT

The objectives of this study are to investigate the extent of corporate social responsibility (CSR) disclosures, and to test the relationship between ownership structure board composition, and the level of CSR disclosures from listed companies in the Stock Exchange of Thailand (SET).

Population of this study is all listed companies from the SET that include 513 firms in 8 industries. By simple random sampling, 225 firms are used as the samples in this study. Content analysis is used to quantify the extent and level of CSR disclosures. Descriptive analysis, and multiple regressions are used to analysis the data.

As the results, companies in resource industry provide the most level of CSR disclosures, but companies in service industry provide less level of disclosures than the others. The most common disclosures are customer but less disclosure in society and community. To test the relationship between ownership structure, board composition and CSR disclosures, there is significant relationship between government ownership, number of board committee, and the level of disclosures.

The contributions of the study are to guide the companies providing CSR disclosures in their business including development of CSR disclosures regulations.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
ABSTRACT	(6)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
รายการตาราง	(10)
รายการภาพประกอบ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	3
1.3 คำถามวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.5 กรอบแนวความคิดวิจัย	5
1.6 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.7 นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)	9
2.2 การกำกับดูแลกิจการ (CG)	16
2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	20
2.3.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)	21
2.3.2 ทฤษฎีว่าด้วยความชอบธรรม (Legitimacy Theory)	22
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	36
3.1 สมมติฐานการวิจัย	36
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
3.2.1 ประชากร	44
3.2.1 กลุ่มตัวอย่าง	45
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
3.3.1 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3.2 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)	48
3.4 เครื่องมือในการเก็บข้อมูล	50
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	51
บทที่ 4 ผลการวิจัย	52
4.1 ลักษณะขอบเขตของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	52
4.2 ความสัมพันธ์ของโครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	62
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	67
5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	68
5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	77
5.3 ข้อจำกัดในการวิจัย	78
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัย	78
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	84
ประวัติผู้เขียน	90

รายการตาราง

ตารางที่	หน้า	
3.1	จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	45
3.2	จำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	46
3.3	ตัวแปรอิสระและวิธีที่ใช้ในการวัดมูลค่า	49
4.1	การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งตามหัวข้อการรายงาน 5 ด้าน	52
4.2	การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งตามประเภทอุตสาหกรรม	53
4.3	การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละด้านแยกตามประเภท อุตสาหกรรม	54
4.4	การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน	57
4.5	การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านผู้บริโภค	58
4.6	การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม	59
4.7	การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสังคมและชุมชน	60
4.8	การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม	61
4.9	การทดสอบความสัมพันธ์ของเครื่องมือที่นำมาใช้การวิเคราะห์ข้อมูล	62
4.10	การทดสอบความสัมพันธ์โดย Pearson's Correlation	63
4.11	การทดสอบความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)	64
4.12	สรุปผลการศึกษา	66

รายการภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากปัจจุบันธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมจะเป็นธุรกิจที่มีคุณค่า และสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจเป็นการแสดงออกของการบริหาร ที่มีจริยธรรม ลักษณะการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายทั้งใน และนอกองค์กร เริ่มตั้งแต่พนักงานไปจนถึงผู้บริหารของบริษัท ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน รวมไปถึง สังคม และชุมชน การดำเนินงานของบริษัทจะมีความมั่นคงและยั่งยืนซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยหลายประการซึ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการมี “การกำกับดูแลกิจการที่ดี” (Corporate Governance : CG) หรือบรรษัทภิบาล ถือเป็นเรื่องที่ได้รับการสนใจจากสาธารณชน หน่วยงานกำกับดูแลและผู้บริหารองค์กร เนื่องจาก การกำกับดูแลกิจการที่ดีจะส่งผลให้กิจการมีระบบการบริหารและการจัดการที่มีคุณภาพ รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใสและมีผลการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน สร้างความสามารถในการแข่งขัน และเพิ่มมูลค่าให้แก่เจ้าของกิจการและผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย การกำกับดูแลกิจการเป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรธุรกิจมีความสมดุลระหว่างการสร้างกำไรหรือ ผลการดำเนินงานทางการเงินที่ดีควบคู่กับการมีแนวปฏิบัติที่ดีของธุรกิจ The Organization for Economic Cooperation and Development หรือ OECD (2004) กล่าวว่า การกำกับดูแลกิจการ หมายถึง ระบบการชี้แนะและควบคุมบริษัท โดยโครงสร้างของการกำกับดูแลกิจการจะแสดงถึงการจัดสรรสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มต่างๆ ในบริษัท เช่น คณะกรรมการ ผู้จัดการ ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น และการกำหนดกฎและกระบวนการทำงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจ การกำกับดูแลกิจการที่ดีช่วยทำให้บริษัทมีโครงสร้างในการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินการด้วย และสอดคล้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2549) ที่ได้ให้คำจำกัดความของการกำกับดูแลกิจการว่า คือ ระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน นำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มคุณค่าให้กับ ผู้ถือหุ้นในระยะยาวโดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นประกอบ

จึงสรุปได้ว่าการกำกับดูแลกิจการคือ ระบบที่จัดให้มีการดูแลควบคุมโครงสร้างกระบวนการทำงาน โครงสร้างของภาวะผู้นำ และการควบคุมของกิจการผ่านความสัมพันธ์ระหว่าง

คณะกรรมการฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้นเพื่อสร้างความเจริญเติบโต และเพิ่มคุณค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นร่วมด้วย มีการศึกษาจากนักวิชาการหลายท่านที่สนับสนุนว่าการกำกับดูแลกิจการเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท (Jamali, Safieddine, & Rabbath, 2008; Shahin & Zairi, 2007; Kraisornsuthasinee & Swierczek, 2006; Van den Berghe & Louche, 2005) “ศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2549 ได้แบ่งหลักการและแนวทางการปฏิบัติเป็น 5 หมวด ได้แก่ (1) สิทธิของผู้ถือหุ้น (2) การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน (3) บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย (4) การเปิดเผยข้อมูลความโปร่งใส และ (5) ความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ โดยหลักการทั้ง 5 หมวดนั้นยังไม่ได้ครอบคลุมในทุกประเด็นของการดำเนินธุรกิจแบบมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด เช่น ผู้ถือหุ้น ผู้บริหาร พนักงาน ลูกค้า คู่ค้า ครอบครัวของพนักงาน ชุมชน และสิ่งแวดล้อม” (ภูสิต วงศ์หล่อสายชล, 2550) จากหลักการกำกับดูแลกิจการทั้ง 5 หมวดนี้หลักการหมวด 1 และหมวด 2 เป็นหลักการที่เกี่ยวกับผู้ถือหุ้น ขณะที่หลักการหมวด 4 และหมวด 5 เป็นหลักการที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ ซึ่งทั้งผู้ถือหุ้นและคณะกรรมการถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการ เป็นที่พึงสังเกตว่ามีเพียงหมวดที่ 3 ที่กล่าวถึงผู้มีส่วนได้เสียนอกกิจการ ซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของผู้ถือหุ้น และองค์ประกอบของคณะกรรมการ แนวปฏิบัติตามหลักการในหมวดที่ 3 ซึ่งกำหนดว่าผู้มีส่วนได้เสียควรได้รับการดูแลจากบริษัทตามสิทธิที่มีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและเมื่อพิจารณาที่จุดมุ่งหมายของหลักการต่างๆ ที่จำกัดว่าเป็นไปเพื่อสร้างความมั่นคง ความมั่นคงทางการเงินและความยั่งยืนของกิจการแล้ว จะเห็นว่ายังมีข้อแตกต่างกันอยู่มาก จากเจตนารมณ์ในการดำเนินกิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมเป็นที่ตั้งนอกจากนั้นในการดูแลผู้ที่มีส่วนได้เสียนอกกิจการอย่างมีประสิทธิภาพ กิจการจะต้องเริ่มต้นจากจิตสำนึกที่ต้องการทำความดีใจมิใช่แค่เพียงปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์ประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ยังมีน้อยมากในประเทศไทย และเมื่อปี 2555 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ให้แสดงในรายงานประจำปีในหัวข้อ การกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งถือเป็นข้อปฏิบัติที่เพิ่มเข้ามามากขึ้นที่บริษัทต้องรายงานเพิ่มเติม ผู้วิจัยเห็นว่า นอกเหนือจากที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ทุกบริษัทต้องรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้แล้วนั้น บริษัทยังมีการรายงานนอกเหนือจากที่กำหนดไว้หรือไม่ และโครงสร้างของผู้ถือหุ้น กับองค์ประกอบของคณะกรรมการจะมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อ

ต่อสังคมภาคสมัครใจหรือไม่ ดังนั้นจึงได้ทำการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลแบบสมัครใจ นอกเหนือจากหัวข้อการกำกับดูแลกิจการที่ดีในรายงานประจำปี (รายงาน 56 - 1)

ด้วยความสำคัญและที่มาของปัญหาจึงนำมาซึ่งสิ่งที่ผู้วิจัยสนใจ และต้องการศึกษาลักษณะขอบเขตของความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และทดสอบความสัมพันธ์ของโครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางใด ภายใต้วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะขอบเขตของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของโครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.3 คำถามวิจัย

1. การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นอย่างไร
2. โครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือไม่ หากมีอย่างไร

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์เชิงทฤษฎี

1.1 เพื่อเป็นการทดสอบทฤษฎีเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสีย และทฤษฎีว่าด้วยความชอบธรรมว่าสามารถอธิบายเหตุการณ์ หรือสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้จริงหรือไม่

1.2 เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการทำวิจัยในอนาคตสำหรับผู้สนใจ

2. ประโยชน์เชิงการนำไปใช้

2.1 เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

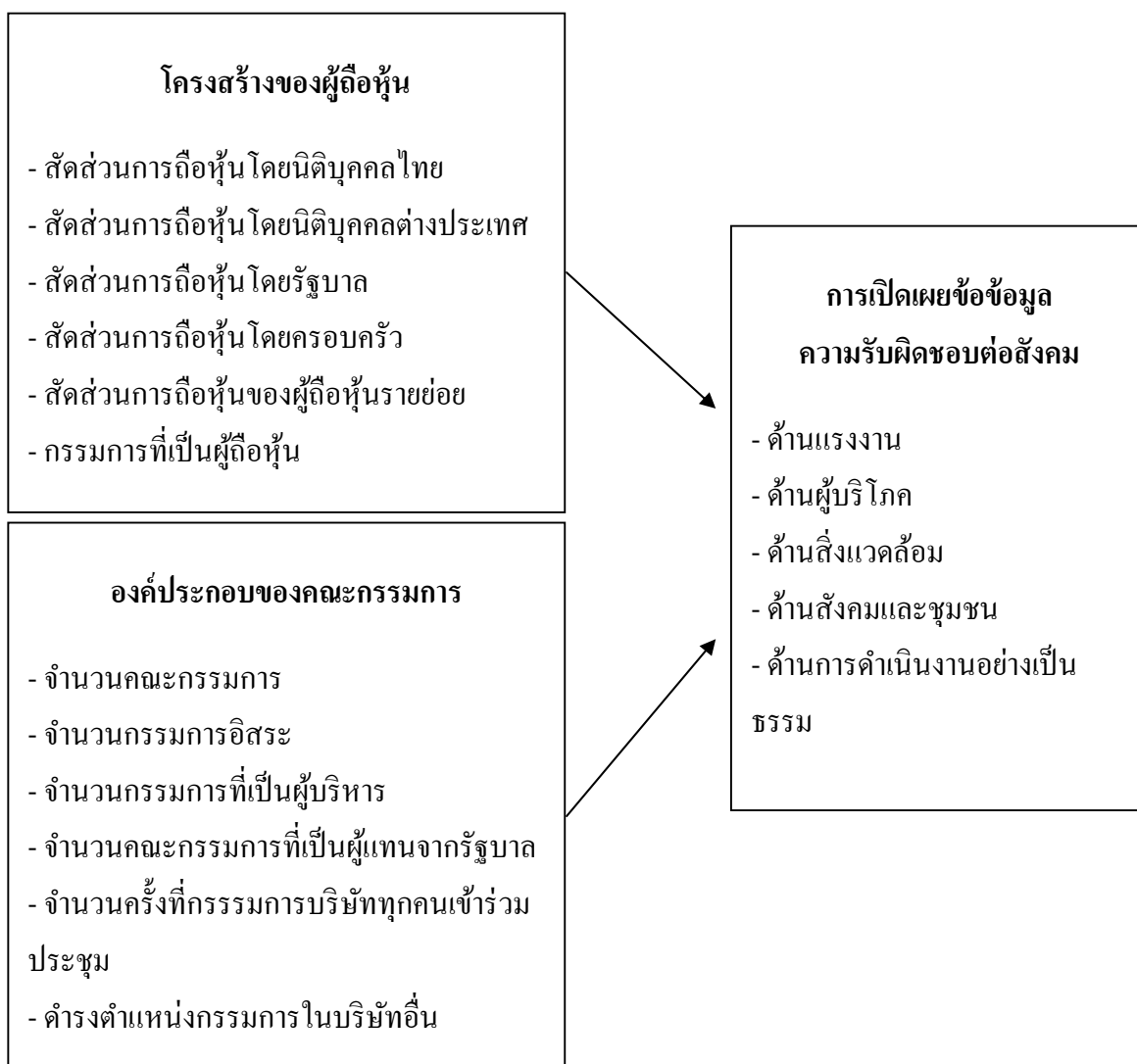
2.2 เพื่อใช้ในการตัดสินใจของนักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียที่มีความสนใจการรายงานข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมกับการดำเนินงานของธุรกิจ

2.3 เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานได้ใช้พัฒนาองค์กรและผลักดันให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่กับการกำกับดูแลกิจการที่ดีขององค์กรได้ในอนาคต

2.4 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายด้านการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศให้มีการบังคับใช้และปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเข้มงวดมากขึ้น

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาลักษณะขอบเขตของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : กรณีศึกษาของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นอย่างไร และโครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์ประกอบของคณะกรรมการมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร: กรณีศึกษาของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือไม่ หากมี อย่างไร โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบที่ 1 ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

1.6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยในครั้งนี้นำมาใช้ในการศึกษาลักษณะขอบเขตของความสัมพันธ์ของโครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และทดสอบความสัมพันธ์ของโครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการและการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ รายงานประจำปีของบริษัท (รายงาน 56-1) โดยเก็บข้อมูลนอกเหนือรายการ การจัดการและการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Management and CG) ทั้งหมด สืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.set.or.th) และจากเว็บไซต์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.6.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 513 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2556) แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ประกอบด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ยกเว้นบริษัทจดทะเบียนที่แก้ไขการดำเนินงานไม่ได้ตามกำหนด รวมถึงบริษัทจดทะเบียนที่เข้าข่ายถูกเพิกถอนและบริษัทที่อยู่ในกลุ่ม เอ็ม เอ ไอ ใช้การสุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด ทั้ง 8 อุตสาหกรรม ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ทั้งหมด 225 บริษัท

1.6.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาความสัมพันธ์ของโครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในรายงานประจำปี 2556 (รายงาน 56-1) จากหน้าเว็บไซต์ของบริษัท และ www.set.co.th

1.7 นิยามศัพท์

การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility Disclosure) หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็น ตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับ ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มี 5 ด้าน คือ ด้านแรงงาน ด้านผู้บริโภค ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและชุมชน และด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2557)

ความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กร ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในองค์กร และในระดับใกล้และไกลด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กร ในอันที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข (สถาบันไทยพัฒน์, 2557)

โครงสร้างผู้ถือหุ้น (Ownership Shareholder) หมายถึง ผู้ถือหุ้นในบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 10 อันดับแรกของบริษัท แบ่งตามสัดส่วนการถือหุ้น โดยนิติบุคคลไทย สัดส่วนการถือหุ้น โดยนิติบุคคลต่างประเทศ สัดส่วนการถือหุ้น โดยรัฐบาล สัดส่วนการถือหุ้น โดยครอบครัว สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย และกรรมการที่เป็นผู้ถือหุ้น

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand : SET) เป็นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เปิดทำการซื้อขายขึ้นอย่างทางการครั้งแรกในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 ได้แบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมออกเป็น 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร กลุ่มบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

องค์ประกอบของคณะกรรมการ (Board Composition) หมายถึง ตามข้อพึงปฏิบัติที่ดีสำหรับกรรมการบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วยคณะกรรมการที่ผู้บริหาร (Executive Director) คือ กรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานประจำ หรือกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท คณะกรรมการที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร (Non-Executive Director) คือ กรรมการจากภายนอกที่ไม่ได้มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารหรือพนักงานประจำของบริษัท ซึ่งประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระ (Independent Director) ซึ่งเป็นอิสระจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง ประธานกรรมการ (Chairman) เป็นผู้รับผิดชอบในฐานะผู้นำคณะกรรมการและทำหน้าที่เป็นประธานการประชุมซึ่งคณะกรรมการเป็นผู้เลือก ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ประธานกรรมการควรมาจากกรรมการที่เป็นอิสระ และไม่ควรเป็นบุคคลเดียวกับกรรมการผู้จัดการ เพื่อให้มีการแบ่งแยกหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการกำกับดูแลและการบริหารงานประจำ (ศิลาพร ศรีจันเพชร, 2555)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร กรณีศึกษาของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเนื้อหา ดังนี้

- 2.1 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)
- 2.2 การกำกับดูแลกิจการ (CG)
- 2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
 - 2.3.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)
 - 2.3.2 ทฤษฎีว่าด้วยความชอบธรรม (Legitimacy Theory)
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)

การทำ CSR มีมานานกว่า 200 ปี แต่ในสมัยนั้นยังไม่มีบัญญัติคำว่า CSR ขึ้นใช้อย่างเป็นทางการ และการทำ CSR ในยุคนั้นโดยมากไม่ได้เกิดจากเจตนารมณ์ที่ดีขององค์กรที่จะทำดีตอบแทนสังคม แต่ทำเพราะเกิดปัญหาขึ้นในองค์กร แก่ปัญหาและเสริมสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรให้ดีขึ้น ในปี ค.ศ. 1790 บริษัท อีสท์ อินเดีย ในประเทศอังกฤษ ได้ถูกต่อต้านจากประชาชน เนื่องจากพบว่า บริษัทมีการใช้แรงงานทาส กดขี่แรงงาน ทำให้เกิดความไม่พอใจจากประชาชน จนทำให้บริษัทจำเป็นต้องหันมาใส่ใจกับสวัสดิการแรงงานและสิทธิมนุษยชนมากขึ้น ในปี ค.ศ. 1960 เกิดปัญหาผลกระทบจากการใช้สารดีดีที ของบริษัทในอเมริกาซึ่งเป็นผู้ผลิตและส่งออก ทำให้สภาพแวดล้อมปนเปื้อนสารพิษนี้ นำไปสู่กระแสเรียกร้องด้านสิ่งแวดล้อมขึ้น ซึ่งในปีเดียวกันนี้ Gorge Goyder ได้เขียนหนังสือเรื่อง “The Responsible Corporation” หรือ ความรับผิดชอบต่อสังคมโดยนักธุรกิจ โดยได้พัฒนาแนวคิดการทำ CSR อย่างชัดเจนขึ้นมา ในปี ค.ศ. 1984 บริษัทเนสท์เล่ ซึ่งผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์นมได้จัดกิจกรรมณรงค์ให้เด็กทารกดื่มนมผงแทนนมมารดา ก่อให้เกิดกระแสความไม่พอใจของประชาชน จนเกิดการประท้วงและคว่ำบาตรสินค้าของเนสท์เล่ เพื่อเรียกร้องให้บริษัทเปลี่ยนแปลงนโยบายดังกล่าว ในปี ค.ศ. 1989 หลังเกิดเหตุการณ์

เรือบรรทุกน้ำมันดิบของ Exxon Valdez ล่มบริเวณทะเลอลาสกา ทำให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสิ่งแวดล้อมและสัตว์น้ำในทะเลแถบนั้นเป็นวงกว้าง กลุ่มธุรกิจการลงทุนที่รับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsible Investment - SRI) ซึ่ง Exxon เป็นหนึ่งในนั้น จึงรวมกันบัญญัติกฎ 10 ประการที่เรียกว่า Waldez Principle ซึ่งกำหนดแนวปฏิบัติขององค์กรให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ต่อมาได้เรียกชื่อใหม่เป็น CERES Principle กลุ่มธุรกิจ SRI นี้มีมูลค่าการลงทุนในสหรัฐอเมริกา มากถึง 17.9 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ จึงมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการผลักดันกระแส CSR ให้ธุรกิจที่ตนเองถือหุ้นอยู่นั้นให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น ทั้งในเรื่องสิทธิมนุษยชน สวัสดิการแรงงานชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ในปี ค.ศ.1992 หลังการประชุมระดับโลก (Earth Summit) ครั้งแรกที่กรุงริโอเดจาเนโร ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่างก็เริ่มต้นด้วยแนวคิด “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งเป็นทิศทางใหม่ของการพัฒนาที่ไม่ใช่มุ่งเน้นแต่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่ต้องคำนึงถึงในเรื่องสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย ในขณะเดียวกัน ก็เริ่มมีกระแสกดดันองค์กรธุรกิจให้คำนึงถึงเรื่องดังกล่าวด้วยเช่นกัน ในปี ค.ศ. 2000 กระแสของโลกในเรื่อง CSR เริ่มจริงจังและรุนแรงยิ่งขึ้น โดยองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา หรือ OECD – Organization for Economic Cooperation and Development ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศ ของกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วที่ยอมรับระบบประชาธิปไตยและเศรษฐกิจการค้าเสรีมีประเทศสมาชิก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และประเทศในสหภาพยุโรป ได้ออกแนวปฏิบัติสำหรับบริษัทข้ามชาติ หรือที่เรียกว่า OECD-Consensus ซึ่งแนวปฏิบัตินี้มีการปรับปรุงโดยเน้นในเรื่อง CSR อย่างเข้มข้น มีการเสนอแนะให้บริษัทข้ามชาติทำธุรกิจกับคู่ค้าทั่วโลกเฉพาะที่มี CSR เท่านั้น ธุรกิจใดไม่ทำ CSR ก็จะส่งสินค้าไปขายให้บริษัทข้ามชาติเหล่านี้ไม่ได้ (รพีพรรณ วงศ์ประเสริฐ, 2551) แนวคิดเรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ” มีมานานนับศตวรรษ ซึ่งปรากฏเป็นแนวคิด แต่ไม่ได้มีชื่อเรียกขานว่าเป็น “Corporate Social Responsibility” (CSR) ดังที่ปรากฏในเวลาต่อมา แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่พบได้ทั่วไปในประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่ป็นรูปธรรมชัดเจนที่สุดคือ ในประเทศสหรัฐอเมริกา นับตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 20 เมื่อผลงานการเขียนหนังสือของ Howard Bowen เรื่อง “ความรับผิดชอบต่อของนักธุรกิจ” (Responsibilities of the Businessman) ได้รับการตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1953 ซึ่งนักเขียนและนักวิชาการทั้งหลายได้อธิบายว่าหนังสือของ Bowen เป็นจุดเริ่มต้นในการศึกษา และอภิปรายโต้ตอบกันเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม องค์กรเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (UNIDO) ให้ความหมายไว้ว่า CSR เป็นแนวคิดการจัดการที่มุ่งให้วิสาหกิจผสมผสานการดำเนินธุรกิจกับความห่วงใยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหลาย วิกิพีเดีย (Wikipedia) ให้ความหมายไว้ว่า CSR เป็นแนวคิดที่องค์กรแสดงความรับผิดชอบต่อผลกระทบจากการประกอบกิจการของตนต่อ ผู้ถือหุ้น ลูกจ้าง ลูกค้า คู่

คำ ชุมชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น รวมทั้งสิ่งแวดล้อม และพันธกิจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนี้อาจเกินเลยกว่าที่กฎหมายกำหนดคือ หมายรวมถึงการทำดีตามใจสมัครด้วยก็ได้ (แต่ต้องไม่ละเลยการปฏิบัติตามกฎหมาย) The world Business Council for Sustainable Development ให้ความหมายไว้ว่า CSR เป็นความมุ่งมั่น หรือพันธสัญญาที่ธุรกิจมีอยู่อย่างต่อเนื่องในการที่จะประพฤติปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้วยการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงาน ตลอดจนครอบครัวของเขา และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมในวงกว้าง สภาธุรกิจโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (World Business Council for Sustainable Development - WBCSD) ได้ให้ความหมายไว้ว่า CSR เป็นคำมั่นหรือพันธสัญญาที่ธุรกิจมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ในการที่จะปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้วยการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงานรวมถึงครอบครัวของพวกเขา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมในวงกว้าง องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน (International Organization for Standardization - ISO) นิยามว่า CSR เป็นเรื่องที่ต้องกรทอบสนองต่อประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมโดยมุ่งที่จะให้ประโยชน์กับคน ชุมชน และสังคม นอกจากนั้นยังเป็นเรื่องบทบาทขององค์กรธุรกิจ ในสังคม และความคาดหวังของสังคมที่มีต่อองค์กรธุรกิจ โดยจะต้องทำด้วยความสมัครใจ และผู้บริหารจะต้องมีบทบาทเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสามารถวัดผลได้ในสามมิติคือ มิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (United Nation Conference on Trade and Development - UNCTAD) ได้ให้ความหมายว่า CSR คือ การที่องค์กรธุรกิจเข้าไปเกี่ยวข้องและมีผลกระทบเชิงบวกต่อความต้องการและเป้าหมายของสังคม คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) นิยามว่า CSR เป็นแนวคิดที่องค์กรธุรกิจจะบูรณาการงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเข้าไปในกิจการ และการปฏิสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยสมัครใจ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้นิยามหน้าที่ความรับผิดชอบที่ดีต่อสังคมขององค์กรและบริษัท (Definition of CSR) คือ ภาระผูกพันอันถือเป็นพันธสัญญาที่องค์กรและบริษัทที่ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติตามภารกิจหน้าที่ ที่กำหนดด้วยความสุจริตรอบคอบมีการกำกับดูแลที่ดี และจริยธรรมเพื่อความเจริญเติบโตที่มั่นคงยั่งยืน โดยไม่เบียดเบียนสังคมและสิ่งแวดล้อม (Environment Social and Governance - ESG) ซึ่งถือเป็นการนาสามมิติของธุรกิจที่ยั่งยืน (Triple Bottom Line - TBL) มาใช้ในการบริหารจัดการ และสถาบันไทยพัฒน์ ซึ่งเป็นองค์กรที่ศึกษาวิจัยด้าน CSR ได้บัญญัติศัพท์ใหม่ของ CSR ขึ้นมาว่า “บรรษัทภิบาล” หมายถึง การดูแลรักษาไม่เฉพาะในส่วนที่เป็นกิจการ แต่ยังแผ่ขยายกว้างออกไปครอบคลุมในส่วนที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดที่อยู่โดยรอบกิจการ ด้วย

เงื่อนไขของสำนักบริษัทรับผิดชอบต่อสังคม ในฐานะสมาชิกของสังคมนั้นๆ และการมีคุณธรรมโดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทั้งในและนอกกิจการอย่างเท่าเทียมกัน

จากนิยามเหล่านี้ เราสามารถสรุปได้ว่า CSR เป็นการบริหารจัดการที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งองค์กร สังคม และสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน ลำดับของขอบเขตความรับผิดชอบต่อสังคมเริ่มกว้างขึ้นตามระยะเวลาที่ผ่านมา บทบาทขององค์กรธุรกิจในอดีตนั้น มุ่งสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยการสร้างมูลค่าเพิ่มของหุ้นและการทำกำไรให้สูงสุดทำให้กรอบแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมถูกจำกัดอยู่ที่ผู้ถือหุ้นกับผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น หรือแม้ในระยะต่อมาจะหมายรวมถึงพนักงานขององค์กรเข้าไปด้วย แต่แนวคิดในเวลาต่อมาทำให้เกิดความเชื่อที่ว่า องค์กรธุรกิจไม่ได้เป็นเพียงสถาบันทางเศรษฐกิจ (Economic Institute) ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น แต่ยังเป็นสถาบันทางสังคม (Social Institute) ที่มีส่วนสำคัญในการดูแลส่งเสริมและพัฒนาทางสังคมได้ ในขณะเดียวกันได้เกิดแนวคิดการเชื่อมโยงไปยังผู้ที่มีส่วนได้เสียกับองค์กรเพิ่มมากขึ้น จากการแสวงหากำไรเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และการปฏิบัติตามกฎหมายขยายครอบคลุมไปสู่ด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติตามกฎหมายของขอบเขตความรับผิดชอบต่อสังคมจึงขยายมาสู่สาธารณชนในวงกว้างภายนอกมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน โดยสรุปภาพของ CSR ประเมินแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบ 4 ประการ ที่เริ่มต้นด้วยพื้นฐานที่ว่าองค์กรมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคมในเชิงเศรษฐศาสตร์อันดับแรก ซึ่งหมายถึงต้องรับผิดชอบต่อการบริหารกิจการให้มีกำไร เพื่อให้กิจการคงอยู่ได้ ในขณะเดียวกัน องค์กรธุรกิจก็ได้รับการคาดหวังว่าจะเคารพต่อกฎหมายทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับกิจการนั้น แต่ที่เหนือจากความรับผิดชอบต่อพื้นฐานแล้ว องค์กรควรมีจริยธรรมที่จะต้องปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ซื่อสัตย์ และเป็นธรรม หลีกเลี่ยงการก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มีส่วนได้เสีย (พนักงาน ผู้บริโภค สิ่งแวดล้อม และอื่นๆ) ทั้งปวง และในที่สุดองค์กรธุรกิจก็ได้รับการคาดหวังให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมที่ตั้งอยู่ โดยการให้การสนับสนุน การบริจาคทรัพยากรทางการเงิน หรือบุคคลต่อชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนนั้น

2.1.1 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในต่างประเทศ

สำหรับ CSR ในประเทศที่พัฒนาแล้ว อาทิเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย ฟินแลนด์ เนเธอร์แลนด์ สวีเดน เป็นต้น ต่างก็มีกฎหมายว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของประเทศนั้นๆ อยู่ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ก็จะมีกฎระเบียบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ (The Securities And Exchange Commission : SEC) ที่

กำหนดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไว้ 3 ข้อ ดังนี้ ข้อ 101 กำหนดให้บริษัทต้องเปิดเผยผลกระทบที่เป็นสาระสำคัญต่อค่าใช้จ่ายในการลงทุน กำไร และฐานะการแข่งขันของบริษัทหรือการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมและต้องเปิดเผยประมาณการค่าใช้จ่ายสิ่งแวดล้อมที่ใช้ในปัจจุบันและในอนาคตด้วย ข้อ 103 กำหนดให้บริษัทต้องเปิดเผยถึงการดำเนินงานตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม ที่เพิ่มขึ้นภายใต้กฎหมายสิ่งแวดล้อมและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง และข้อ 303 กำหนดให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมโดยการอธิบายและวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม กฎระเบียบข้อบังคับ ข้อผูกพัน เหตุการณ์ หรือ ความไม่แน่นอนที่อาจเกิดผลกระทบที่มีนัยสำคัญต่อสภาพคล่องและทรัพยากรด้านเงินทุนของบริษัท (อิสริย์ โชวีวัฒนา, 2551, น.49) เป็นต้น ส่วนประเทศในแถบเอเชีย เช่น ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ประเทศเหล่านี้ จะมีการรายงานการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยสมัครใจ จะไม่มีกฎหมายมาบังคับให้รายงาน แต่บริษัทสมัครใจและเต็มใจที่จะรายงานข้อมูลดังกล่าวให้กับผู้มีส่วนได้เสียในบริษัทของตน ได้รับรู้ข้อมูลดังกล่าว

2.1.2 ความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทย

ประเทศไทย แนวคิดเรื่อง CSR ได้เกิดขึ้นพร้อมกับการสถาปนาธุรกิจในประเทศไทยมาเป็นเวลายาวนาน ในรูปของการทำบุญ การบริจาคเพื่อการกุศล หรือการอาสาช่วยเหลืองานส่วนรวมที่เรียกว่า “การลงแขก” เป็นต้น เพียงแต่คนไทยยังมิได้เรียกกิจกรรมเหล่านี้ด้วยคำว่า CSR กระแส CSR ในเมืองไทย ก็ได้ถูกจุดประกายขึ้นอย่างเป็นทางการในปี 2549 และได้ถูกบรรจุเป็นแนวปฏิบัติที่ผนวกเข้ากับการดำเนินธุรกิจ นอกเหนือไปจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมในรูปแบบที่อยู่นอกกระบวนการทางธุรกิจ เช่น การบริจาค หรือการอาสาช่วยเหลือสังคมเช่นที่ผ่านมา แม้ว่าจะมีการนำ CSR เข้ามาในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมา แต่การทำ CSR ใน พ.ศ.นี้ ก็ยังถือว่าเป็นเรื่องที่ใหม่ต่อคนไทย โดยองค์กรที่ทำส่วนใหญ่มักเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และธุรกิจส่งออก อย่างไรก็ตาม Michael E. Porter ศาสตราจารย์ด้านกลยุทธ์ทางธุรกิจ ได้กล่าวไว้ในนิตยสาร Harvard Business Review ฉบับเดือนธันวาคม 2006 ว่า “แนวโน้มธุรกิจในอนาคตข้างหน้าจะต้องให้ความสนใจ CSR เพราะต่อจากนี้ไป ประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจะกลายเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่นำมาใช้เป็นเงื่อนไขในการทำการค้ากับหลายประเทศ” แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการเป็นแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ ในแบบฉบับของไทย ที่ครอบคลุมประเด็นสำคัญทั้งหมดของหลักการสากลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่างๆ ได้แก่ ISO 26000, UN Global Compact, GRI รวมถึงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2549 ของตลาดหลักทรัพย์แห่ง

ประเทศไทย และเพิ่มทิศธุรกิจเพื่อสังคมของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่จัดทำไว้ตั้งแต่ปี 2551 โดยผนวกกับเนื้อหาเพิ่มเติมด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน หลักการความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ

2.1.3 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2542 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้นำร่องการกำกับดูแลที่ดีของกิจการในประเทศไทยโดยมีการประชาสัมพันธ์ให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีของกิจการในรายงานประจำปีของตนเอง ซึ่งในการรายงานการกำกับดูแลกิจการนี้ ได้รวมเอาการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมเข้าไปด้วย แต่อย่างไรก็ตามการรายงานในครั้งนั้นเป็นเพียงการรายงานตามความสมัครใจ ซึ่งบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเองจะเปิดเผยข้อมูลหรือไม่ก็ได้ (Ratanajongkol et al., 2006) แต่แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ดีของกิจการได้มีการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งในปี พ.ศ. 2549 เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนหลักการในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกำกับดูแลใหม่ โดยในครั้งนี้อยู่บริหารของแต่ละกิจการควรจะมีนโยบายเกี่ยวกับหัวข้อสังคมและสิ่งแวดล้อมภายใต้หัวข้อความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย และเปลี่ยนจากการรายงานตามความสมัครใจเป็นถ้ากิจการไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ในรายงานประจำปีแล้ว กิจการต้องทำรายงานเพื่ออธิบายกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลฉบับใหม่นี้มีผลทำให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะต้องเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของตนเอง โดยเริ่มในปี พ.ศ. 2550 (Lint, 2009) ตามที่สำนักคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้ยกร่างขึ้นเพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้แก่บริษัทจดทะเบียนและกิจการทั่วไป มีอยู่ด้วยกัน 8 หมวด ได้แก่ 1) การกำกับดูแลกิจการที่ดี 2) การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม 3) การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม 4) ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค 5) การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม 6) การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 7) นวัตกรรมและการเผยแพร่ นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม และ 8) การจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ต่อมาในปี 2551 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ออกพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) ปี พ.ศ. 2551 โดยมีใจความที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมในหัวข้อ “การกำกับดูแลกิจการ” ตามหลักการที่ว่า “ธุรกิจควรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติตามแนวทางของการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของกิจการ (CSR) ที่บริษัทได้

คำเนินการ โดยข้อมูลที่เปิดเผยนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายแล้วยังช่วยในการสอบทานให้บริษัทได้ทราบว่า ได้ดำเนินการในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมตรงตามเป้าหมายที่ได้วางไว้หรือไม่” โดยการรายงานการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมจะมีการระบุไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท หรืออาจจะจัดทำเป็นฉบับแยกต่างหากจากรายงานประจำปี ที่เรียกว่า รายงานความยั่งยืน (Sustainability Reports) หรือรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของกิจการ (Social and Environmental Reports) (มีทนชัย สุทธิพันธุ์, 2555) ต่อมาในปี พ.ศ. 2553 ก.ล.ด. มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความเพียงพอ และคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2554 และปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2557 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการรายงานการเปิดเผยข้อมูลตามแบบ 56-1 มีการปรับปรุงใหม่ โดยกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อความรับผิดชอบต่อสังคม หรือ CSR เพิ่มเติม ซึ่งจะมีผลใช้บังคับกับแบบ 56-1 ที่ต้องส่งต่อสำนักงาน ก.ล.ด. ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2557 เป็นต้นไป หมายความว่าในบรรดาบริษัทจดทะเบียนทั้ง 634 แห่งที่มีรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดในเดือนธันวาคมจะต้องรายงานข้อมูล CSR ในแบบ 56-1 ให้เสร็จสิ้นภายในเดือนมีนาคม 2557 นี้ โดยสาระสำคัญของข้อมูล CSR ที่เปิดเผยในแบบ 56-1 ประกอบด้วยข้อมูลใน 4 ส่วน ได้แก่ 1) นโยบายภาพรวม รวมถึงวิสัยทัศน์ ภารกิจ และกลยุทธ์ที่นำไปสู่ความยั่งยืน 2) ข้อมูลการดำเนินงาน ประกอบด้วยกระบวนการจัดทำรายงาน มาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลที่ใช่ และการดำเนินงาน ซึ่งเป็นไปตามนโยบายที่บริษัทได้เปิดเผยไว้ 3) การดำเนินธุรกิจที่มีผลกระทบต่อความรับผิดชอบต่อสังคม (ถ้ามี) ในกรณีของบริษัทหรือบริษัทย่อยถูกตรวจสอบ ถูกกล่าวหา หรือถูกฟ้องร้องในเรื่องเกี่ยวกับหลักการ 8 ข้อ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจ ชื่อเสียง หรือความน่าเชื่อถือของบริษัทหรือบริษัทย่อยอย่างมีนัยสำคัญ 4) กิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (CSR-after-process) ตามที่ประสงค์จะเปิดเผย การเปิดเผยข้อมูลทั้ง 4 ส่วนข้างต้น บริษัทควรเปิดเผยนโยบายและการดำเนินงานของบริษัท หรือบริษัทย่อยที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อความยั่งยืนของกิจการและสังคมโดยรวม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินธุรกิจปกติ (CSR-in-process) ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ การประเมินความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ และสะท้อนอยู่ในการดำเนินงาน เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดหาวัตถุดิบ การออกแบบกระบวนการผลิต การปฏิบัติต่อพนักงานลูกจ้าง การแข่งขัน การปฏิบัติต่อลูกค้า ฯลฯ โดยอย่างน้อยควรมีการดูแลติดตามให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้เปิดเผยข้อเท็จจริงกรณีที่บริษัทหรือบริษัทย่อยมีการดำเนินธุรกิจที่มีผลกระทบต่อความรับผิดชอบต่อสังคมในช่วงปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลผลกระทบต่อบริษัทหรือบริษัทย่อย การแก้ไข และแนวทางการตรวจสอบป้องกันในอนาคตไว้ด้วย ส่วนกรณีที่บริษัทมีการบริจาคช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการดำเนินธุรกิจปกติ (CSR-after-process) ซึ่งเป็น

ประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม บริษัทอาจเปิดเผยกรณีดังกล่าวไว้ด้วยก็ได้ โดยให้แยกจากเรื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคม ที่เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินธุรกิจปกติของบริษัทหรือบริษัทย่อย สำหรับรูปแบบในการเปิดเผยข้อมูล บริษัทอาจเปิดเผยหรือจัดทำรายงาน โดยมีสาระสำคัญตามที่ กำหนดข้างต้น ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งดังต่อไปนี้

ก. เปิดเผยข้อมูลภายใต้หัวข้อความรับผิดชอบต่อสังคมในรูปแบบแสดงรายการข้อมูล ประจำปี (แบบ 56-1) หรือรายงานประจำปี (แบบ 56-2) ตามแต่กรณี

ข. อ้างอิงไปยังรายงานที่จัดทำแยกเล่มที่เปิดเผยในเว็บไซต์ของบริษัท

ค. เปิดเผยสาระสำคัญ โดยรวมอยู่กับข้อมูลการดำเนินงานอื่นๆ ของบริษัท โดย อธิบายกระบวนการจัดทำรายงานไว้ในหัวข้อความรับผิดชอบต่อสังคม

จะเห็นได้ว่า จากหลายปีที่ผ่านมา การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมใน ประเทศไทย ที่เริ่มด้วยการรายงานโดยความสมัครใจ ได้เปลี่ยนมาเป็นแบบมีหลักที่ต้องรายงานเพิ่ม มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดแต่ถึงอย่างไรความเข้าใจของการทำรายงาน CSR ในประเทศไทย ก็หนีไม่ พ้นมุมมองของการทำรายงาน CSR ที่เต็มไปด้วยกลยุทธ์ทางการตลาด และหลักการที่ต้องรายงาน อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2.2 การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance)

การกำกับดูแลกิจการเป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานของ องค์กรธุรกิจมีความสมดุลระหว่างการสร้างกำไร หรือผลการดำเนินงานทางการเงินที่ดีควบคู่กับ การมีแนวปฏิบัติที่ดีของธุรกิจ The Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD (2004) กล่าวว่า การกำกับดูแลกิจการว่า หมายถึง ระบบการชี้แนะและควบคุมบริษัท โดยโครงสร้างของการกำกับดูแลกิจการจะแสดงถึงการจัดสรรสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบของ กลุ่มต่างๆ ในบริษัท เช่น คณะกรรมการ ผู้จัดการ ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น และการ กำหนดกฎ และกระบวนการทำงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจการกำกับดูแลกิจการที่ดี ช่วยทำให้บริษัทมีโครงสร้างในการกำหนดวัตถุประสงค์ และวิธีการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินงานด้วย และสอดคล้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2549) ที่ได้ให้คำจำกัดความของการกำกับดูแลกิจการว่า คือระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและ กระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้าง ความสามารถในการแข่งขันนำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มคุณค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดย คำนี้ถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นประกอบ จึงสรุปได้ว่าการกำกับดูแลกิจการ คือ ระบบที่จัดให้มีการ

ดูแลควบคุมโครงสร้างกระบวนการทำงาน โครงสร้างของภาวะผู้นำ และการควบคุมของกิจการผ่านความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความเจริญเติบโตและเพิ่มคุณค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นร่วมด้วย มีการศึกษาจากนักวิชาการหลายท่านที่สนับสนุนว่าการกำกับดูแลกิจการเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท (Jamali, Safieddine, & Rabbath, 2008; Shahin & Zairi, 2007; Kraisornsuthasinee & Swierczek, 2006; Van den Berghe & Louche, 2005) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้รับกระแสความกดดันจากผู้ถือหุ้น (The Shareholders) ให้มีการดำเนินการที่สร้างประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมีกำไรสูงสุดตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้น ควบคู่กับการดำเนินการที่รับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มอื่นในสังคมและสิ่งแวดล้อมร่วมด้วย การกำกับดูแลกิจการจึงได้รับการพิจารณาให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับองค์กรในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตัวการ (Principal) หรือผู้ถือหุ้น (The shareholders) กับตัวแทน (Agency) หรือผู้บริหาร อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการปฏิบัติงาน (Monitoring Device) ของผู้บริหารหรือตัวแทนให้ดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายตัวการ หรือผู้ลงทุน หรือผู้ถือหุ้นมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน ตลอดจนลดความผิดพลาดในการแบ่งผลประโยชน์ และทำให้ผู้ลงทุนได้รับผลตอบแทนเพิ่มมากขึ้น (Anand, 2008) นอกจากนี้การกำกับดูแลกิจการยังนำมาซึ่งการสร้างสรรค์ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพโดยการควบคุมกิจการผ่านความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น มีการดำเนินการที่เน้นการสร้างประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถดำเนินการให้มีผลกำไรสูงสุด ตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นขององค์กร การทำงานโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ทั้งจากภายในและภายนอกบริษัท อันจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นจากผู้มีส่วนได้เสีย และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตลอดจนสร้างความเจริญเติบโตและเพิ่มคุณค่าในระยะยาว เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่มีต่อตัวการ (Principal) หรือผู้ถือหุ้น (The Shareholders)

การกำกับดูแลกิจการที่ดีในประเทศไทย ในส่วนของภาคธุรกิจไทย เริ่มเป็นที่รู้จักแพร่หลาย หลังจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี 2540 ประเทศไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการสร้างความเชื่อมั่นในตลาดทุน โดยได้พัฒนาเรื่องบรรษัทภิบาลอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มมาจากสมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย (ไชศรี วิมลสุทธิพิเนตร, 2545:24-25) ได้จัดการประกวดการปฏิบัติอันเป็นเลิศ บรรษัทภิบาล เป็นครั้งแรกเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ซึ่งถือเป็นการประกวดครั้งแรกของโลกด้วย ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบธุรกิจในประเทศไทย ใส่ใจที่จะปฏิบัติตามหลักบรรษัทภิบาลกันมากขึ้น ซึ่งในการจัดประกวดครั้งแรกมีเพียง 3 องค์กรที่ได้รับรางวัล คือ ประเภทบริษัทมหาชน ได้แก่ บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ประเภทธนาคารและสถาบัน

การเงิน ได้แก่ ธนาคารดีบีเอสไทยทูลุ จำกัด (มหาชน) และประเภทรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย แต่เป็นที่น่าเสียดายที่การจัดประกวดดังกล่าว ได้ดำเนินมาจนถึงปี พ.ศ. 2544 เท่านั้น เพราะทางสมาคมผู้ตรวจสอบภายในประเทศไทย ได้ยุติการจัดประกวดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา นอกจากความตื่นตัวในเรื่องบรรษัทภิบาล ของภาคเอกชน ในส่วนของภาครัฐเองก็ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องนี้เช่นกัน โดยเมื่อวันที่ 30 มิถุนายนพ.ศ. 2542 นายชวน หลีกภัย ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น ได้ประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เพื่อให้การจัดระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักกฎหมายและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ให้สังคมสามารถมีส่วนร่วม และรับผิดชอบในระบบบริหารกิจการดังกล่าว ด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และให้โอกาสตรวจสอบได้ ตลอดจนขยายการให้บริการภาครัฐ ไปสู่ประชาชนอย่างรวดเร็วทั่วถึง และเป็นธรรม ส่งผลให้องค์กรและหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐให้ความสนใจ และรณรงค์ในเรื่องนี้กันอย่างจริงจัง (ภูมิศ วรงค์หล่อสายชล, 2550:43-44) แต่ก็ยังมีงานวิจัยที่ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาบรรษัทภิบาลที่ดีในภาครัฐกิจของประเทศไทย ได้แก่

- 1) การที่ภาครัฐขาดธรรมาภิบาลโดยมีการคอร์รัปชันในหน่วยราชการ และในแวดวงการเมืองอย่างกว้างขวาง
- 2) การขาดหลักนิติธรรมที่ดีและบทลงโทษที่มีประสิทธิภาพ และ
- 3) บริษัทขาดระบบควบคุมภายในและขาดการตรวจสอบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพจากภายนอกซึ่งเป็นผลงานวิจัย ที่เสนอต่อการสัมมนาวิชาการประจำปี 2543 ของ TDR และ กพ. ต่อมารัฐบาลภายใต้การนำของ ฯพณฯ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้กำหนดให้ปี พ.ศ. 2545 เป็นปีแห่งระบบกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยกำหนดให้เป็นวาระสำคัญระดับชาติ มีการจัดตั้งคณะกรรมการบรรษัทภิบาลแห่งชาติซึ่งประกอบด้วยผู้นำองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนได้แก่กระทรวงพาณิชย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำนักคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมสรรพากร สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ และสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย เพื่อดำเนินการพัฒนาบรรษัทภิบาลให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง นอกจากนี้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังได้เตรียมแผนการต่างๆ เพื่อเร่งดำเนินการให้เกิดบรรษัทภิบาลที่ดี อาทิ การผลักดันให้มีกลไกคุ้มครองสิทธิของผู้ถือหุ้น การยกระดับมาตรฐาน การเปิดเผยข้อมูลและมาตรฐานวิชาชีพบัญชี การยกระดับบรรษัทภิบาลของสถาบันตัวกลางการส่งเสริมบทบาทของกรรมการและการจัดทำ Corporate Governance rating ตลอดจนการสร้างความตื่นตัว และให้เกิดมูลค่าเพิ่มในธุรกิจที่มีบรรษัทภิบาล (ชาลิต ณะชานันท์, 2545:15) ในปี 2548 การพัฒนาในบรรษัทภิบาลเห็นผลเป็นรูปธรรมจากการเข้าร่วมโครงการประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านบรรษัทภิบาล หรือโครงการ CG-ROSC (Corporate

Governance - Report on the Observance of Standards and Codes) ซึ่งประเมินโดยธนาคารโลก ผลของการประเมินดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการยอมรับระดับบรรษัทภิบาลของตลาดทุนไทยที่ได้มาตรฐานสากล ดังนั้นจึงถือได้ว่า ปี 2548 เป็นปีแห่งความสำเร็จของการเริ่มต้นยกระดับบรรษัทภิบาลของตลาดทุนไทย

ในการส่งเสริมการกำกับดูแลกิจการให้เกิดขึ้นในบริษัทจดทะเบียนและในกิจการอื่นในประเทศไทยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้นำข้อพึงปฏิบัติจากหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ ที่ได้ประกาศไปก่อนหน้านี้มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้เทียบเคียงกับหลักการกำกับดูแลกิจการของ OECD Principles of Corporate Government (2004) และข้อเสนอแนะของธนาคารโลกจากการเข้าร่วมโครงการ Corporate Government - Reports on the Observance of Standards and Codes (CG-ROSC) โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ปรับให้มีความเหมาะสมมากขึ้นกับสภาพแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนไทย หลักการมีอยู่ด้วยกัน 5 หมวด ประกอบด้วยสิทธิของผู้ถือหุ้น การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

หมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้นผู้ถือหุ้นมีสิทธิในความเป็นเจ้าของโดยควบคุมบริษัทผ่านการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่แทนตนและมีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของบริษัทบริษัทจึงควรส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นได้ใช้สิทธิของตน

หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน ผู้ถือหุ้นทุกรายทั้งผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหาร และผู้ถือหุ้นที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร รวมทั้งผู้ถือหุ้นต่างชาติ ได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันและเป็นธรรม ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยที่ถูกละเมิดสิทธิควรมีโอกาสได้รับการชดเชย

หมวดที่ 3 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย ผู้มีส่วนได้เสียควรได้รับการดูแลจากบริษัทตามสิทธิที่มีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการควรพิจารณาให้มีกระบวนการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสียในการสร้างความมั่งคั่ง ความมั่นคงทางการเงิน และความยั่งยืนของกิจการ

หมวดที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส คณะกรรมการควรดูแลให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบริษัททั้งข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่มีใช้ข้อมูลทางการเงินอย่างถูกต้องครบถ้วนทันเวลาโปร่งใส ผ่านช่องทางที่เข้าถึงข้อมูลได้ง่ายมีความเท่าเทียมกันและน่าเชื่อถือ

หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ คณะกรรมการมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัทคณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้น และเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ

ในบรรดาหลักการกำกับดูแลกิจการทั้ง 5 หมวดนี้หลักการหมวด 1 และหมวด 2 เป็นหลักการที่เกี่ยวกับผู้ถือหุ้น ขณะที่หลักการหมวด 4 และหมวด 5 เป็นหลักการที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ ซึ่งทั้งผู้ถือหุ้นและคณะกรรมการถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการ เป็นที่พึงสังเกตว่ามีเพียงหมวดที่ 3 ที่กล่าวถึงผู้มีส่วนได้เสียนอกกิจการ ซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมแนวปฏิบัติตามหลักการในหมวดที่ 3 ซึ่งกำหนดว่าผู้มีส่วนได้เสียควรได้รับการดูแลจากบริษัทตามสิทธิที่มีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและเมื่อพิจารณาที่จุดมุ่งหมายของหลักการต่างๆ ที่จำกัดว่าเป็นไปเพื่อสร้างความมั่นคง ความมั่นคงทางการเงินและความยั่งยืนของกิจการแล้ว จะเห็นว่ายังมีข้อแตกต่างกันอยู่มาก จากเจตนารมณ์ในการดำเนินกิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมเป็นที่ตั้ง นอกจากนั้นในการดูแลผู้ที่มีส่วนได้เสียนอกกิจการอย่างมีประสิทธิภาพ กิจการจะต้องเริ่มต้นจากจิตสำนึกที่ต้องการทำความดีด้วยความเต็มใจ มิใช่แค่เพียงปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การกำกับดูแลกิจการถือเป็น โครงสร้างและกระบวนการภายในกิจการที่ต้องจัดให้มีขึ้นสำหรับการกำหนดทิศทางและสอดคล้องกับการดูแลผลการปฏิบัติงานของกิจการ ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดความเสียหายต่อกิจการพร้อมกันกับความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และส่งเสริมการเติบโตของกิจการอย่างมั่นคง (พิพัฒน์ ยอดพฤติการ, 2553:100-101)

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องและสามารถนำมาอธิบายความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการนั้น มีอยู่หลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีมูลค่าของผู้มีส่วนได้เสีย (Shareholder Value Theory) ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) ทฤษฎีว่าด้วยความชอบธรรม (Legitimacy Theory) และในส่วนของแนวคิดทฤษฎีที่มีความสำคัญที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการกำกับดูแลกิจการที่ได้นั้น เช่น ทฤษฎีการเป็นตัวการ-ตัวแทน (Principal – Agent Theory) ทฤษฎีเหล่านี้ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยที่ผ่านมามากมาย ในงานวิจัยนี้ได้นำทฤษฎีที่ได้รับความนิยมสูงสุดในการใช้เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม คือ ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสีย และ ทฤษฎีว่าด้วยความชอบธรรม (Legitimacy Theory)

2.3.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

Buchholz (1998) and Mc Williams & Sigel (2001) พบว่าทฤษฎีนี้มุ่งเน้นนโยบายของบริษัทที่สร้างผลกระทบกับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ประกอบด้วย ลูกค้า พนักงาน ผู้ถือหุ้น คู่ค้า คู่แข่ง ภาครัฐและชุมชน แนวคิดนี้เสนอว่า บริษัทมีภาระที่จะต้องตอบสนองความต้องการให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท หรืออีกแนวคิดหนึ่งกล่าวว่า ทฤษฎีนี้เป็นเรื่องการจัดการผู้มีส่วนได้เสียกับบริษัทเป็นผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Management) โดยการพิจารณาความต้องการ (Need) ความสนใจ (Interest) และผลกระทบ (Impact) ที่เกิดขึ้นจากนโยบาย และการดำเนินงานของบริษัท เพราะบริษัทจะสามารถดำรงอยู่และดำเนินกิจการเจริญก้าวหน้าหรือล่มสลาย ถือเป็นความชอบธรรมของผู้ที่ผู้มีส่วนได้เสียกับบริษัทเป็นผู้กำหนด นอกจากนี้ Ullman (1985) อ้างถึงในงานของ จอมขวัญ รัชตะวรรณ (2549) กล่าวว่าได้พัฒนาทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย จากหลักการของผู้มีส่วนได้เสียด้านการบริหารและการวางแผนกลยุทธ์จะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทและผู้มีส่วนได้เสียระหว่างบริษัทและผู้มีส่วนได้เสีย โดยแบ่งมุมมองเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสียเป็น 3 มิติ ได้แก่ 1) อิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Power) คือ กิจการจะตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียส่วนใหญ่ของกิจการ 2) การแสดงออกทางกลยุทธ์ (Strategic Posture) คือ การกระทำที่ผู้บริหารแสดงออกเพื่อตอบสนองความต่อผู้มีส่วนได้เสีย 3) ผลการดำเนินงานทางการเงิน (Economic Performance) คือ ผลการดำเนินงานทางการเงินในอดีตและปัจจุบันของกิจการ ภายใต้มุมมองของผู้มีส่วนได้เสีย บริษัทจะระบुकุ่มของผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญที่สุดและจะบริหารความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ของบริษัท ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายมีความสำคัญต่อบริษัทไม่เหมือนกัน และส่งผลกระทบต่อบริษัทแตกต่างกัน บริษัทไม่สามารถจะตอบสนองความต้องการทุกอย่างของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มได้ ดังนั้น ผู้มีส่วนได้เสียที่บริษัทเห็นว่ามีความสำคัญจะได้รับการตอบสนองความต้องการก่อนผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มอื่น หนทางหนึ่งที่จะตอบสนองความต้องการได้ คือ การเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจ

การศึกษาผลงานวิจัยเบื้องต้นสามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) เป็นทฤษฎีของการบริหารจัดการองค์กรต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย โดยแบ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้เสียอื่น โดยองค์กรจะต้องรับผิดชอบและตอบสนองความต้องการต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่แตกต่างกัน ทฤษฎีนี้จึงถูกนำมาใช้ในงานวิจัย เพื่อเป็นการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนได้เสีย โดยองค์กรจะตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกัน และต้องคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดจากนโยบาย และผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น

2.3.2 ทฤษฎีว่าด้วยความชอบธรรม (Legitimacy Theory)

ทฤษฎีว่าด้วยความชอบธรรม (Legitimacy Theory) เป็นทฤษฎีหนึ่งที่น่ามาใช้ อธิบายเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยงานวิจัยของ De Villiers & Van Staden (2006) กล่าวว่าทฤษฎีความชอบธรรมโดยทั่วไปจะถูกนำไปใช้ในการวิจัย การบัญชีด้านสิ่งแวดล้อมและ สังคม (SEAR) สอดคล้องกับงานวิจัยของ O'Donovan (2001) ผลการวิจัยสนับสนุนว่าทฤษฎี ความชอบธรรมเปรียบเสมือนปัจจัยการชี้แจง สำหรับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม Wilmshurst & Frost (2000) กล่าวว่าแรงจูงใจในการเปิดเผย ข้อมูลต่อสังคมเกิดจากการที่องค์กรต้องทำกิจกรรม ที่ จะก่อให้เกิดการยอมรับ ทฤษฎีความชอบธรรมเน้นว่าฝ่ายบริหารของกิจการควรทำอย่างไร เพื่อ ตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม และเมื่อกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้น กิจการจะต้องหาวิธีการเพื่อทำให้เกิดความเชื่อถือและการยอมรับของสังคม ผ่านทางการเปิดเผย ข้อมูล นอกจากนี้ ทฤษฎีความชอบธรรมเสนอว่ากิจการที่ต้องการสร้างการรับรู้และความห่วงใยต่อ สังคมต้องตรวจวัดเพื่อให้มั่นใจว่ากิจกรรมและการกระทำขององค์กรเป็นที่ยอมรับของสังคม การ รายงานในหัวข้อเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ไว้ในรายงานประจำปี เป็นสิ่งที่จะเสริมสร้างความเข้าใจ ของ สังคมต่อการจัดการขององค์กร Ahmad & Sulaiman (2004) ยังได้กล่าวว่าทฤษฎีความชอบธรรม เป็นพื้นฐาน ที่ก่อให้เกิดข้อผูกมัดทางสังคมระหว่างองค์กรกับสังคม โดยองค์กรจะต้องมีเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เพื่อจะทำให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ได้ Cho & Patten (2007) กล่าวว่าทฤษฎีความชอบธรรมแนะนำให้บริษัทที่มีผลการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ควรเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ให้ครอบคลุมข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวกมากขึ้น ทฤษฎีนี้ เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงอำนาจชั่วคราวในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากร บุคคลของบริษัทในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งแท้ที่จริงแล้วบริษัทฯ ได้รับสิทธิและอำนาจ ในการใช้ ทรัพยากรมาจากสังคม ภายใต้เงื่อนไขในการดำเนินธุรกิจ ของบริษัทฯ ต้องตรงตามความคาดหวัง ของสังคม (Deegan, 2002) ซึ่งสินค้าและบริการสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่สังคมได้ หรือไม่นั้น ยังไม่เพียงพอ บริษัทต้องมองในแง่มุมมองได้รับความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย เปรียบเสมือน เป็นสัญญาประชาคม ระหว่างบริษัทกับสังคมในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งสัญญานี้เป็นตัวแทนของความ คาดหวังของสังคม ที่มีว่าธุรกิจควรจะดำเนินธุรกิจอย่างไร (Deegan, 2002; Mathews, 1993; Patten, 1991, 1992) มีผลกระทบในทางลบต่อสังคม หรือไม่มีการให้ประโยชน์กลับคืนสู่สังคมหรือไม่ การดำเนินธุรกิจมีการแก้ไขการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยที่สังคมจะ คอยตรวจสอบการดำเนินธุรกิจของบริษัทอยู่อย่างสม่ำเสมอ และสิ่งตอบแทนที่บริษัทได้รับกลับคืน นั้น คือสังคมก็จะอนุญาตให้บริษัทมีสิทธิใช้และจัดการทรัพยากรในสังคมนั้น ถ้าบริษัทไม่

ตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม สังคมจะเลิกให้การสนับสนุน เช่น การคว่ำบาตรไม่ซื้อสินค้าหรือบริการ หรือการมีกฎหมายควบคุมที่ชัดเจนเพิ่มขึ้น (จอมขวัญ รัชตะววรรณ, 2549, น.23-24) ตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับ shell's Nigeria โดยเริ่มขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1990 ที่มีชาวเผ่า Ogoni เป็นชนพื้นเมืองของประเทศไนจีเรีย ได้ร่วมกับ Ken Saro Wiwa ซึ่งเป็นนักเคลื่อนไหวเพื่อสิ่งแวดล้อม ร่าง พรบ.Movenet of Survival of the Ogoni People (MOSOP) เพื่อโจมตีกลุ่มบริษัท Shell ว่าในการสำรวจน้ำมันทำให้เกิดการสูญเสียแก่ประเทศ ทำให้เกิดฝนกรด สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และทำลายระบบนิเวศ ซึ่งการโต้แย้งดังกล่าวดำเนินต่อมาเรื่อยๆ จนกระทั่ง เมื่อเดือนพฤศจิกายนปี ค.ศ. 1995 Ken Saro-Wiwa ถูกประหารชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้เกิดการคว่ำบาตรน้ำมันของกลุ่มบริษัท Shell และผลิตภัณฑ์อื่นๆไปทั่วโลก เช่น World Bank ได้ยกเลิกการให้เงินกู้แก่โครงการก๊าซธรรมชาติ ของ Shell จำนวน 160 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และประเทศแคนาดายกปฏิเสหสัญญาการซื้อขายน้ำมันเบนซินกับ Shell แม้ว่าจะมีการเสนอราคาต่ำก็ตาม ทำให้ Shell ต้องใช้เวลาถึง 3 ปีเพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กลับมา ทำให้ต้องสูญเสียเงินมากกว่า 20 ล้านปอนด์ (ช่อทิพย์ เข้มประชา และบุรินทร์ ศรีวงษ์, 2552)

ผลการวิจัยแสดงหลักฐานว่า ธรรมชาติของการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวนั้น แตกต่างกันใน การใช้ข้อมูลที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน และยังสรุปได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมขององค์กรเป็นสิ่งที่สังคมได้รับรู้ถึงบทบาทความรับผิดชอบ ต่อสังคมขององค์กร ซึ่งในแง่ของเศรษฐศาสตร์และกฎหมาย เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการดำเนินกิจการ ดังนั้นรูปแบบของการรายงานข้อมูลส่วนใหญ่ของกิจการ จึงโน้มเอียงและเน้นหนักไปยังการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับองค์กร ทางด้านเชิงบวกมากกว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านเชิงลบ (ชิดา พุดยางกูร, 2549, น.27) การทบทวนวรรณกรรมแนวความคิดการเปิดเผยข้อมูล ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียและทฤษฎีความชอบธรรม พบว่าไม่มีทฤษฎีเฉพาะที่สามารถอธิบายถึงเหตุผล การเปิดเผยข้อมูลอย่าง สมจริตใจได้อย่างสมบูรณ์ถูกต้อง แต่พบว่าทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสอดคล้องกัน กับทฤษฎีความชอบธรรมและ สอง ทฤษฎีมักถูกใช้สนับสนุนซึ่งกันและกัน (อนันตชัย ยูประระถม, 2550, น. 26-27) ทั้งนี้บริษัทต่างๆให้ความสำคัญ และคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เห็นได้จากจำนวนรายงานเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีจำนวนมากขึ้น และกำลังได้รับความสนใจจากนักบัญชี นักวิจัย บริษัท และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน

ดังนั้นการนำทฤษฎีความชอบธรรมใช้ในงานวิจัยนี้ เพื่ออธิบายว่าการดำเนินงานของธุรกิจที่ดำรงอยู่ได้นั้น จะแสดงให้เห็นว่าธุรกิจเหล่านั้น ได้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบต่างๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน ถือเป็นหลักฐานที่สำคัญที่บริษัทสามารถ

แสดงออกได้อย่างชัดเจนเพื่อให้สังคม ได้รับความรู้ถึงการดำเนินธุรกิจของบริษัทที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคม และยังเป็นการลดช่องว่างในการสื่อสารของบริษัทกับสังคมลงได้ เพื่อป้องกันการเข้าใจผิดจากสังคมที่มีต่อบริษัท ทำให้เกิดการยอมรับจากสังคม และสามารถทำให้องค์กรดำเนินกิจการและอยู่ในสังคมได้อย่างยั่งยืน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร กรณีศึกษาของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

กรณีการ สัทธิดำรง (2551) ศึกษาปัจจัยที่ผลักดันและสนับสนุน ให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการบัญชี เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม กลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภค ซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ด้วยการใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) จำนวน 6 บริษัท ในกลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภคที่ได้รับรางวัลจากหน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม รางวัลเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของ Miles & Huberman (1994) ด้วยการจัดทำแบบสอบถามส่งไปยังบริษัทอื่น ในกลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภค เพื่อเป็นการยืนยันผลลัพธ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ในประเด็นที่ 1 พบว่าปัจจัยภายนอก 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูล คือ เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสาธารณะชน และเพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของคณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และประเด็นที่ 2 พบว่าปัจจัยภายใน 2 ปัจจัยหลัก ที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูล คือ เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าบริษัทให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และผู้บริหารของบริษัทให้การสนับสนุนทรัพยากรหรืองบประมาณ ที่ใช้ในการเปิดเผยเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม สุดท้ายอุปสรรคที่ส่งผลมากที่สุดต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม คือ ความเพียงพอของข้อมูลที่ใช้ในการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งมักเกิดในช่วงแรกของการจัดทำรายงาน เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังเกิดจากการขาดแนวทาง หรือรูปแบบที่ชัดเจนในการเปิดเผยข้อมูลด้วย

โชติญาณ หิตะพงค์ (2549) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่าง ๆ ของบริษัท ได้แก่ โครงสร้างการเป็นเจ้าของ สัดส่วนกรรมการอิสระ อายุการดำเนินงาน อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง และการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ กับ

ระดับของการเปิดเผยข้อมูลในบทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหารของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้นำตัวแปรเช่น ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุนและประเภทอุตสาหกรรม เข้ามาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการควบคุมผลการวิจัยครั้งนี้ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) และงบการเงิน โดยใช้ข้อมูลปี 2548 เป็นข้อมูลในการทดสอบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มกิจการที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ และ “กลุ่มอื่นๆ” รวมจำนวนทั้งสิ้น 272 บริษัท วิธีการทดสอบและวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการวิจัยพบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับปานกลาง คุณลักษณะที่พบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับของการเปิดเผยข้อมูล คือ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ แสดงว่า บริษัทที่มีการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติในสัดส่วนที่สูงจะมีการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของนักลงทุนที่มีความหลากหลายขึ้น สำหรับคุณลักษณะที่พบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับของการเปิดเผยข้อมูล ได้แก่ อายุการดำเนินงาน และโครงสร้างการเป็นเจ้าของ บริษัทที่มีอายุการดำเนินงานยาวนานมักจะเปิดเผยข้อมูลในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะบริษัทมีชื่อเสียง มีประสบการณ์ จึงเป็นที่รู้จักของผู้ลงทุนอยู่แล้ว จึงทำให้ไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลมากนัก ส่วนบริษัทที่มีโครงสร้างการถือหุ้นที่มีอัตราการกระจุกตัวสูง ซึ่งผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ทราบข้อมูลภายในอยู่แล้ว จึงทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับที่ต่ำ นอกจากนี้ผลการวิจัยสำหรับตัวแปรควบคุม พบว่า บริษัทขนาดใหญ่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลที่สูงกว่าบริษัทขนาดเล็ก และยังพบว่าความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรม โดยกลุ่มอุตสาหกรรมการเกษตรและอาหารมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่ค่อนข้างสูงและแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญ

ชลธิชา นุทผล (2556) ศึกษาขอบเขต รูปแบบและปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ทดสอบความแตกต่างของปริมาณ รวมทั้งทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมบนเว็บไซต์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประชากรคือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 221 บริษัท จากบริษัททั้งหมด 489 บริษัท บริษัทในการศึกษาใช้การสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย การเก็บข้อมูลบนเว็บไซต์ของบริษัทซึ่งมีข้อมูลทั่วไปของบริษัท และข้อมูลเกี่ยวกับการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ด้วยวิธีการนัยคำเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความแตกต่างใช้ Independent T- test และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่าอุตสาหกรรมที่มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวนคำเฉลี่ยสูงสุด คือกลุ่ม

ทรัพยากร และกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีจำนวนคำเฉลี่ยน้อยที่สุด ส่วนการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสังคม และชุมชนมีจำนวนคำเฉลี่ยมากที่สุด และพบว่าด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมมีจำนวนคำเฉลี่ยน้อยที่สุด ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัย พบว่าปัจจัยที่มีความแตกต่าง คือประเภทของอุตสาหกรรม ชนิดของผู้ตรวจสอบบัญชี ลักษณะของกิจการ และการจัดทำมาตรฐาน ISO 14001 ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม คือขนาดของกิจการ ชนิดของผู้ตรวจสอบบัญชี สภาพคล่องของกิจการ การจัดทำมาตรฐาน ISO 14001 และมาตรฐาน 26000 แต่การศึกษาพบว่า ประเภทของอุตสาหกรรม ลักษณะเจ้าของกิจการ ลักษณะของประเทศผู้ก่อตั้ง ลักษณะของกิจการ อายุของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน และความสามารถในการทำกำไร ไม่มีอิทธิพลต่อการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

ณิชาวรรณ วิชัยดิษฐ และคณะ (2552) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยทำการศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในปี 2552 และได้รับการประเมินรายงานการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน (CGR) ประจำปี 2552 จากสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย จำนวน 215 บริษัท วิธีการศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งรวบรวมจากรายงานประจำปี รายงานการดำเนินงานด้านสังคมของบริษัท (CSR Report) เว็บไซต์ของบริษัท และข้อมูลอื่นๆ ที่รวบรวมไว้ในระบบเผยแพร่ข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET SMART) เทคนิคทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับต่ำ โดยเปิดเผยในเรื่องการกำกับดูแลกิจการที่ดีมากที่สุด ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม คือ ขนาดของบริษัท และประเภทอุตสาหกรรมโดยขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมแตกต่างกันมีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยอื่นซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างของผู้ถือหุ้นต่างชาติ และอายุของกิจการ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

บุรณภาพ สมเศรษฐ์, และคณะ (2556) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดขององค์กรความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดขององค์กรกับความ

รับผิดชอบทางสังคมของธุรกิจ โดยจำกัดขอบเขตเพียงบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ระบุว่าปี พ.ศ. 2553-2554 ทั้งนี้ไม่รวมบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในดัชนี SET 100 โดยข้อมูลเกี่ยวกับระดับการทำการกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการประเมินของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 248 บริษัท ส่วนผลการดำเนินงานด้านการเงินนั้นวัดใน 2 มุมมอง คือ มุมมองผลการดำเนินงานทางบัญชี ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ มูลค่าเพิ่มทางการตลาด และ Tobin's Q ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยกิจกรรมแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรทั้งด้านการจ้างงานและชุมชน และด้านสิ่งแวดล้อม กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มูลค่าเพิ่มทางการตลาดและ Tobin's Q แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างขนาดขององค์กรกับกิจกรรมเพื่อสังคมนั้น ผลการศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างขนาดขององค์กรกับการทำการกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการจ้างงานและชุมชน แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดขององค์กรกับการทำการกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม

เบญจพร โมกษะเวส (2552) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของธุรกิจและลักษณะการกำกับดูแลกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลลักษณะเฉพาะของธุรกิจมาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ การรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ. 2549 ของบริษัทจดทะเบียนที่ห้องสมุดหรือฐานข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฉบับออนไลน์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ www.setsmart.com และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมในรายงานประจำปี โดยมีการวัดค่าระดับของการเปิดเผยข้อมูลวิธีไม่ถ่วงน้ำหนัก (Unweighted Disclosure Index) และระดับของการเปิดเผยข้อมูลวิธีการนับจำนวนคำ (Disclosure Length) ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รายงานประจำปี พ.ศ. 2549 ของบริษัทที่อยู่ในห้องสมุดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และทำการวิเคราะห์ ข้อมูลด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Window โดยใช้สถิติพรรณนา (Deviation) จำนวนความถี่ (Frequency) และจำนวนร้อยละ (Percentage) การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะเฉพาะของธุรกิจ โดยกำหนดค่าความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณแบบ ขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เป็นการวิเคราะห์การถดถอย เพื่อหาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ลักษณะเฉพาะของธุรกิจที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05 ผลการวิจัยแนะนำว่า (1) ลักษณะเฉพาะสัมพันธ์กับโครงสร้างของธุรกิจ นั่นคือ ขนาดของธุรกิจที่วัดจากขนาดของสินทรัพย์รวม ยอดขายสุทธิและมูลค่าหลักทรัพย์ ตามราคาตลาด และลักษณะเฉพาะสัมพันธ์กับการตลาด

ของธุรกิจ นั่นคือ บริษัทที่มีขอบเขตการดำเนินธุรกิจเป็นบริษัทในเครือมีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคม (2) ลักษณะของคณะกรรมการบริษัท ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของคณะกรรมการบริษัท และอัตราส่วนของกรรมการที่เป็นอิสระที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร ลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของคณะกรรมการที่เป็นอิสระที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร ลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ อัตราส่วนจำนวนครั้งการเข้าร่วมประชุม คณะกรรมการตรวจสอบและลักษณะของผู้ตรวจสอบบัญชีภายใน ซึ่งประกอบด้วย มีการจัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายในมีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคม นอกจากนี้ลักษณะของคณะกรรมการบริษัท ซึ่งประกอบด้วย อัตราส่วนของกรรมการที่เป็นผู้บริหาร อัตราส่วนของกรรมการจากภายนอก ที่ไม่เป็นผู้บริหารและอัตราส่วนของสมาชิกครอบครัวมีอิทธิพลเชิงลบต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคม

ภูษิต วงศ์หล่อสายชล (2550) ศึกษาการปฏิบัติและระดับความสำคัญด้านความรับผิดชอบต่อสังคม บรรษัทภิบาล และจรรยาบรรณทางธุรกิจของบริษัทของบริษัทยจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคม บรรษัทภิบาลและจรรยาบรรณทางธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศึกษาผลของความรับผิดชอบต่อสังคม บรรษัทภิบาล จรรยาบรรณทางธุรกิจที่มีต่อผลตอบแทนจากการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 118 บริษัท ในปี 2549 ใช้แบบสอบถาม ที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด และแบบสอบถามแบบปลายเปิด ผลการศึกษาพบว่า บริษัทส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 60.00 ดำเนินการในทั้ง 3 ด้านอยู่แล้ว โดยให้ระดับความสำคัญด้านจรรยาบรรณทางธุรกิจมากที่สุด รองลงมาคือด้านบรรษัทภิบาล และด้านความรับผิดชอบต่อสังคมน้อยที่สุดและให้การสนับสนุนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งทางด้านระยะเวลาและบุคลากรมากกว่าด้านบรรษัทภิบาลและจรรยาบรรณทางธุรกิจ ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับจรรยาบรรณทางธุรกิจ และบรรษัทภิบาลมีความสัมพันธ์กับจรรยาบรรณทางธุรกิจ ความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการดำเนินธุรกิจเชิงรับผิดชอบต่อสังคมมีผลต่ออัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นปี 2549 และจรรยาบรรณทางธุรกิจด้านกิจกรรมที่ช่วยเหลือสังคมมีผลต่ออัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ปี 2549 และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ปี 2549-2550 ส่วนด้านการลดความเสี่ยงของกิจการมีผลต่อมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจปี 2549 – 2550

มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและทดสอบหาความสัมพันธ์ของปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยใช้ 50 บริษัท

ขนาดใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างและใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยการนับค่าของข้อมูลสิ่งแวดล้อมใน รายงานประจำปี พ.ศ. 2553 ผลการศึกษาพบว่า บริษัทจำนวน 48 (ร้อยละ 96) บริษัทมีการเปิดเผย ข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากที่สุด บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมสูงสุด แต่ บริษัทในกลุ่มเทคโนโลยีเปิดเผยข้อมูลต่ำสุด ในการทดสอบความสัมพันธ์พบว่าลักษณะของ อุตสาหกรรมและประเภทเจ้าของกิจการมีอิทธิพลต่อปริมาณการเปิดเผยสิ่งแวดล้อมในรายงาน ประจำปีของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อลิศรา ผลาวรรณ (2547) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของ บริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างในปี พ.ศ. 2545 จำนวน 175 บริษัท โดยใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล แสดงระดับการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละบริษัทในทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มธุรกิจการเงิน โดยจะแบ่งผลการศึกษาเป็น 2 ประเด็น คือ การเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับและตามความสมัครใจ ซึ่งมีการใช้สถิติในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ และการทดสอบครุสคัล – วิลิส ผลการศึกษา พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับในระดับค่อนข้างสูง แต่การเปิดเผยข้อมูล อื่น ๆ เพิ่มเติมตามความสมัครใจอยู่ในระดับต่ำ และจากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเปิดเผย ข้อมูลตามข้อบังคับในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มทรัพยากรที่มีการเปิดเผยข้อมูลในระดับค่อนข้างสูง ส่วนคุณลักษณะที่มี ความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูล พบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับ การเปิดเผยข้อมูล แต่การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุการดำเนินงาน และสภาพคล่องทางการเงินมี ความสัมพันธ์ในเชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูล

Cheng and Courtenay (2006) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของ คณะกรรมการกฤษฎีการะเบียบและการเปิดเผยข้อมูล โดยสมัครใจของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์สิงคโปร์จำนวน 104 บริษัทในปี ค.ศ. 2000 พบว่าสัดส่วนกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ ส่วนขนาดของคณะกรรมการ และการรวม ตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการกับกรรมการผู้จัดการไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูล โดยสมัครใจ แต่คณะกรรมการที่ประกอบด้วยกรรมการอิสระที่มากกว่าครึ่ง (>50%) จะมีระดับการ เปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจมากกว่าบริษัทที่มีกรรมการอิสระในสัดส่วนที่เท่ากัน เป็นที่ชัดเจนว่า กลไกการกำกับดูแลจากภายนอก สภาพแวดล้อมของกฎข้อบังคับช่วยยกระดับความสัมพันธ์ ระหว่างสัดส่วนกรรมการอิสระ และระดับของการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจเป็นอย่างดี ซึ่งเป็น

ความสัมพันธ์โดยใช้พื้นฐานของการเปิดเผยตามมาตรฐาน (Disclosure-Based) มากกว่าใช้พื้นฐานของความสมัครใจ (Merit-Based)

Ghazali (2007) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างความเป็นเจ้าของและการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาจากรายงานประจำปีของบริษัทขนาดใหญ่ จำนวน 87 บริษัท ในปี 2001 โดยศึกษาจากรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมจากคะแนนที่ได้ตามแบบประเมินผล (Checklist) จำนวน 22 รายการ ผลการศึกษา พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการถือครองหุ้นโดยรัฐบาล และขนาดของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด และพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างสัดส่วนการถือหุ้นโดยกรรมการผู้จัดการและกรรมการที่เป็นผู้บริหาร (Director Ownership) แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการถือครองหุ้นโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 10 อันดับแรกความสามารถในการทำกำไรและประเภทของอุตสาหกรรมกับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม

Hackston and Milne (1996) ศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลจากรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัท นิวซีแลนด์ ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทจดทะเบียนในประเทศนิวซีแลนด์ ได้ตรวจสอบบางปัจจัยที่ ชำจากงานวิจัยที่เคยศึกษาที่ผ่านมา ของ (Patten, 1991) โดยใช้วิธีการวัดปริมาณของการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นตัวแปรอย่างต่อเนื่อง โดยใช้รายการที่เป็นตัวเงินไม่ไม่ใช่ตัวเงินผลการวิจัยพบมาตรการทั้งสองมีความสัมพันธ์อย่างมาก สอดคล้องกับ (Patten, 1991) และการศึกษาอื่น ๆ รายงานว่าทั้งขนาดของ บริษัท และอุตสาหกรรมเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมและผลกำไรที่ และยังมีนอกเหนือจากตัวแปรเหล่านี้ มีบางส่วนแสดงหลักฐานเบื้องต้นว่า บริษัท นิวซีแลนด์กับคู่ค้าต่างประเทศ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในตลาดหลักทรัพย์มีเพิ่มมากขึ้น

Haniffa and Cooke (2005) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม โดยศึกษาบริษัทที่ไม่ใช่กลุ่มทางการเงินในประเทศมาเลเซีย ปี พ.ศ.2539 และปี พ.ศ. 2545 จำนวน 160 บริษัท ในรายงานประจำปีของบริษัท โดยศึกษาจากรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านความรับผิดชอบต่อชุมชน ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ และประโยชน์หรือมูลค่าที่เพิ่มขึ้น ซึ่งแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ คะแนนที่ได้ตามแบบประเมินผล (Checklist) จำนวน 41 รายการ และจำนวนคำที่รายงาน ผลการศึกษาพบว่า การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 5 ด้าน มีแนวโน้มการรายงานเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนของคุณค่าคะแนน และจำนวนคำที่รายงาน และพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างร้อยละของกรรมการที่เป็นชาวมาเลเซียต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด ร้อยละของผู้ถือหุ้น

ที่เป็นชาวมาเลเซียต่อผู้ถือหุ้นทั้งหมด ร้อยละของการถือครองหุ้นที่เป็นชาวต่างชาติต่อผู้ถือหุ้นทั้งหมด ขนาดของบริษัทซึ่งวัดจากสินทรัพย์รวม ความสามารถในการทำกำไร และการดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่งของกรรมการผู้จัดการ และพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างร้อยละของกรรมการที่ไม่ได้เป็นผู้บริหารต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของอุตสาหกรรมกับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม

Haziwan, Taha (2013) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรและลักษณะการกำกับดูแลกิจการ ขนาดคณะกรรมการคือความเป็นอิสระของคณะกรรมการคณะกรรมการตรวจสอบความเข้มขันการเป็นเจ้าของและการบริหารจัดการ ของบริษัทสาธารณะที่จดทะเบียนในประเทศมาเลเซีย การวิเคราะห์เนื้อหาถูกใช้ในการแยกความรับผิดชอบต่อสังคมจากรายการเปิดเผยรายงานประจำปีและหน้าเว็บไซต์ของบริษัท ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่สร้างขึ้นหลังจากการรวมรายการการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งในการเปิดเผยรายงานประจำปีและ หน้าเว็บไซต์ของบริษัท การวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติถูกนำมาใช้ในการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีองค์กรทางสังคมการเปิดเผยข้อมูล และตัวแปรอิสระขนาดของคณะกรรมการคือความเป็นอิสระของคณะกรรมการคณะกรรมการตรวจสอบความเข้มขันการเป็นเจ้าของและการบริหารจัดการ ผลจากการจำลองการถดถอยเต็มรูปแบบ ชี้ให้เห็นว่ามีเพียงหนึ่งตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตของการเปิดเผยข้อมูลของคณะกรรมการตรวจสอบคือ คณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ข้อจำกัดการวิจัยผลการวิจัยถูกจำกัดในส่วนของบริษัทของการศึกษาและถูกจำกัดให้ บริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มาเลเซียตั้งแต่ มกราคม-ธันวาคม 2011 แหล่งที่มาของข้อมูลในรายงานฉบับนี้มี รายงานประจำปีและหน้าเว็บไซต์ของบริษัท เท่านั้น

Jamali, Safieddine and Rabbath (2008) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ (CG) และความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ตามหลักทฤษฎี โดยการตรวจสอบเอกสารและการสำรวจ ข้อขัดแย้งต่างๆที่นำเสนอ โดยสังเกตศึกษาแนวความคิดและการตีความของความสัมพันธ์นี้ในบริบทของกลุ่มตัวอย่าง ของบริษัทอยู่ในเลบานอน ดังนั้นบทความพยายามที่จะเน้นการเพิ่มการเชื่อมต่อกัน หรืออินเตอร์เฟสระหว่างบรรษัทภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม ประโยชน์จากข้อมูลเชิงลึกที่ใหม่จากมุมมองของประเทศกำลังพัฒนาจากการสัมภาษณ์ผู้จัดการระดับสูงของแปดบริษัท ที่ดำเนินงานในเลบานอนกับผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าส่วนใหญ่ผู้บริหารเข้าใจว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่เป็นเสาหลักที่จำเป็นสำหรับความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างยั่งยืน การค้นพบนี้มีความสำคัญและน่าสนใจสะท้อนให้เห็นว่าความกังวลที่ผ่านมากับการกำกับดูแล

กิจการในประเทศกำลังพัฒนาเริ่มที่จะมีการถ่วงโดยบางส่วนสนใจ ความสนใจไปที่ความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีการแจ้งค่าเพิ่มขึ้นของการประมวลของพวกเขาและความต้องการที่จะเลื่อนที่อยู่นอกเหนือไปจากการกำกับดูแลกิจการที่สอดคล้องต่อผลการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยความสมัครใจผลกระทบตามทฤษฎี: การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทั้งสองมีส่วนร่วมสำคัญประการแรกมันแสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ของทั้งสองทางที่สำคัญและเพิ่มความทับซ้อนระหว่างบรรษัทภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม ในขณะที่วรรณกรรมก่อนหน้านี้มักมาภายใต้วิจัยบรรษัทภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างอิสระ บทความนี้ได้ต่อยอดความสัมพันธ์ของทั้งสองอย่างเป็นระบบ ประการที่สองบทความแสดงจำนวนของข้อเสนอทางทฤษฎีที่สามารถใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยในอนาคต ในหัวข้อที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนาที่ได้รับข้อมูลและข้อเสนอทางทฤษฎี ทั้งสองที่ได้มาจากการปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของประเทศกำลังพัฒนา

Jizi, M. and Salama, A. and Dixon, R. and Stratling, R. (2013) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในธนาคารที่ระบุไว้ในรายงานประจำปีของธนาคารในสหรัฐ โดยศึกษาจากรายงานประจำปี ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่เป็นธนาคารพาณิชย์ของสหรัฐในช่วงปี 2009-2011 และการควบคุมสำหรับลักษณะคณะกรรมการ ตรวจสอบความถี่การประชุมคณะกรรมการและขนาดของธนาคารจากผลกำไรและความเสี่ยง ผลการวิจัยพบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในภาคการธนาคารของสหรัฐ โดยการตรวจสอบผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการที่มีการอ้างอิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบทบาทของคณะกรรมการกับคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในธนาคารที่ระบุไว้ในรายงานประจำปีของธนาคารในสหรัฐหลังจากที่เกิดวิกฤติการณ์ของสหรัฐซับไพร์ม เราจะพบหลักฐานที่แสดงว่าคณะกรรมการที่เป็นอิสระและขนาดของคณะกรรมการ มีความเกี่ยวข้องกัน จะมีการป้องกันผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม แสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม มีการเปิดเผยข้อมูลโดยบอร์ดอิสระมากขึ้น และขนาดของคณะกรรมการที่มีขนาดใหญ่เป็นกลไกภายในการกำกับดูแลกิจการที่ส่งเสริมทั้งผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ตรงกันข้ามกับความคาดหวังของเราเป็น คู่ซี้โอโอยังมีผลกระทบในเชิงบวกเกี่ยวกับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม จากมุมมองของหน่วยงานทางทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นว่าซี้โอโอที่มีประสิทธิภาพ อาจส่งเสริมความโปร่งใสเกี่ยวกับกิจกรรมของธนาคาร ความรับผิดชอบต่อสังคมเพียงเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของพวกเขา อาจแสดงให้เห็นว่าซี้โอโอที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้

ความกดดันที่จะเอาใจผู้มีส่วนได้เสียและความกังวลว่าก็ยังคงอาจเป็นสัญญาณของความเกลียดชัง ความเสี่ยงในการบริหารหากการเปิดเผยข้อมูลของความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับสูง

Lipton and Lorsh (1992) ศึกษาผลกระทบของขนาดคณะกรรมการเกี่ยวกับผลการดำเนินงานโดยมีกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่จำนวน 2,746 บริษัท ของบริษัทจดทะเบียนในประเทศอังกฤษ ในช่วง 1981-2002 ในประเทศอังกฤษมีการตั้งสถาบันที่น่าสนใจเพราะบอร์ดในประเทศอังกฤษ มีบทบาทตรวจสอบที่อ่อนแอ ดังนั้นจึงมีผลกระทบของขนาดของคณะกรรมการด้วยลักษณะโครงสร้างกรรมการที่ใหญ่มีแนวโน้มที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความผิดปกติของคณะกรรมการที่ปรึกษามากกว่าบทบาทการตรวจสอบ ได้ทำการศึกษาขนาดของคณะกรรมการที่มีผลกระทบอย่างมากต่อการทำกำไร โดยใช้โทบิน Q และส่วนแบ่งผลตอบแทน เป็นแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของบริษัทที่เป็นตัวกำหนดขนาดของคณะกรรมการในประเทศอังกฤษนำไปสู่ผลทางบวกมากขึ้น มีความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการทำงาน ในทางตรงกันข้ามเราจะพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงลบจะมีมากที่สุดสำหรับบริษัทขนาดใหญ่ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีบอร์ดขนาดใหญ่โดยรวมหลักฐานสนับสนุนข้อโต้แย้งว่าปัญหาของการสื่อสารที่ไม่ดีและการตัดสินใจบ่อนทำลายประสิทธิภาพของคณะกรรมการที่มีขนาดใหญ่

Mohammad Badrul Muttakin (2012) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและขอบเขตของความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท ที่บังคลาเทศ กรอบทฤษฎีถูกตั้งตามกฎหมายถูกนำมาใช้เพื่อทำความเข้าใจขอบเขตลักษณะการกำกับดูแลกิจการ เช่น การเป็นเจ้าของการบริหารจัดการความเป็นเจ้าของของประชาชนเจ้าของประเทศเป็นอิสระคณะกรรมการซีอีโอเป็นคู่ และการปรากฏตัวของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีอิทธิพลต่อการตอบสนองขององค์กรให้กับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่างๆ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าแม้จะมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยทั่วไปมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเป็นเจ้าของการบริหารจัดการความสัมพันธ์ดังกล่าว และมีความสัมพันธ์เชิงบวกเกี่ยวกับอุตสาหกรรมส่งออก นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ต่างประเทศ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการและการปรากฏตัวของคณะกรรมการตรวจสอบที่จะมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญในเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม แต่ไม่สามารถหาผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญใด ๆ ของซีอีโอเป็นคู่ ผลแสดงให้เห็นว่าแรงกดดันที่กระทำโดยกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียภายนอกและกลไกการกำกับดูแลกิจการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกที่เป็นอิสระอาจบรรเทาความกังวลเกี่ยวกับอิทธิพลของครอบครัวในการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยรวมแล้ว การศึกษาของเราแสดงให้เห็นว่าลักษณะการกำกับดูแลกิจการมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบความถูกต้องขององค์กรผ่านการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ผลการศึกษาของเราควรจะ

เป็นที่สนใจของหน่วยงานกำกับดูแลและผู้กำหนดนโยบายในประเทศที่มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการที่คล้ายกันและโครงสร้างการกำกับดูแล

Nulawadin (2008) ศึกษาและตรวจสอบว่าบรรษัทภิบาลและคณะกรรมการบริษัทจะมีอิทธิพลต่อระดับของความรับผิดชอบต่อสังคมในบริษัทที่เชื่อมโยงโดยรัฐบาลในประเทศมาเลเซีย การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวม ข้อมูล รวม 65 บริษัท ที่ประสบความสำเร็จ โดยรัฐบาลที่เชื่อมโยงได้รับการคัดเลือก 43 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมดเป็นการวิเคราะห์เบื้องต้นเกี่ยวกับการพรรณนาความสัมพันธ์และการวิเคราะห์การถดถอยได้รับการระบุว่า เป็นเครื่องมือทางสถิติการแปลผลผลทางสถิติพบว่าการกำกับดูแลกิจการคณะกรรมการไม่ได้ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมใน บริษัทที่เชื่อมโยงโดยรัฐบาลประเทศมาเลเซีย การศึกษาครั้งนี้พิสูจน์และแสดงให้เห็นถึงระดับของความรับผิดชอบต่อสังคมและกิจการเพื่อสังคมในกลุ่มของบริษัทที่เชื่อมโยงโดยรัฐบาลในประเทศมาเลเซีย ก็ยังห่างไกล และยังคงอยู่ในระดับต่ำสุดได้ผ่านผลของการวิเคราะห์ได้แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์และผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญในบางส่วนของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

Ratanajongkol, Davey and Low (2006) ศึกษาว่าขนาดของกิจการมีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยตั้งสมมติฐานว่าบริษัทขนาดใหญ่จะเปิดเผยมากกว่าบริษัทที่เล็กกว่า ใช้ตัวอย่างจำนวน 40 บริษัทที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ในปี 1997 ,1999 และปี 2001 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สภาวะโดยนับจำนวนคำเพื่อนับปริมาณการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี ผลการศึกษาพบว่าแนวโน้มการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมจากปี ค.ศ. 1997 - 2001 เพิ่มขึ้น 45 เปอร์เซ็นต์ ด้านที่เปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม คือ ด้านทรัพยากรมนุษย์และชุมชนส่วนอุตสาหกรรมที่เปิดเพิ่มขึ้น คืออุตสาหกรรมบริการ และ อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง อุตสาหกรรมที่เปิดลดลง คืออุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน

Said, Zainuddin, and Haron (2009) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมและลักษณะการกำกับดูแลกิจการในบริษัทสาธารณะที่จดทะเบียนในประเทศมาเลเซีย มีวัตถุประสงค์ คือการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการกำกับดูแลกิจการ คือขนาดของบอร์ด ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ ความเป็นคู่คณะกรรมการตรวจสอบ ผู้ถือหุ้นใหญ่ 10 อันดับ เจ้าของการบริหารการจัดการ หน่วยงานของรัฐบาล ขอบเขตของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาถูกนำมาใช้เพื่อวัดความรับผิดชอบต่อสังคม รายงานความรับผิดชอบต่อสังคมที่ถูกสร้างขึ้นหลังจากการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม ผลการศึกษานบนพื้นฐานของแบบจำลองการถดถอยแบบเต็มรูปแบบ พบว่ามีเพียง 2 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับขอบเขตของการเปิดเผยข้อมูล คือเจ้าของกิจการที่เป็นรัฐบาลและคณะกรรมการ

ตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อระดับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม คือเจ้าของกิจการที่เป็นรัฐบาล

Soliman, El Din and Sakr (2012) ศึกษาผลกระทบของความเป็นเจ้าของในความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจาก 42 บริษัทในประเทศอียิปต์ ใช้ระยะเวลาสามปี ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2007-2009 มีวัตถุประสงค์คือการสังเกต การตรวจสอบผลกระทบของโครงสร้างความเป็นเจ้าของในความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในอียิปต์ซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศที่กำลังพัฒนาโดยตั้งสมมติฐานว่า ความแตกต่างของผู้ถือหุ้นจะมีแรงจูงใจที่แตกต่างกันที่มีต่อการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ผลการวิจัยพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการจัดอันดับความรับผิดชอบต่อสังคมและความเป็นเจ้าของโดยสถาบันและนักลงทุนต่างชาติ ในทางตรงกันข้ามการถือหุ้นโดยผู้บริหารระดับสูงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท สรุปโครงสร้างความเป็นเจ้าของที่แตกต่างกันมีผลกระทบที่แตกต่างกันในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมของ บริษัท

Stanwick & Stanwick (2006) ศึกษาระดับของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในประเทศญี่ปุ่น จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มอุตสาหกรรม คือ กลุ่มอุตสาหกรรมหนัก กลุ่มบริการ และกลุ่มสินค้าบริโภค ใช้วิธีวิเคราะห์สาระ พบว่ากลุ่มสินค้าบริโภคมีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง กลุ่มบริการมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มอุตสาหกรรมหนักจะมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำ

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์ประกอบของคณะกรรมการและการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร กรณีศึกษาของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีสมมติฐานการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.1 สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ของกิจการ โดยปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยประกอบด้วย โครงสร้างของผู้ถือหุ้น ได้แก่ สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทย สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศ สัดส่วน การถือหุ้นโดยรัฐบาล สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัว สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย กรรมการที่เป็นผู้ถือหุ้น และองค์ประกอบของผู้ถือหุ้น ได้แก่ จำนวนคณะกรรมการ จำนวน คณะกรรมการอิสระ จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหาร จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจาก รัฐบาล จำนวนครั้งที่กรรมการตรวจสอบทุกคนเข้าร่วมประชุม การดำรงตำแหน่งกรรมการใน บริษัทอื่น

สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทย

จากการศึกษางานวิจัยในอดีต พบว่าสัดส่วนการถือหุ้นมีอิทธิพลต่อปริมาณการ รายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัท เช่น Hackston & Milne (1996), Haniffa & Cooke (2005), Jahamani (2003), Wanderley et al. (2008) และ อลิศรา ผลาวรรณ (2547) แต่ก็มีบางการศึกษาที่พบว่า ปัจจัยลักษณะของประเทศผู้ก่อตั้งไม่มีความสัมพันธ์ต่อปริมาณการ รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลไทยหรือนิติบุคคลต่างประเทศก็มี การรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเช่นกัน เช่นงานวิจัยของ ชลธิชา นุทผล (2556) ดังนั้น การศึกษานี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า

H1: สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทยมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โชติญาณ หิตะพงษ์ (2549) ที่พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับของการเปิดเผยข้อมูล คือ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ แสดงว่าบริษัทที่มีการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติในสัดส่วนที่สูงจะมีการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของนักลงทุนที่มีความหลากหลายขึ้น และงานวิจัยของ Soliman, El Din and Sakr (2012) ที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมและความเป็นเจ้าของโดยสถาบันและนักลงทุนต่างชาติ และอลิศรา ผลาวรณ (2547) ที่พบความสัมพันธ์เชิงลบของการถือหุ้นของต่างชาติต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม แต่ Roshima Yuserrie and Hasnah (2009) พบว่าโครงสร้างของผู้ถือหุ้นต่างประเทศไม่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิชวรรณ วิชัยดิษฐ์ และคณะ (2552) ที่พบว่าการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมในประเทศไทยที่ผ่านมาแม้บริษัทที่มีบริษัทแม่อยู่ในต่างประเทศ จะนำตัวแบบกิจกรรมเพื่อสังคมมาจากบริษัทแม่ในต่างประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาจากภายนอก แต่พบว่าสามารถประยุกต์เชื่อมโยงเข้ากับท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาทางสังคมได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม จนสามารถดำเนินงานได้สำเร็จลุล่วง และในบางกรณีบริษัทที่มีบริษัทแม่อยู่ในต่างประเทศ ก็ได้ใช้ตัวแบบมาจากบริษัทแม่ในต่างประเทศ แต่ได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการออกแบบและพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมเช่นเดียวกับบริษัทไทย จึงส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมระหว่างบริษัทไทยกับบริษัทที่มีบริษัทแม่อยู่ในต่างประเทศ ไม่ปรากฏความแตกต่างในการดำเนินงานที่เป็นเหตุให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคภายใต้บริบทของสังคมไทยจากเรื่องสัญชาติของวิสาหกิจแต่อย่างใด ซึ่งตรงกับ รติ วงศ์กิตติรักษ์ (2554) ที่พบว่าบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนมิได้คำนึงถึงสิทธิในการออกเสียงเท่าที่ควร เมื่อผลตอบแทนที่ได้ต่ำกว่าสิทธิในการออกเสียงที่มีผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่เป็นชาวต่างชาติ หรือบริษัทข้ามชาติจึงมีแนวโน้มที่จะหาทางนำเงินออกจากบริษัท เพื่อนำไปลงทุนในแหล่งทุนอื่นซึ่งได้ผลตอบแทนมากกว่าเพราะบริษัทต่างชาติเหล่านี้เข้ามาลงทุนเพียงเพื่อแสวงหาผลกำไรทางธุรกิจเท่านั้น ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า

H2: สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สัดส่วนการถือหุ้นโดยรัฐบาล

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม จากงานวิจัยของ มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) และ Cormier and Gordon (2001) พบว่าบริษัทของภาครัฐบาลมีการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าบริษัทของภาคเอกชน ซึ่งก็สอดคล้องกับ Said Zainuddin, and Haron (2009) ที่พบว่า การเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์กับลักษณะของเจ้าของกิจการที่เป็นรัฐบาล ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระดับของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อระดับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม คือเจ้าของกิจการที่เป็นรัฐบาล Eng & Mak (2003) พบว่าการถือหุ้นในธุรกิจโดยรัฐหรือองค์กรของรัฐจะมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงิน และ งานวิจัยของ Ghazali (2007) ที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการถือครองหุ้น โดยรัฐบาลกับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม แต่ก็มีบางงานที่พบว่าลักษณะของเจ้าของกิจการไม่ว่าสัดส่วนการถือหุ้นส่วนใหญ่จะเป็นภาครัฐบาลหรือเอกชน จะไม่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนก็มีการเปิดเผยข้อมูลเช่นกัน เช่น งานวิจัยของ ชลธิชา นุทผล (2556) ที่พบว่าลักษณะของการเป็นเจ้าของกิจการไม่ว่าภาครัฐหรือเอกชนไม่มีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้นการศึกษาคั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า

H3: สัดส่วนการถือหุ้นโดยรัฐบาลมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัว

Suehiro and Wailerdsak (2004) หรือ Anderson and Reeb (2003) ให้คำนิยามของธุรกิจครอบครัวว่า หากสมาชิกในครอบครัวธุรกิจยังคงถือหุ้นในบริษัทหรือดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการบริษัท ให้ถือว่าบริษัทนั้นเป็นบริษัทครอบครัว หรือ Neubauer and Lank (1998) และ Shanker and Astrachan (1996) ได้ให้แนวทางถึงตัวกำหนดของบริษัทครอบครัวได้แก่ สัดส่วนการถือหุ้นของบริษัทโดยสมาชิกในครอบครัว การที่สมาชิกของครอบครัวดำรงตำแหน่งผู้บริหารของบริษัท การมีอำนาจควบคุมการบริหารงานและการตัดสินใจเกี่ยวกับบริษัท และการสืบทอดโดยสมาชิกรุ่นลูกหลานเข้ารับช่วงต่อบริหารบริษัท จึงเป็นแรงจูงใจในการสร้างมูลค่าให้แก่กิจการมากยิ่งขึ้น เพื่อให้กิจการสามารถดำเนินต่อไปได้ถึงรุ่นลูก รุ่นหลาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจพร โมกษะเวส (2551) พบว่าผู้ถือหุ้นรายใหญ่อันดับแรกที่มีการควบคุมความเป็นเจ้าของ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แต่ก็มีบางงานที่ไม่สอดคล้องกัน เช่น Ho and Wong (2001) ที่พบว่า การมีสัดส่วนของสมาชิกครอบครัวใน

คณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ เช่นเดียวกับ Haniffa and Cooke (2002) ที่พบว่าบริษัทที่มีอัตราส่วนของสมาชิกกรอบครัวที่สูงกว่ามีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอยู่ในระดับต่ำกว่าบริษัทที่มีอัตราส่วนของสมาชิกกรอบครัวที่น้อยกว่า

H4: สัดส่วนการถือหุ้นโดยกรอบครัวมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย

ผู้ถือหุ้นรายย่อย (Free Float) หมายถึง ผู้ถือหุ้นที่มีได้เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริหารงาน (Strategic Shareholders) การกระจายการถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นรายย่อย เป็นส่วนสำคัญของการมีสภาพคล่องในการซื้อขายหุ้นของบริษัท ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นของบริษัทและผู้ลงทุนที่จะซื้อขายหุ้นได้อย่างคล่องตัวและได้ราคาที่เหมาะสม ทำให้เกิดความน่าสนใจลงทุนในหุ้นของบริษัท อันจะส่งผลให้บริษัทสามารถระดมทุนผ่านตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้โดยสะดวก ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงกำหนดให้ Free Float เป็นคุณสมบัติประการหนึ่งในการเข้าจดทะเบียนและดำรงสถานะในการเป็นบริษัทจดทะเบียน หลักสำคัญบริษัทจดทะเบียนต้องมีจำนวนผู้ถือหุ้นรายย่อยไม่น้อยกว่า 150 ราย และถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของทุนชำระแล้ว โดยตลาดหลักทรัพย์พิจารณาจากรายงาน Free Float ซึ่งบริษัทจัดทำขึ้นจากรายชื่อผู้ถือหุ้นที่ปรากฏ ณ วันกำหนดรายชื่อผู้ถือหุ้นหรือวันปิดสมุดทะเบียนพักการโอนหุ้นเพื่อสิทธิในการเข้าร่วมประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีของบริษัทจดทะเบียน บริษัทควรมีหุ้น Free Float เกินกว่าร้อยละ 40 ของหุ้นที่ออกแล้วทั้งหมด หรืออย่างน้อยที่สุดควรมีมากกว่าร้อยละ 25 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2557) ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า

H5: สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อยมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรรมกรที่เป็นผู้ถือหุ้น

จากการศึกษางานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับอิทธิพลของกรรมกรที่เป็นผู้ถือหุ้นกับการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม งานวิจัยของ Wright (1996) ได้อภิปรายว่าคณะกรรมการที่มีการครอบครองหุ้นในระดับสูงกว่า มีความเป็นไปได้ที่จะมีอิทธิพลในการดำเนินงานของบริษัทในระดับสูงกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ Soliman, El Din and Sakr (2012) ที่พบว่ากรถือหุ้นโดยผู้บริหารระดับสูงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท แต่ก็มีบางงานที่ไม่สอดคล้องกัน เช่น งานวิจัยของ Jensen and Meckling (1976) และ Beatty and Zajac

(1994) พบว่าเมื่อผู้บริหารเป็นเจ้าของหุ้นในระดับต่ำจะส่งผลให้มีปัญหาตัวแทนเพิ่มขึ้น นั่นคือผู้บริหารมีแรงกระตุ้นที่จะใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยมากขึ้น และเป็นผลทำให้แรงกระตุ้นเพื่อสร้างงานให้บรรลุผลสำเร็จสูงสุดลดลงด้วย จะมีผลไปทำให้การตรวจสอบควบคุมดูแลน้อยลง สัดส่วนของกรรมการจากภายนอกต่ำลง และจะทำให้มีการรวมตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการบริหารและประธานกรรมการเข้าเป็นคนเดียวกัน พบว่าบริษัทที่มีคณะกรรมการที่เป็นเจ้าของหุ้นในระดับต่ำ มีความเป็นไปได้ที่จะมีการตรวจสอบควบคุมดูแลในระดับสูงกว่าระบบในกิจการครอบครัว ซึ่งการตรวจสอบควบคุมดูแลในระดับสูงอาจเป็นผลมาจากมีกรรมการจากภายนอกในสัดส่วนที่สูง หรือมีการแยกตำแหน่งระหว่างประธาน กรรมการบริหารและประธานกรรมการออกจากกัน ดังนั้นจึงสามารถตั้งสมมติฐานได้ว่า

H6: กรรมการที่เป็นผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จำนวนคณะกรรมการ

คณะกรรมการผู้บริหารเป็นหนึ่งในส่วนสำคัญที่มีความสำคัญที่สุดของกลไกการกำกับดูแลกิจการในการควบคุมการจัดการธุรกิจของบริษัทซึ่งกำลังได้รับการจัดการอย่างถูกต้องโดยตัวแทนของบริษัท จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาได้เสนอข้อคิดเห็นว่าประสิทธิภาพของขนาดคณะกรรมการจะเพิ่มการติดต่อสื่อสารและลดปัญหาจากการทำงานร่วมกัน และเพิ่มความสามารถในการควบคุมการ Lipton and Lorsh (1992) ,Eisenberg et al., (1988), Raheja (2003) พบว่า ลักษณะของบริษัทที่เป็นตัวกำหนดขนาดของคณะกรรมการในประเทศอังกฤษนำไปสู่ผลทางบวกมากขึ้น มีความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการทำงาน กล่าวคือ คณะกรรมการที่มีขนาดเล็กสามารถลดความขัดแย้งระหว่างผู้จัดการกับผู้ถือหุ้น แต่ก็มีบางงานที่ไม่สอดคล้องกัน เช่น Cheng and Courtenay (2006), Sufian and Zahan (2013) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ของจำนวนคณะกรรมการกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และงานวิจัยของ Jensen (1993) ที่พบว่าคณะกรรมการขนาดใหญ่ทำให้การทำงานร่วมกันมีประสิทธิภาพน้อยกว่า การติดต่อสื่อสารและการตัดสินใจมีน้อยกว่า และน่าจะมีโอกาสได้รับการควบคุมโดยประธานกรรมการบริหาร และยังคงคาดการณ์ได้ว่าการติดต่อสื่อสารและการตัดสินใจจากการทำงานร่วมกันที่ไม่มีประสิทธิภาพนั้นจะนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพต่ำเนื่องจากคณะกรรมการผู้บริหารไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงสามารถตั้งสมมติฐานได้ว่า

H7: จำนวนคณะกรรมการมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จำนวนคณะกรรมการอิสระ

จากงานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับอิทธิพลของจำนวนคณะกรรมการอิสระกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม Forker (1992) พบว่าอัตราร้อยละที่สูงขึ้นของคณะกรรมการผู้บริหารอิสระจะสามารถพัฒนาการตรวจสอบคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินได้ ระดับของคณะกรรมการอิสระมีความเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติ และความอิสระที่จะดูแลประสิทธิภาพของคณะกรรมการ และ Webb (2004) ได้พิจารณาความแตกต่างระหว่างโครงสร้างคณะกรรมการของบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและบริษัทที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และพบว่าบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น มีจำนวนคนไม่ชำนาญและผู้บริหารอิสระมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับบริษัทที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้บริหารอิสระมีแรงจูงใจที่จะดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นได้อย่างดี แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารอิสระเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญในการพัฒนาภาพลักษณ์ของบริษัทให้ดีขึ้นและยังสวมบทบาทเป็นผู้ตรวจสอบเพื่อรับรองว่าบริษัทได้บริหารจัดการเองอย่างถูกต้อง ส่วนตำแหน่งที่สำคัญที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการรับผิดชอบต่อสังคมจะแสดงให้เห็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของบริษัท ผู้บริหารอิสระมีความเข้าใจในฐานะเป็นเครื่องมือตรวจสอบพฤติกรรมในการบริหารจัดการ (Rosenstein and Wyatt, 1990), เป็นผลให้มีการเปิดเผยข้อมูลความร่วมมือกันอย่างอิสระมากขึ้น แต่ก็ยังมีบางส่วนที่พบว่าคณะกรรมการอิสระไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น Nulawadin (2008) เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานไว้ว่า

H8: จำนวนคณะกรรมการอิสระมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหาร

การรวมหน้าที่กันของประธานกรรมการบริหารและตำแหน่งประธานคณะกรรมการบริษัทสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการเป็นผู้นำและการจัดการผลประโยชน์ซึ่งสอดคล้องกับ Rechner and Dalton (1989) และ Tsui and Gul (2000) ที่อธิบายว่าประธานกรรมการที่เป็นผู้บริหารจะปรากฏขึ้นเมื่อมีคนคนเดียวกันดำรงตำแหน่งเป็นทั้งประธานกรรมการบริหารและยังมีตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการในบริษัท ที่สะท้อนให้เห็นว่าการที่บุคคลซึ่งทำหน้าที่ทั้งประธานคณะกรรมการบริษัทและประธานคณะกรรมการบริหารแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเป็นผู้นำและการจัดการผลประโยชน์ อย่างไรก็ตามการมอบสิทธิอำนาจในการดำเนินการให้กับประธานกรรมการบริหารและประธานคณะกรรมการให้กับคนคนเดียวนั้นสามารถทำให้เกิดรากฐานอำนาจที่แข็งแกร่ง แต่อาจจะทำลายความสามารถของคณะกรรมการในการ

บริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นบริษัทที่มีประจํากรรมการที่เป็นผู้บริหารด้วยสามารถที่จะแสดงอำนาจที่ยิ่งใหญ่กว่า และยังสามารถช่วยให้การตัดสินใจที่จะไม่เพิ่มความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้น และยังช่วยให้สามารถปรับปรุงคุณภาพของผู้ตรวจสอบซึ่งส่งผลให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพการรายงานในภายหลังได้ Eng and Mak (2006) พบว่าเจ้าของการบริหารจัดการนั้นมีความเกี่ยวข้องกับอย่างมีนัยสำคัญเชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลต่อสังคมของบริษัทมหาชนจำกัดในประเทศมาเลเซีย และ จักรวุฒิ ชอบพิเชียร (2552) ได้อภิปรายไว้ว่า ข้อพึงปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับกรรมการบริษัทจดทะเบียนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2542) ในส่วนของประจํากรรมการ ควรเลือกมาจากกรรมการที่เป็นอิสระและไม่ควรเป็นบุคคลเดียวกับประจํากรรมการ เพื่อให้มีการแบ่งแยกหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการกำกับดูแล และการบริหารงานประจําเป็นไปได้อย่างในความเป็นจริง ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานไว้ว่า

H9: จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหาร มีอิทธิพลกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากรัฐบาล

เจ้าของกิจการที่เป็นรัฐบาล หากเป็นภาครัฐจะต้องถือหุ้นสามัญในบริษัทมากกว่าร้อยละ 51 จากการศึกษางานวิจัยพบว่าบริษัทของภาครัฐมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าบริษัทที่เป็นภาคเอกชน Cormier and Gordon, (2001) มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) ซึ่งก็สอดคล้องกับ Said Zainuddin, and Haron (2009) ที่พบว่า การเปิดเผยข้อมูล มีความสัมพันธ์กับลักษณะของเจ้าของกิจการที่เป็นรัฐบาลซึ่งมีความสัมพันธ์กับระดับของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อระดับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม คือเจ้าของกิจการที่เป็นรัฐบาลแต่ก็มีบางงานที่พบว่าลักษณะของเจ้าของกิจการไม่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนก็มีการเปิดเผยข้อมูลเช่นกัน งานวิจัยของ ชลธิชา นุทผล (2556) ที่พบว่าลักษณะของการเป็นเจ้าของกิจการไม่ว่าภาครัฐหรือเอกชน ไม่มีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า

H10: จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากรัฐบาลมีอิทธิพลกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จำนวนครั้งที่กรรมการบริษัททุกคนเข้าร่วมประชุม

ผู้ถือหุ้นมีสิทธิในความเป็นเจ้าของ โดยควบคุมบริษัทผ่านการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่แทนตน และมีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของบริษัท คณะกรรมการบริษัทต้องตระหนักและให้ความสำคัญถึงสิทธิของผู้ถือหุ้น ไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการละเมิด หรือวิครอนสิทธิของผู้ถือหุ้น จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา Menon and Williams (1994) ได้ทำการวิจัยโดยการหาจำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบสำหรับบริษัทที่มีขนาดใหญ่ และระยะเวลาที่ใช้ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ พบว่าจำนวนครั้งของการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดของบริษัท นั่นคือ บริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่า มีความเป็นไปได้ที่จะมีจำนวนครั้งการประชุมมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก Collier and Gregory (1999) พบว่าจำนวนสมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นผู้บริหารมีความเป็นไปได้ที่จะมีผลกระทบต่อจำนวนครั้งของการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ และโดยส่วนใหญ่มีการประชุม 2 ครั้งต่อปี นอกจากนี้ยังเสนอแนะว่ามีความเป็นไปได้ที่จะสนับสนุนให้จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบเพิ่มขึ้น และ Liu (2004) พบว่าจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบมีผลกระทบต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ แต่ก็มียางงานที่ไม่สอดคล้องกัน เช่น Jensen (1993) ชี้ว่าการประชุมคณะกรรมการบริษัทไม่ได้เกิดประโยชน์อย่างจริงจังเพราะว่าการกำหนดเวลาอย่างจำกัดทำให้คณะกรรมการไม่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ท่ามกลางคณะกรรมการและผู้บริหารได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ดังนั้นการศึกษานี้จึงตั้งสมมติฐานไว้ว่า

H11: จำนวนครั้งที่กรรมการตรวจสอบทุกคนเข้าร่วมประชุมมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง Haniffa and Cooke (2005) พบว่าการดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่งของกรรมการผู้จัดการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม แต่เดือนเพ็ญ จันทร์ศิริศรี, (2552) อภิปรายไว้ว่า แม้กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหารจะไม่ต้องทำงานประจำให้บริษัท กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหารบริษัทใช้เวลาแก่บริษัทอย่างเต็มที่ในการทำหน้าที่กรรมการ ในความเป็นจริงบุคคลบางบุคคลอาจดำรงตำแหน่งกรรมการของหลายบริษัท เนื่องจากเหตุผลหลายประการ เช่น การเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง การเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและเป็นที่ยอมรับ หรือการเป็นบุคคลซึ่งมีมนุษยสัมพันธ์ดี รู้จักคนมาก เป็นต้น อย่างไรก็ตามแม้บุคคลจะเป็นผู้มีความสามารถมากและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางทำให้มีบริษัทจำ

มากประสงค์จะเชิญบุคคลนั้นมาร่วมสร้างมูลค่าให้บริษัทในฐานะกรรมการ การเป็นกรรมการของหลายบริษัทจนเกินไป ย่อมเกินกำลังความสามารถของบุคคล และทำให้มีเวลาไม่พอที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลนั้นจึงไม่สามารถสร้างมูลค่าให้แก่กิจการในฐานะกรรมการที่เป็นกลไกของการกำกับดูแลกิจการที่ดีได้อย่างเต็มที่ และสำหรับบริษัทที่จดทะเบียนที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้นมีข้อเสนอแนะว่า ผู้เป็นกรรมการไม่ควรดำรงตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนเกิน 5 บริษัท ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานไว้ว่า

H12: การดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่นมีอิทธิพลกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษากลุ่มอุตสาหกรรม 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทรัพยากร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และกลุ่มก่อสร้าง (ภัทรารักษ์ เพ็ญทอง, 2556; พลุกษา พิงจิตร์ประไพ, 5551; ศุภกันยา ห้วยผัด, 2550; และจอมขวัญ รัชตะวรรณ, 2549) ซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยตรงทั้งสิ้น แต่ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาอุตสาหกรรมทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ประกอบด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

3.2.1 ประชากร

การศึกษาครั้งนี้ประชากรในการศึกษา คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวนทั้งสิ้น 513 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2556) แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ประกอบด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2556) ยกเว้นบริษัทจดทะเบียนที่แก้ไขการดำเนินงานไม่ได้ตามกำหนดรวมถึงบริษัทจดทะเบียนที่เข้าข่ายถูกเพิกถอนและบริษัทที่อยู่ในกลุ่ม เอ็ม เอ ไอ

ตารางที่ 3.1 จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

	ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ร้อยละ
1	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	43	8.38
2	สินค้าอุปโภคบริโภค	39	7.60
3	ธุรกิจการเงิน	57	11.11
4	สินค้าอุตสาหกรรม	80	15.59
5	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	132	25.73
6	ทรัพยากร	31	6.04
7	บริการ	93	18.13
8	เทคโนโลยี	38	7.41
	รวม	513	100

ประชากรทั้งหมด 513 ราย จะใช้การสุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด คำนวณหากลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจะเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบที่เป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling) ซึ่งเป็นการเลือกการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) คือการสุ่มตัวอย่าง n หน่วย จากทั้งหมด N หน่วย โดยให้แต่ละตัวอย่างมีโอกาสเลือกเท่ากันโดยทำการจับสลากจำนวนร้อยละ 43.86 ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ทั้ง 8 อุตสาหกรรม ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ทั้งหมด 225 บริษัท ซึ่งมาจากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ดังต่อไปนี้

3.2.1 กลุ่มตัวอย่าง

จากสูตรของ Taro Yamane (1973)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

$$n = \frac{513}{1 + 513(0.05)^2}$$

$$= \frac{513}{2.2825}$$

$$= 225$$

จำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้ 225 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น (Multi-stage sampling) ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยการแจกแจงแบ่งสัดส่วนตามขนาด จากประชากรทั้งหมด 513 ราย ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 225 ตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 43.86 ของทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อแบ่งตามสัดส่วนประชากรทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ทุกๆ หน่วยของประชากรที่ศึกษามีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน โดยการจับฉลาก (Lottery Method) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างที่ต้องการในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 3.2 จำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ร้อยละ
1 เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	19	8.38
2 สินค้าอุปโภคบริโภค	17	7.60
3 ธุรกิจการเงิน	25	11.11
4 สินค้าอุตสาหกรรม	35	15.59
5 อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	58	25.73
6 ทรัพยากร	14	6.04
7 บริการ	41	18.13
8 เทคโนโลยี	17	7.41
รวม	225	100

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บ โดยการศึกษาจากหน้าเว็บไซต์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยมีรายละเอียดในการเก็บข้อมูลดังนี้

3.3.1 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

การศึกษาครั้งนี้ใช้สื่อเว็บไซต์ของบริษัท ปี พ.ศ. 2556 ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ โดยใช้การวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) เพื่อหาปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ Krippendofit (1980) จากการศึกษาของ Suttipun & Stanton (2012) พบว่าการวิเคราะห์สาระมีวิธีการตรวจสอบปริมาณการเปิดเผยข้อมูลที่นิยมใช้ 3 ประเภท ได้แก่ การนับจำนวน การนับจำนวนประโยค และการนับจำนวนหน้า ซึ่งการนับจำนวนคำจะเป็นการวิเคราะห์ที่มีคุณภาพเพราะเป็นหน่วยที่ละเอียดที่สุดในการเจงนับ โดยการศึกษาครั้งนี้จะใช้การวิเคราะห์สาระแบบนับคำซึ่งในงานอดีตที่เคยใช้ เช่น ชลธิชา นุทผล (2556) มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) Nila and Masanori (2010) RatanaJongkol et al.,(2006) Suttipun & Stanton (2012)

จากการศึกษาของ Suttipun & Stanton (2012) พบว่าการวิเคราะห์สาระมีวิธีการตรวจสอบปริมาณการเปิดเผยข้อมูลที่นิยมใช้ 3 ประเภท ได้แก่การนับจำนวนคำการนับจำนวนประโยคและการนับจำนวนหน้า ซึ่งการนับจำนวนคำจะเป็นการวิเคราะห์ที่มีคุณภาพ เพราะเป็นหน่วยที่ละเอียดที่สุดในการเจงนับอีกครั้งการนับจำนวนประโยคและการนับจำนวนหน้าจะทำให้ยากเพราะประโยคในภาษาไทยไม่มีเครื่องหมายห้พภาค หรือเครื่องหมายจุด (Full stop หรือ Period หรือ Dot) ทางด้านการจัดพิมพ์หน้าในแต่ละรายงานจากมีการใช้ไวยากรณ์ (Grammar) ขนาดอักษรการตั้งหน้ากระดาษที่แตกต่างกัน (Suttipun & Stanton, 2012) โดยครั้งนี้จะใช้การวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) แบบนับคำซึ่งในงานในอดีตที่เคยใช้ เช่น โชติญาณ์ หิตะพงศ์ (2550) มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) Nila and Masanori (2010) Mahadeo et al., (2011) Ratanajongkol et al., (2006) Suttipun & Stanton (2012)

ข้อดีของการใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาถือเป็นวิธีการวิจัยที่โปร่งใสและเป็นวิธีการที่มีลักษณะเป็นวัตถุวิสัย เพราะมีการระบุลักษณะของสิ่งที่จะเจงนั้นสามารถที่จะยึดหยุ่นในการกำหนดช่วงระยะเวลาการวิจัยได้มีลักษณะการวิจัยแบบ Unobtrusive Method หรือ Non-Reactive Method ชื่อผู้วิจัยไม่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ถูกวิจัยการวิเคราะห์เนื้อหาจึงเป็นวิธีการที่มีความยืดหยุ่นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับข้อมูลที่ไม่ได้มีการจัดระบบและสุดท้ายคือเป็นวิธีการที่สามารถ

รวบรวมข้อมูลที่โดยปกติไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลพวกนี้ได้ง่าย เช่น ภูมิหลังทางสังคมของกลุ่มผู้นำที่มีชื่อเสียง เป็นต้น ข้อเสียของการใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาคือการวิเคราะห์เนื้อหาจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับเอกสารและข้อเขียนที่นำมาวิเคราะห์ซึ่งจะต้องคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ในการทำตารางรหัส (Coding Schedule) และคู่มือลกรหัส (Coding Manual) นั้นเป็นเรื่องที่ยากมากที่จะสามารถจัดทำได้อย่างละเอียดชัดเจนจนกระทั่งไม่ต้องอาศัยการตีความจากผู้วิจัย (ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงอคติหรือความลำเอียงของผู้วิจัย) การวิเคราะห์เนื้อหาถูกกล่าวหาว่าเป็นสาระเสนมากกว่าที่จะเป็นสาระสำคัญ บางครั้งจะถูกกล่าวหาว่าไม่เป็นทฤษฎีเพราะการวิเคราะห์เนื้อหาไปเน้นที่การวัดมากกว่าที่จะเน้นถึงความสำคัญตามหลักทฤษฎี (แนนงน้อย ย่านาวรี, 2549)

3.3.2 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล และนำวิธีการวัดปัจจัยมาจากงานวิจัยในอดีตที่พบว่า ปัจจัยต่างๆ มีความสัมพันธ์ต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ www.set.or.th และจากเว็บไซต์ของบริษัท ตัวแปรที่ใช้ศึกษา คือจำนวนคณะกรรมการ จำนวนคณะกรรมการอิสระ จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหาร จำนวนผู้แทนจากรัฐบาลจำนวนครั้งที่กรรมการบริษัททั้งหมดเข้าร่วมการประชุม การดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่น สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทย สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศ สัดส่วนการถือหุ้นโดยรัฐบาล สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัว สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย และกรรมการที่เป็นผู้ถือหุ้น วิธีที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

ตารางที่ 3.3 ตัวแปรอิสระและวิธีที่ใช้ในการวัดมูลค่า

ตัวแปร	วิธีที่ใช้ในการวัดมูลค่า
สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทย	ร้อยละของการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทย (Hackston & Milne , 1996)
สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศ	ร้อยละของการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศต่อหุ้นทั้งหมด (Roshima Yuserrie and Hasnah , 2009)
สัดส่วนการถือหุ้นโดยรัฐบาล	ร้อยละของการถือหุ้นโดยรัฐบาลต่อหุ้นทั้งหมด (Said Zainuddin and Haron, 2009)
สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัว	ร้อยละของการถือหุ้นโดยครอบครัวต่อหุ้นทั้งหมด (Suehiro and Wailerdsak, 2004)
สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย	ร้อยละของการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อยต่อหุ้นทั้งหมด (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ,2557)
กรรมการที่เป็ผู้ถือหุ้น	กำหนดตัวแปรจำลอง กรรมการเป็นผู้ถือหุ้น แทนค่า 1 กรรมการไม่เป็นผู้ถือหุ้น แทนค่า 2 (Beatty and Zajao, 1994)
จำนวนคณะกรรมการ	จำนวนของคณะกรรมการทั้งหมด (Raheja, 2003)
จำนวนคณะกรรมการอิสระ	ร้อยละของคณะกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการทั้งหมด (Forker, 1992)
จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหาร	จำนวนของคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหาร (Tsui and Gul 2000)
จำนวนผู้แทนจากรัฐบาล	ร้อยละของจำนวนผู้แทนจากรัฐบาล ต่อคณะกรรมการทั้งหมด (Zainuddin, and Haron, 2009)
จำนวนครั้งที่กรรมการบริษัททั้งหมดเข้าร่วมการประชุม	ร้อยละของจำนวนครั้งที่กรรมการบริษัททั้งหมดเข้าร่วมการประชุมต่อการประชุมทั้งหมด (Menon and Williams, 1994)
การดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่น	กำหนดตัวแปรจำลอง เป็นกรรมการในบริษัทอื่น แทนค่า 1 ไม่เป็นกรรมการในบริษัทอื่น แทนค่า 2 (Haniffa and Cooke, 2005)

3.4 เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบเก็บข้อมูลเป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ในการเก็บข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยวิธีการนับจำนวนคำ (Word count) เพื่อนับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีบนเว็บไซต์ของบริษัท โดยโครงสร้างแบบเก็บข้อมูลประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยคำถามที่แสดงถึงรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของบริษัท และคำถามที่แสดงถึงรายละเอียดของข้อมูลในปัจจุบันที่ต้องการข้อมูลเฉพาะด้าน เช่น ชื่อ ชื่อย่อของบริษัท โครงสร้างของผู้ถือหุ้น ดูจากรายชื่อผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 10 อันดับแรก มีสัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทย หรือรายละเอียดของการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทยต่อหุ้นทั้งหมด สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศ หรือรายละเอียดของการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศต่อหุ้นทั้งหมด สัดส่วนการถือหุ้นโดยรัฐบาล หรือรายละเอียดของการถือหุ้นโดยรัฐบาลต่อหุ้นทั้งหมด สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัว หรือรายละเอียดของการถือหุ้นโดยครอบครัวต่อหุ้นทั้งหมด สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย หรือรายละเอียดของการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อยต่อหุ้นทั้งหมด และกรรมการที่เป็นผู้ถือหุ้น หรือรายละเอียดของกรรมการที่เป็นผู้ถือหุ้นต่อคณะกรรมการทั้งหมด และองค์ประกอบของคณะกรรมการจำนวนคณะกรรมการ การนับจำนวนของคณะกรรมการทั้งหมด จำนวนคณะกรรมการอิสระ หรือรายละเอียดของคณะกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการทั้งหมด จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหาร หรือรายละเอียดของคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหารต่อคณะกรรมการทั้งหมด จำนวนผู้แทนจากรัฐบาล หรือรายละเอียดของจำนวนผู้แทนจากรัฐบาล ต่อคณะกรรมการทั้งหมด จำนวนครั้งที่กรรมการบริษัททั้งหมดเข้าร่วมการประชุม หรือรายละเอียดของจำนวนครั้งที่กรรมการบริษัททั้งหมดเข้าร่วมการประชุมต่อการประชุมทั้งหมด การดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่น หรือรายละเอียดของกรรมการที่ดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่นต่อคณะกรรมการทั้งหมด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งวัดปริมาณจำนวนคำซึ่งคัดแปลงมาจากงานวิจัยเก่า Rizk, Dixon and Woodhead (2008) และ ชลธิชา นุทพล, (2556) ซึ่งหัวข้อของความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มี 5 ด้าน คือ ด้านแรงงาน ด้านผู้บริโภค ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและชุมชน และด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ปริมาณการเปิดเผยวัดด้วยโปรแกรม Microsoft Word เพื่อหาจำนวนคำของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมบนเว็บไซต์ของบริษัท เพื่อความถูกต้องของข้อมูลจึงใช้โปรแกรมประมวลผลคำ (Word Processor) อีกทั้งผู้ศึกษาจะทำการประเมินอีกครั้งเพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกันว่าข้อมูลมีความถูกต้องหรือไม่

ปริมาณการรายงาน ขอบเขต รูปแบบ และปริมาณการเปิดเผยข้อมูล ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์ประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร กรณีศึกษาของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

จากตัวแปรอิสระที่กำหนดไว้ แสดงเป็นสมการจากงานวิจัยได้ ดังนี้ คือ

$$Y = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + b_3 X_3 + b_4 X_4 + b_5 X_5 + b_6 X_6 + b_7 X_7 + b_8 X_8 + b_9 X_9 + b_{10} X_{10} + b_{11} X_{11} + b_{12} X_{12} + \text{error}$$

Y = การเปิดเผยข้อมูลการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม (จำนวนคำ)

X1 = สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทย

X2 = สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศ

X3 = สัดส่วนการถือหุ้นโดยรัฐบาล

X4 = สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัว

X5 = สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย

X6 = กรรมการที่เป็นผู้ถือหุ้น

X7 = จำนวนคณะกรรมการ

X8 = จำนวนคณะกรรมการอิสระ

X9 = จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหาร

X10 = จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากรัฐบาล

X11 = จำนวนครั้งที่กรรมการบริษัททุกคนเข้าร่วมประชุม

X12 = การดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่น

Error = ความคลาดเคลื่อน

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการและการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร : กรณีศึกษาของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะขอบเขตของความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในรายงานประจำปี 2556 (รายงาน 56-1) จากหน้าเว็บไซต์ของบริษัท และ www.set.co.th ด้วยการใช้แบบเก็บข้อมูล โดยมีผลของการศึกษาดังนี้

4.1 ลักษณะขอบเขตของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.1 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งตามหัวข้อการรายงาน 5 ด้าน

เนื้อหา	จำนวนคำ	จำนวนคำ (เฉลี่ย)
1. รายการด้านผู้บริโภคร	1499	225
2. รายการด้านสิ่งแวดล้อม	1394	122
3. รายการด้านพนักงาน	704	114
4. รายการด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม	886	89
5. รายการด้านสังคมและชุมชน	757	39
รวม	2689	589

ตามตารางที่ 4.1 เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งตามการรายงาน 5 ด้าน ประกอบด้วย การเปิดเผยรายการด้านพนักงาน การเปิดเผยรายการด้านผู้บริโภคร การเปิดเผยรายการด้านสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยรายการด้านสังคมและชุมชน และการเปิดเผยรายการด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีจำนวนคำเฉลี่ย 589 คำ โดยการเปิดเผย

รายการด้านผู้บริโภค มีการเปิดเผยมากที่สุดมีจำนวนคำเฉลี่ย 225 คำ รองลงมาคือ การเปิดเผยรายการด้านสิ่งแวดล้อมมีจำนวนคำเฉลี่ย 122 คำ การเปิดเผยรายการด้านพนักงานมีจำนวนคำเฉลี่ย 114 คำ การเปิดเผยรายการด้านการดำเนินงานอย่างเป็นทางการมีจำนวนคำ 89 คำตามลำดับ และหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเฉลี่ยจำนวนคำน้อยที่สุด คือรายการด้านสังคมและชุมชนมีจำนวนคำเฉลี่ย 39 คำ

ตารางที่ 4.2 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งตามประเภทอุตสาหกรรม

เนื้อหา	จำนวน ตัวอย่าง	บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูล		จำนวนคำ (เฉลี่ย)
		จำนวน	ร้อยละ	
1. ทรัพยากร	13	13	100	1027
2. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	19	19	100	866
3. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	58	58	100	584
4. เทคโนโลยี	17	17	100	571
5. สินค้าอุตสาหกรรม	35	35	100	559
6. ธุรกิจการเงิน	25	25	100	474
7. สินค้าอุปโภคบริโภค	17	15	88.24	474
8. บริการ	41	41	100	467
รวม	225	223	98.53	589

ตามตารางที่ 4.2 เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งตามประเภทอุตสาหกรรม 8 อุตสาหกรรมประกอบด้วยเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค ธุรกิจการเงิน สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ทรัพยากร บริการ และเทคโนโลยี ซึ่งผลการศึกษพบว่ากลุ่มทรัพยากรมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุดมีจำนวนคำเฉลี่ย 1026 คำ รองลงมาคือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีจำนวนคำเฉลี่ย 866 คำ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีจำนวนคำเฉลี่ย 584 คำ กลุ่มเทคโนโลยี มีจำนวนคำเฉลี่ย 571 คำ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม มีจำนวนคำเฉลี่ย 559 คำ กลุ่มธุรกิจการเงิน มีจำนวนคำเฉลี่ย 474 คำ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค มีจำนวนคำเฉลี่ย 473 คำ ตามลำดับ และกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กลุ่มบริการ มีจำนวนคำเฉลี่ย 467 คำ

ตารางที่ 4.3 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละด้านแยกตามประเภทอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรม	CSR รวม		ด้านแรงงาน		ด้านผู้บริโภค		ด้านสิ่งแวดล้อม		ด้านสังคมและชุมชน		ด้านการดำเนินงาน	
	จำนวน ค่า	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน ค่า	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน ค่า	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน ค่า	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน ค่า	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	จำนวน ค่า	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
เกษตรและ อุตสาหกรรมอาหาร	866	560.77	98	117.78	435	383.00	172	156.91	109	172.57	53	63.75
สินค้าอุปโภคบริโภค	473	403.27	99	105.83	130	119.97	163	233.05	20	33.28	61	70.78
ธุรกิจการเงิน	474	257	119	77.03	222	149.56	4	10.52	33	42.44	96	115.09
สินค้าอุตสาหกรรม	559	336.67	90	69.262	221	137.25	149	186.38	30	57.35	69	53.50
อสังหาริมทรัพย์และ ก่อสร้าง	584	420.67	119	123.33	197	148.19	129	209.90	36	52.45	103	109.54
ทรัพยากร	1026	652.15	195	197.94	245	144.65	330	357.39	80	68.14	176	243.16
บริการ	467	309.51	120	147.58	199	137.62	63	128.94	21	45.21	65	77.36
เทคโนโลยี	571	259.51	102	66.29	231	112.81	91	135.15	31	36.34	116	92.02
รวมทั้งหมด	589	415.15	114.31	118.24	225.44	183.44	121.56	196.62	39.04	72.06	88.75	106.48

ตามตารางที่ 4.3 เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละด้าน 5 ด้าน ประกอบด้วย การเปิดเผยรายการด้านพนักงาน การเปิดเผยรายการด้านผู้บริโภคร การเปิดเผยรายการด้านสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยรายการด้านสังคมและชุมชน และการเปิดเผยรายการด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม ซึ่งผลการศึกษพบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในแต่ละด้านตามประเภทอุตสาหกรรมสรุปได้ดังนี้

การเปิดเผยรายการด้านพนักงาน พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมีจำนวนคำเฉลี่ยมากที่สุด คือ กลุ่มทรัพยากร มีจำนวนคำเฉลี่ย 195 คำ รองลงมาคือ กลุ่มบริการ มีจำนวนคำเฉลี่ย 120 คำ กลุ่มธุรกิจการเงินและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีจำนวนคำเฉลี่ย 119 คำ กลุ่มเทคโนโลยี มีจำนวนคำเฉลี่ย 102 คำ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค 99 คำ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีจำนวนคำเฉลี่ย 98 คำ ตามลำดับ และกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม มีจำนวนคำเฉลี่ย 90 คำ

การเปิดเผยรายการด้านผู้บริโภคร พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมีจำนวนคำเฉลี่ยมากที่สุด คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีจำนวนคำเฉลี่ย 435 คำ รองลงมาคือ กลุ่มทรัพยากร มีจำนวนคำเฉลี่ย 245 คำ กลุ่มเทคโนโลยี มีจำนวนคำเฉลี่ย 231 คำ กลุ่มธุรกิจการเงินมีจำนวนคำเฉลี่ย 222 คำ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม มีจำนวนคำเฉลี่ย 221 คำ กลุ่มบริการ มีจำนวนคำเฉลี่ย 199 คำ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีจำนวนคำเฉลี่ย 197 คำ และกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค มีจำนวนคำเฉลี่ย 130 คำ

การเปิดเผยรายการด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมีจำนวนคำเฉลี่ยมากที่สุด คือกลุ่มทรัพยากรมีจำนวนคำเฉลี่ย 330 คำ รองลงมาคือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีจำนวนคำเฉลี่ย 172 คำ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีจำนวนคำเฉลี่ย 163 คำ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีจำนวนคำเฉลี่ย 149 คำ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีจำนวนคำเฉลี่ย 129 คำ กลุ่มเทคโนโลยีมีจำนวนคำเฉลี่ย 91 คำ กลุ่มบริการมีจำนวนคำเฉลี่ย 63 คำ ตามลำดับ และกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กลุ่มธุรกิจการเงินมีจำนวนคำเฉลี่ย 4 คำ

การเปิดเผยรายการด้านสังคมและชุมชน พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมีจำนวนคำเฉลี่ยมากที่สุด คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีจำนวนคำเฉลี่ย 109 คำ กลุ่มทรัพยากรมีจำนวนคำเฉลี่ย 80 คำ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีจำนวนคำ

เฉลี่ย 36 คำ กลุ่มธุรกิจการเงิน มีจำนวนคำเฉลี่ย 33 คำ กลุ่มเทคโนโลยี มีจำนวนคำเฉลี่ย 31 คำ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม มีจำนวนคำเฉลี่ย 30 คำ กลุ่มบริการ มีจำนวนคำเฉลี่ย 21 คำ ตามลำดับ และกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค มีจำนวนคำเฉลี่ย 20 คำ

การเปิดเผยรายการด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมีจำนวนคำเฉลี่ยมากที่สุด คือ กลุ่มทรัพยากรมีจำนวนคำเฉลี่ย 176 คำ รองลงมาคือกลุ่มเทคโนโลยีมีจำนวนคำเฉลี่ย 116 คำ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีจำนวนคำเฉลี่ย 103 คำ กลุ่มธุรกิจการเงินมีจำนวนคำเฉลี่ย 96 คำ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีจำนวนคำเฉลี่ย 69 คำ กลุ่มบริการมีจำนวนคำเฉลี่ย 65 คำ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีจำนวนคำเฉลี่ย 61 คำ ตามลำดับ และกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเฉลี่ยต่ำที่สุด คือกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีจำนวนคำเฉลี่ย 53 คำ

ตารางที่ 4.4 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน

ด้านแรงงาน	จำนวนค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. การฝึกอบรมและพัฒนา	49	63.519
2. ความปลอดภัยในการทำงาน	13	34.069
3. นโยบายทั่วไป	12	32.347
4. ค่าจ้างและรางวัล	10	22.589
5. ผลประโยชน์พนักงาน	8	20.393
6. การวางแผนอาชีพ	6	16.024
7. สัญญาจ้างงานชั่วคราว	4	19.593
8. โครงการช่วยเหลือพนักงาน	3	30.179
9.สวัสดิการครอบครัว	3	11.284
10. การสื่อสารต่อพนักงาน	3	11.024
11. การส่งเสริมสุขภาพ	2	11.121
12. ความเสมอภาคในการจ้างงาน	2	8.448
13. การปลดเกษียณ	1	9.333
14. สหภาพแรงงาน	0	1.333
15. อัตราการหมุนเวียนพนักงาน	0	.000
16. การลางาน โดยไม่ได้รับค่าจ้าง	0	.000
17. การเลิกจ้าง	0	.000
18. การปลดพนักงาน	0	.000
รวมรายการด้านแรงงาน	114	118.244

ตามตารางที่ 4.4 เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ประกอบด้วย นโยบายทั่วไปเป็น สิ่งที่พนักงานทุกคนต้องประพฤติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยข้อบังคับหรือ ประกาศของบริษัทอย่างเคร่งครัดสม่ำเสมอ ผลประโยชน์พนักงาน ผลตอบแทนที่องค์กรมอบให้กับพนักงานซึ่งไม่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเงินได้ ค่าจ้างและรางวัล ผลตอบแทนที่องค์กรมอบให้กับพนักงานในรูปแบบของตัวเงิน การฝึกอบรมและให้กับพนักงานและพัฒนาเพื่อให้พนักงานมีโอกาสได้เรียนรู้และมีความก้าวหน้าในอาชีพ การวางแผนอาชีพ การวางแผนและพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพให้กับบุคคล เพื่อพัฒนาให้เต็มศักยภาพ การส่งเสริมสุขภาพ ให้มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย

การส่งเสริมโภชนาการ และการตรวจสุขภาพพนักงาน อัตราการหมุนเวียนพนักงาน การเปรียบเทียบ อัตราการลาออกของพนักงานในช่วงปีปัจจุบันกับปีก่อนปัจจุบัน 1 ปี การลางานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง สิทธิลาได้ตามข้อบังคับของการทำงาน โดยไม่ได้รับค่าจ้างในวัน สหภาพแรงงาน องค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยคนงาน เป็นอิสระจากอำนาจของรัฐบาลและนายจ้าง มีการบริหารแบบประชาธิปไตยโดยสมาชิกทุกคน จะเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและควบคุมนโยบายต่างๆ การเลิกจ้าง การปลดพนักงาน การปลดเกษียณ ความเสมอภาคในการจ้างงาน สวัสดิการครอบครัว การสื่อสารต่อพนักงาน ความปลอดภัยในการทำงาน และสัญญาจ้างงานชั่วคราว สัญญาจ้างงานที่มีลักษณะคล้ายกับสัญญาจ้างงานปกติ แต่จะแตกต่างกันตรงที่สัญญาจ้างงานชั่วคราวจะมรการระบุวันที่เริ่มจ้าง และวันสิ้นสุดการจ้างไว้อย่างชัดเจน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยด้านพนักงาน สรุปได้ดังนี้

การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานมีการเปิดเผยข้อมูล จำนวนคำเฉลี่ย 114 คำ หัวข้อที่มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานมากที่สุด คือ การฝึกอบรมและพัฒนา มีจำนวนคำเฉลี่ย 49 คำ เนื่องจาก การฝึกอบรมและพัฒนาเป็น การจัดฝึกอบรมให้กับพนักงานและพัฒนาเพื่อให้พนักงานมีโอกาสได้เรียนรู้และมีความก้าวหน้าในอาชีพเป็นผลประโยชน์ต่อองค์กรโดยตรง สร้างความภักดีแก่องค์กร รองลงมาคือ ความปลอดภัยในการทำงาน มีจำนวนคำเฉลี่ย 13 คำ นโยบายทั่วไป มีจำนวนคำเฉลี่ย 12 คำ ค่าจ้างและรางวัล มีจำนวนคำเฉลี่ย 10 คำ หัวข้อที่ไม่มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเลย คือ อัตราการหมุนเวียนพนักงาน การลางานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง การเลิกจ้าง การปลดพนักงาน

ตารางที่ 4.5 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านผู้บริ โภค

ด้านผู้บริ โภค	จำนวนคำเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. นโยบายทั่วไปด้านผู้บริ โภค	101	82.444
2. สิทธิของผู้บริ โภค	46	53.845
3. นโยบายเกี่ยวกับผู้บริ โภคด้านอื่นๆ	45	52.797
4. ความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์	23	72.995
5. การติดต่อสื่อสารถึงผู้บริ โภค	13	39.471
6. สิทธิพิเศษสำหรับผู้บริ โภค	2	11.292
รวม	225	183.438

ตามตารางที่ 4.5 เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านผู้บริโภคนโยบายทั่วไปด้านผู้บริโภค สิทธิของผู้บริโภค นโยบายเกี่ยวกับผู้บริโภคนด้านอื่นๆ ความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ การติดต่อสื่อสารถึงผู้บริโภค สิทธิพิเศษสำหรับผู้บริโภค ซึ่งผลการศึกษาค้นพบว่า หัวข้อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยด้านผู้บริโภค เกี่ยวกับนโยบายทั่วไปด้านผู้บริโภคนมีการเปิดเผยมากที่สุดมีจำนวนคำเฉลี่ย 101 คำ รองลงมาคือ สิทธิของผู้บริโภค มีจำนวนคำเฉลี่ย 46 คำ นโยบายเกี่ยวกับผู้บริโภคนด้านอื่นๆ มีจำนวนคำเฉลี่ย 45 คำ ความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์มีจำนวนคำ 23 คำ การติดต่อสื่อสารถึงผู้บริโภค มีจำนวนคำ 13 คำ ตามลำดับ และหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเฉลี่ยจำนวนค่าน้อยที่สุดคือ สิทธิพิเศษสำหรับผู้บริโภค มีจำนวนคำเฉลี่ย 2 คำ

ตารางที่ 4.6 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านสิ่งแวดล้อม	จำนวนคำเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. นโยบายการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม	25	55.210
2. นโยบายอื่นๆ เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม	23	51.384
3. ISO 14001 และ ISO 26000	20	48.933
4. ระบบการจัดการของเสียและการแปรรูป	19	47.942
5. การตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบายสิ่งแวดล้อม	11	33.152
6. โครงการประเมินผลกระทบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	10	33.277
7. การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อลดระดับของเสีย	7	22.247
8. การจัดการมลภาวะ	6	21.386
9. การฟ้องร้องและการดำเนินคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	1	14.115
10. กิจกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ	1	6.410
รวม	122	196.624

ตามตารางที่ 4.6 เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยนโยบายการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม โครงการประเมินผลกระทบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบายสิ่งแวดล้อม ISO 14001 และ ISO 26000 ระบบการจัดการของเสียและการแปรรูป การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อลดระดับของเสีย การจัดการมลภาวะ กิจกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ การฟ้องร้องและการดำเนินคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และนโยบายอื่นๆ เกี่ยวกับ

การรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า หัวข้อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ด้านสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับนโยบายการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยมากที่สุด มีจำนวนคำเฉลี่ย 25 คำ รองลงมาคือ นโยบายอื่นๆ เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม มีจำนวนคำเฉลี่ย 23 คำ ISO 14001 และ ISO 26000 มีจำนวนคำเฉลี่ย 20 คำ ระบบการจัดการของเสียและการแปรรูป มีจำนวนคำ 19 คำ การตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบายสิ่งแวดล้อม มีจำนวนคำ 11 คำ โครงการประเมินผลกระทบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีจำนวนคำ 10 คำ การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อลดระดับของเสีย มีจำนวนคำ 7 คำ การจัดการมลภาวะ มีจำนวนคำ 6 คำ และการฟ้องร้องและการดำเนินคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีจำนวนคำ 1 คำ ตามลำดับ และหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเฉลี่ยจำนวนคำน้อยที่สุด คือกิจกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ มีจำนวนคำเฉลี่ย 1 คำ เนื่องจากกิจกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ เงินบริจาค กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมเช่น การปลูกป่า การเก็บขยะ เป็นต้น เป็นหัวข้อหลักซึ่งกิจการส่วนใหญ่แสดงไว้ในหัวข้อการกำกับดูแลกิจการที่ดี ตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดให้แสดง

ตารางที่ 4.7 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสังคมและชุมชน

ด้านสังคมและชุมชน	จำนวนคำเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของความรับผิดชอบต่อ	16	32.768
2. นโยบายอื่นๆเกี่ยวกับสังคมและชุมชน	11	34.948
3. การลงทุนในสังคมและการบริจาค	4	17.042
4. นโยบายการมีส่วนร่วมในชุมชน	3	16.963
5. ความสัมพันธ์ต่อชุมชน	3	12.707
6. สุขภาพและความปลอดภัยของประชาชน	2	10.703
รวม	39	72.058

ตามตารางที่ 4.7 เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสังคมและชุมชน ประกอบด้วย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของความรับผิดชอบต่อสังคม สุขภาพและความปลอดภัยของประชาชน นโยบายการมีส่วนร่วมในชุมชน ความสัมพันธ์ต่อชุมชน การลงทุนในสังคมและการบริจาค และนโยบายอื่นๆเกี่ยวกับสังคมและชุมชน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า หัวข้อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ด้านสังคมและชุมชนเกี่ยวกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของความรับผิดชอบต่อสังคมมีการเปิดเผยมากที่สุด มีจำนวนคำ

เฉลี่ย 16 คำ รองลงมาคือ นโยบายอื่นๆเกี่ยวกับสังคมและชุมชน มีจำนวนคำเฉลี่ย 11 คำ นโยบายการมีส่วนร่วมในชุมชนและความสัมพันธ์ต่อชุมชน มีจำนวนคำเฉลี่ย 3 คำ ตามลำดับ และหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเฉลี่ยจำนวนคำน้อยที่สุด คือสุขภาพและความปลอดภัยของประชาชน มีจำนวนคำเฉลี่ย 2 คำ

ตารางที่ 4.8 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม

ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม	จำนวนคำเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. การต่อต้านการทุจริต	41	84.050
2. การแข่งขันอย่างเป็นธรรม	37	51.826
3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบต่อ	7	18.978
4. การเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สิน	4	17.371
รวม	89	106.476

ตามตารางที่ 4.8 เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมประกอบด้วย การต่อต้านการทุจริต การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบต่อ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม และ การเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สิน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า หัวข้อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต มีการเปิดเผยมากที่สุด มีจำนวนคำเฉลี่ย 41 คำ รองลงมา คือ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีจำนวนคำเฉลี่ย 37 คำ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบต่อ มีจำนวนคำเฉลี่ย 7 คำ ตามลำดับ และหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเฉลี่ยจำนวนคำน้อยที่สุด คือการเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สิน มีจำนวนคำเฉลี่ย 4 คำ

4.2 ความสัมพันธ์ของโครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์ประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 12 ตัวแปร คือ จำนวนคณะกรรมการ จำนวนคณะกรรมการอิสระ จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหาร จำนวนผู้แทนจากรัฐบาล จำนวนครั้งที่กรรมการบริษัททั้งหมดเข้าร่วมการประชุม การดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่น สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทย สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศ สัดส่วนการถือหุ้นโดยรัฐบาล สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัว สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย และกรรมการที่เป็นผู้ถือหุ้น กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 4.9 การทดสอบความสัมพันธ์ของเครื่องมือที่นำมาใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
	Regression	3857583.052	12	321465.254	1.952	.030 ^b
1	Residual	34741100.943	211	164649.768		
	Total	38598683.996	223			

จากตารางที่ 4.9 ทดสอบความสัมพันธ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ตัวแปรอิสระที่นำมาทดสอบความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถนำมาใช้เพื่อพยากรณ์ตัวแปรตามได้ตามหลักเกณฑ์การวิเคราะห์

การหาค่าตัวแปรแต่ละตัวโดยใช้วิธีการทดสอบความสัมพันธ์โดย Pearson's Correlation

ตารางที่ 4.10 การทดสอบความสัมพันธ์โดย Pearson's Correlation

Variables	ราย												
	งาน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	CSR												
การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	1	-.032	.003	.225**	.024	.080	-.091	.212**	.235**	-.018	.133*	.039	-.029
1. สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทย		1	-.046	-.139*	-.388**	-.271**	-.024	.127	-.016	.092	.006	.097	.011
2. สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศ			1	-.008	-.126	-.077	-.064	-.023	.053	-.082	-.056	-.040	.004
3. สัดส่วนการถือหุ้นโดยรัฐบาล				1	-.170*	.019	-.071	.365**	.504**	-.105	.304**	.050	.069
4. สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัว					1	-.094	-.008	-.060	-.082	.008	-.114	-.019	-.026
5. สัดส่วนผู้ถือหุ้นรายย่อย						1	.110	-.063	.067	-.044	.038	.046	-.124
6. กรรมการที่เป็นผู้ถือหุ้น							1	-.177**	-.131*	-.065	-.033	-.023	-.055
7. จำนวนคณะกรรมการ								1	.635**	.294**	.166*	.078	.030
8. จำนวนคณะกรรมการอิสระ									1	.057	.158*	.043	.022
9. จำนวนกรรมการเป็นผู้บริหาร										1	.125	.040	-.063
10. จำนวนกรรมการจากรัฐบาล											1	.082	-.024
11. สัดส่วนจำนวนครั้งการเข้าร่วมประชุม												1	-.058
12. การดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่น													1

* นัยสำคัญที่ระดับ 0.05 , ** นัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.10 ทดสอบความสัมพันธ์โดย Pearson's Correlation ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนการถือหุ้น โดยรัฐบาล จำนวนคณะกรรมการ จำนวนคณะกรรมการอิสระ และจำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากรัฐบาล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ผลการศึกษานี้ไม่พบความสัมพันธ์ของสัดส่วนการถือหุ้น โดยนิติบุคคลไทย สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศ สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัว สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย กรรมการที่เป็นผู้ถือหุ้น จำนวนกรรมการที่เป็นผู้บริหาร จำนวนครั้งที่กรรมการตรวจสอบทั้งหมดเข้าร่วมการประชุม และการดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่น

ตารางที่ 4.11 การทดสอบความสัมพันธ์ของโครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์ประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร โดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	250.896	231.793		1.082	.280
สัดส่วนของการถือหุ้น โดยนิติบุคคลไทย	.687	1.379	.040	.499	.619
สัดส่วนของการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศ	.567	1.839	.021	.308	.758
สัดส่วนการถือหุ้น โดยรัฐบาล	4.967	2.503	.156	1.985	.048*
สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัว	1.760	1.407	.097	1.250	.213
สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย	2.327	1.607	.104	1.448	.149
กรรมการที่เป็นผู้ถือหุ้น	-51.652	55.641	-.062	-.928	.354
จำนวนคณะกรรมการบริษัท	20.659	10.065	.152	2.053	.041*
จำนวนกรรมการอิสระ	1.650	2.351	.049	.702	.484
จำนวนกรรมการที่เป็นผู้บริหาร	-.766	1.099	-.047	-.697	.487
จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากรัฐบาล	2.939	2.693	.073	1.091	.276
จำนวนครั้งที่กรรมการตรวจสอบทุกคนเข้าร่วมประชุม	.439	.792	.037	.553	.581
การดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่น	-30.140	55.494	-.036	-.543	.588

R = 0.100; R² = 0.316; Adjusted R² = 0.049

* นัยสำคัญที่ระดับ 0.05 , ** นัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.11 ทดสอบความสัมพันธ์ของโครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ของสมการที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ มีค่าเท่ากับ 0.316 ซึ่งหมายความว่าตัวแปรต่างๆ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ได้ร้อยละ 31.60 ผลการวิจัยพบว่า

สัดส่วนการถือหุ้นโดยรัฐบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากการถือหุ้นในธุรกิจโดยรัฐหรือองค์กรของรัฐจะมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงิน

จำนวนคณะกรรมการบริษัทที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจาก จำนวนคณะกรรมการเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญที่สุดของกลไกการกำกับดูแลกิจการในการควบคุมการจัดการธุรกิจของบริษัทซึ่งได้รับการจัดการอย่างถูกต้องโดยตัวแทนของบริษัท ส่วนสัดส่วนของการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทย สัดส่วนของการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศ สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัว สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย กรรมการที่เป็นผู้ถือหุ้น จำนวนกรรมการอิสระ จำนวนกรรมการที่เป็นผู้บริหาร จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากรัฐบาล จำนวนครั้งที่กรรมการตรวจสอบทุกคนเข้าร่วมประชุม และการดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่น ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยภาคสมัครใจ

ตารางที่ 4.12 สรุปผลการศึกษา

สมมติฐาน	ยอมรับ/ปฏิเสธ
H1: สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทยมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ปฏิเสธ สมมติฐาน
H2: สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ปฏิเสธ สมมติฐาน
H3: สัดส่วนการถือหุ้นโดยรัฐบาลมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ยอมรับ สมมติฐาน
H4: สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ปฏิเสธ สมมติฐาน
H5: สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อยมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ปฏิเสธ สมมติฐาน
H6: กรรมการที่เป็นผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ปฏิเสธ สมมติฐาน
H7: จำนวนคณะกรรมการมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ยอมรับ สมมติฐาน
H8: จำนวนคณะกรรมการอิสระมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ปฏิเสธ สมมติฐาน
H9: จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหาร มีอิทธิพลกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ปฏิเสธ สมมติฐาน
H10: จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากรัฐบาลมีอิทธิพลกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ปฏิเสธ สมมติฐาน
H11: จำนวนครั้งที่กรรมการตรวจสอบทุกคนเข้าร่วมประชุมมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ปฏิเสธ สมมติฐาน
H12: การดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่นมีอิทธิพลกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ปฏิเสธ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของ โครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์ประกอบของ คณะกรรมการและการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร : กรณีศึกษาของบริษัทที่ จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาลักษณะ ขอบเขตของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในรายงานทางการเงินของบริษัทที่ จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของ โครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์ประกอบของคณะกรรมการ ว่ามีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของ องค์กร ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในรายงานประจำปี 2556 (รายงาน 56-1) จากหน้าเว็บไซต์ของบริษัท และ www.set.co.th โดยมีปัจจัยจำนวน 12 ปัจจัย คือ โครงสร้างของผู้ถือหุ้น ได้แก่ สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทย สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติ บุคคลต่างประเทศ สัดส่วนการถือหุ้นโดยรัฐบาล สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัว สัดส่วนการถือ หุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย กรรมการที่เป็นผู้ถือหุ้น และองค์ประกอบของผู้ถือหุ้น ได้แก่ จำนวน คณะกรรมการ จำนวนคณะกรรมการอิสระ จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหาร จำนวน คณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากรัฐบาล จำนวนครั้งที่กรรมการตรวจสอบทุกคนเข้าร่วมประชุม และ การดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่น โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จาก 8 กลุ่มอุตสาหกรรม จำนวน 225 บริษัท

ศึกษาลักษณะขอบเขตของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ใน รายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยหาปริมาณการ เปิดเผย วัตถุประสงค์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word เพื่อหาจำนวนค่าของปริมาณการรายงานข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคมในรายงานทางการเงิน (รายงานประจำปี 56-1) ของบริษัท เป็นการเก็บรวบรวม ข้อมูล จากนั้นทำการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คอขวดวัตถุประสงค์ของลักษณะขอบเขตของการ เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) และใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการตอบวัตถุประสงค์ของการทดสอบความสัมพันธ์ของ โครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์ประกอบของคณะกรรมการ ว่ามีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของ องค์กร : กรณีศึกษาของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 5 ด้าน

ประกอบด้วย ด้านแรงงาน ด้านผู้บริโภค ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและชุมชน และด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม

5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษารุ่นนี้ สามารถสรุปและอภิปรายได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.1.1 การศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาลักษณะขอบเขตของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในรายงานทางการเงิน (รายงานประจำปี 56-1) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนี้

ผลการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม 8 อุตสาหกรรมพบว่ากลุ่มทรัพยากรมีการเปิดเผยมากที่สุดมีจำนวนคำเฉลี่ย 1026 คำ รองลงมาคือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีจำนวนคำเฉลี่ย 866 คำ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง มีจำนวนคำเฉลี่ย 584 คำ กลุ่มเทคโนโลยี มีจำนวนคำเฉลี่ย 571 คำ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม มีจำนวนคำเฉลี่ย 559 คำ กลุ่มธุรกิจการเงิน มีจำนวนคำเฉลี่ย 474 คำ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค มีจำนวนคำเฉลี่ย 473 คำ และกลุ่มบริการ มีจำนวนคำเฉลี่ย 467 คำ จะเห็นได้ว่ากลุ่มทรัพยากรมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมีจำนวนคำเฉลี่ยมากที่สุด คือ 1026 คำ อีกทั้งกลุ่มทรัพยากร ยังมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด ถึง 3 ด้านด้วยกัน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านแรงงาน และการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม เนื่องมาจากกลุ่มทรัพยากรเป็นธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจพลังงาน และเหมืองแร่ เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมโดยตรง และถูกควบคุมโดยหน่วยงานภาครัฐ มีการคาดหวังจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ ชลธิชา นุชผล (2555), อริศรา ผลาวรรณ (2547) พบว่ากลุ่มทรัพยากรมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมสูงที่สุดอาจเนื่องมาจากธุรกิจพลังงานและเหมืองแร่นั้นเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรของประเทศ และมักถูกควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐบาล จะมีกลุ่มผู้ได้เสียที่กว้างกว่าการควบคุมของบริษัทเอกชน ส่งผลให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมีความคาดหวังจากธุรกิจ ก้านกับงานวิจัยของ โชติญาณ์ หิตะพงศ์ (2549) ที่พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่ค่อนข้างสูง

ผลการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม จำแนกตามความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน พบว่าการเปิดเผยรายการด้านผู้บริโภค มีการเปิดเผยมากที่สุดมีจำนวนคำเฉลี่ย 225 คำ รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อมมีจำนวนคำเฉลี่ย 122 คำ ด้านแรงงานมีจำนวนคำเฉลี่ย

114 คำ ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมมีจำนวนคำ 89 คำตามลำดับ และด้านสังคมและชุมชนมีจำนวนคำเฉลี่ย 39 คำ จะเห็นได้ว่าด้านผู้บริโภคมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด คือ 225 คำ เนื่องมาจากอิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสีย บริษัทจะตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียส่วนใหญ่ของตน โดยการแสดงออกทางกลยุทธ์ เพื่อดึงดูดผู้บริโภคให้สนับสนุนสินค้าที่ผลิตโดยบริษัทให้ได้มากที่สุด เหมือนเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ บริษัทจึงเน้นการเปิดเผยลักษณะของสินค้าโดยผ่านช่องทางการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เปิดหน้าเวปไซต์ของบริษัท เน้นให้เห็นถึงคุณภาพความปลอดภัย มาตรฐานการให้บริการ ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ และบริโภคสินค้าและบริการของตนในที่สุด ซึ่งแสดงถึงผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทที่สูงขึ้น

5.2.2 อิทธิพลของโครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์ประกอบของคณะกรรมการ ที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

สัดส่วนการถือหุ้น โดยรัฐบาล มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการถือหุ้น โดยรัฐบาลกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องมาจากการถือหุ้นในธุรกิจโดยรัฐหรือองค์กรของรัฐจะมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงิน ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 3 คือ สัดส่วนการถือหุ้น โดยรัฐบาลมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของมัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) และ Cormier and Gordon (2001) พบว่าบริษัทของภาครัฐบาลมีการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าบริษัทของภาคเอกชน ซึ่งก็สอดคล้องกับ Said Zainuddin and Haron (2009) ที่พบว่า การเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์กับลักษณะของเจ้าของกิจการที่เป็นรัฐบาล ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระดับของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อระดับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม คือ เจ้าของกิจการที่เป็นรัฐบาล Eng and Mak (2003) พบว่าการถือหุ้นในธุรกิจโดยรัฐหรือองค์กรของรัฐจะมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงิน และ งานวิจัยของ Ghazali (2007) ที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการถือครองหุ้นโดยรัฐบาลกับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม คำนึงงานวิจัยของ ชลธิชา นุทผล (2556) ที่พบว่า

ลักษณะของการเป็นเจ้าของกิจการไม่ว่าภาครัฐหรือเอกชนไม่มีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อ

จำนวนคณะกรรมการบริษัท ผลการศึกษาพบว่าจำนวนคณะกรรมการบริษัทที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผลการศึกษาพบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนคณะกรรมการบริษัท กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องมาจากคณะกรรมการผู้บริหารเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญที่สุดของกลไกการกำกับดูแลกิจการในการควบคุมการจัดการธุรกิจของบริษัทซึ่งได้รับการจัดการอย่างถูกต้องโดยตัวแทนของบริษัท ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 7 คือ จำนวนคณะกรรมการมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lipton and Lorsch (1992) ,Eisenberg et al., (1988), Raheja (2003) ที่พบว่าลักษณะของบริษัทที่เป็นตัวกำหนดขนาดของคณะกรรมการในประเทศอังกฤษนำไปสู่ผลทางบวกมากขึ้น มีความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการทำงาน คำนกับงานวิจัยของ Cheng and Courtenay (2006), Sufian and Zahan (2013) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ของจำนวนคณะกรรมการกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และงานวิจัยของ Jensen (1993) ที่พบว่าคณะกรรมการขนาดใหญ่ทำให้การทำงานร่วมกันมีประสิทธิภาพน้อยกว่า การติดต่อสื่อสารและการตัดสินใจมีน้อยกว่า และน่าจะมีโอกาสได้รับการควบคุมโดยประธานกรรมการบริหาร และยังคงคาดการณ์ได้ว่าการติดต่อสื่อสารและการตัดสินใจจากการทำงานร่วมกันที่ไม่มีประสิทธิภาพนั้นจะนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพต่ำเนื่องจากคณะกรรมการผู้บริหารไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทย

จากการศึกษาพบว่า สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทยไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผลการศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถนำตัวแปรอิสระนี้เข้าสู่สมการถดถอยได้ เพราะไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ มีค่า F Change น้อยกว่า 3.84 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สรุปผลได้ว่าจากผลการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทยกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องมาจากสัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทยไม่ได้ขึ้นอยู่กับการถือหุ้นมากหรือน้อย เพราะไม่มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของฝ่ายบริหารจึงไม่มีอิทธิพลต่อการ

เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ 1 คือ สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทยมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา นุทผล (2556) เพราะไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลไทยหรือนิติบุคคลต่างประเทศก็มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเช่นกัน คำนึงถึงงานวิจัยของ Hackston and Milne (1996) Haniffa and Cooke (2005) Jahamani (2003) Wanderley et al. (2008) และ อลิศรา ผลาวรรณ (2547)

สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศ

จากการศึกษาพบว่า สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผลการศึกษาคั้งนี้ไม่สามารถนำตัวแปรอิสระนี้เข้าสู่สมการถดถอยได้ เพราะไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ มีค่า F Change น้อยกว่า 3.84 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สรุปผลได้ว่าจากการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศ กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องมาจากบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนมิได้คำนึงถึงสิทธิในการออกเสียงแต่เข้ามาถือหุ้นเพื่อหวังผลกำไรมากกว่าซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ 2 คือ สัดส่วนการถือหุ้นโดยนิติบุคคลต่างประเทศมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sufian and Zahan (2013), ณิชวรรณ วิชัยดิษฐ์ และคณะ (2552), Roshima Yuserrie and Hasnah (2009) ที่พบว่าโครงสร้างของผู้ถือหุ้นต่างประเทศ ไม่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งตรงกับ รติ วงศ์กิตติรักษ์ (2554) ที่พบว่าบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนมิได้คำนึงถึงสิทธิในการออกเสียงเท่าที่ควร เมื่อผลตอบแทนที่ได้ต่ำกว่าสิทธิในการออกเสียงที่มีผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่เป็นชาวต่างชาติ หรือบริษัทข้ามชาติจึงมีแนวโน้มที่จะหาทางนำเงินออกจากบริษัท เพื่อนำไปลงทุนในแหล่งทุนอื่นซึ่งได้ผลตอบแทนมากกว่าเพราะบริษัทต่างชาติเหล่านี้เข้ามาลงทุนเพียงเพื่อแสวงหากำไรทางธุรกิจเท่านั้น คำนึงถึงงานวิจัยของ โชติญาณ หิตะพงส์ (2549) ที่พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับของการเปิดเผยข้อมูล คือ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ แสดงว่าบริษัทที่มีการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติในสัดส่วนที่สูงจะมีการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของนักลงทุนที่มีความหลากหลายขึ้น และงานวิจัยของ Soliman, El Din and Sakr (2012) ที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมและความเป็นเจ้าของโดยสถาบันและนักลงทุนต่างชาติ

สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัวไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผลการศึกษาค้างนี้ไม่สามารถนำตัวแปรอิสระนี้เข้าสู่สมการถดถอยได้ เพราะไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ มีค่า F Change น้อยกว่า 3.84 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สรุปผลได้ว่าจากผลการศึกษาค้างนี้ไม่สามารถนำตัวแปรอิสระนี้เข้าสู่สมการถดถอยได้ เพราะไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ มีค่า F Change น้อยกว่า 3.84 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สรุปผลได้ว่าไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัวกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ 4 คือ สัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจพร โมกขเวส (2551) , Ho and Wong (2001) ที่พบว่า การมีสัดส่วนของสมาชิกครอบครัวในคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ และ Haniffa and Cooke (2002) ที่พบว่าบริษัทที่มีอัตราส่วนของสมาชิกครอบครัวที่สูงกว่ามีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมอยู่ในระดับต่ำกว่าบริษัทที่มีอัตราส่วนของสมาชิกครอบครัวที่น้อยกว่า

สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย

จากการศึกษาพบว่า สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย ไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผลการศึกษาค้างนี้ไม่สามารถนำตัวแปรอิสระนี้เข้าสู่สมการถดถอยได้ เพราะไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ มีค่า F Change น้อยกว่า 3.84 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สรุปผลได้ว่าจากผลการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเนื่องจาก การถือหุ้น free float คือหุ้นที่ไม่ได้ถือโดยนักลงทุนกลุ่ม strategic shareholder ซึ่งไม่มีสิทธิในการบริหาร และตัดสินใจ ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ 5 คือ สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อยมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2557) คือ ผู้ถือหุ้นรายย่อย (Free Float) หมายถึง ผู้ถือหุ้นที่มีได้เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริหารงาน (Strategic Shareholders) การกระจายการถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นรายย่อย เป็นส่วนสำคัญของการมีสภาพคล่องในการซื้อขายหุ้นของบริษัท ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นของบริษัทและผู้ลงทุนที่จะซื้อขายหุ้นได้อย่างคล่องตัวและได้ราคาที่เหมาะสม ทำให้เกิดความน่าสนใจลงทุนในหุ้น

ของบริษัท อันจะส่งผลให้บริษัทสามารถระดมทุนผ่านตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ โดยสะดวก

กรรมการที่เป็ผู้ถือหุ้น

จากการศึกษาพบว่า กรรมการที่เป็ผู้ถือหุ้นไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผลการศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถนำตัวแปรอิสระนี้เข้าสู่สมการถดถอยได้ เพราะไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ มีค่า F Change น้อยกว่า 3.84 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สรุปผลได้ว่าจากผลการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างกรรมการที่เป็ผู้ถือหุ้นกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเนื่องมาจากหลักการทฤษฎีตัวแทนได้คาดการณ์ว่า ปัญหาตัวแทนระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้นจะเกิดขึ้นเมื่อผู้บริหารครอบครองกรรมสิทธิ์หุ้นส่วนในบริษัทจนนำไปสู่พฤติกรรมฉวยโอกาสของผู้บริหาร ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ 6 คือ กรรมการที่เป็ผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jensen and Meckling (1976) Beatty and Zajac (1994) พบว่าเมื่อผู้บริหารเป็นเจ้าของหุ้นในระดับต่ำจะส่งผลให้มีปัญหาตัวแทนเพิ่มขึ้น นั่นคือผู้บริหารมีแรงกระตุ้นที่จะใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยมากขึ้น และเป็นผลทำให้แรงกระตุ้นเพื่อสร้างงานให้บรรลุผลสำเร็จสูงสุดลดลงด้วยจะมีผลไปทำให้การตรวจสอบควบคุมดูแลน้อยลง สัดส่วนของกรรมการจากภายนอกต่ำลง และจะทำให้มีการรวมตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการบริหารและประธานกรรมการเข้าเป็นคนเดียวกัน พบว่าบริษัทที่มีคณะกรรมการที่เป็เจ้าของหุ้นในระดับต่ำ มีความเป็นไปได้ที่จะมีการตรวจสอบควบคุมดูแลในระดับสูงกว่าระบบในกิจการครอบครัว ซึ่งการตรวจสอบควบคุมดูแลในระดับสูงอาจเป็นผลมาจากมีกรรมการจากภายนอกในสัดส่วนที่สูง หรือมีการแยกตำแหน่งระหว่างประธาน กรรมการบริหารและประธานกรรมการออกจากกัน คำนกับงานวิจัยของ Wright (1996) ที่ได้อภิปรายว่าคณะกรรมการที่มีการครอบครองหุ้นในระดับสูงกว่า มีความเป็นไปได้ที่จะมีอิทธิพลในการดำเนินงานของบริษัทในระดับสูงกว่า และ Soliman, El Din and Sakr (2012) ที่พบว่าการถือหุ้นโดยผู้บริหารระดับสูงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

จำนวนคณะกรรมการอิสระ

จากการศึกษาพบว่า จำนวนคณะกรรมการอิสระไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผลการศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถนำตัวแปรอิสระนี้เข้าสู่สมการถดถอยได้ เพราะไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ มีค่า F Change น้อยกว่า 3.84 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สรุปผลได้ว่าจากผลการศึกษาไม่พบ

ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนคณะกรรมการอิสระกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ 8 คือ จำนวนคณะกรรมการอิสระมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nulawadin (2008) ที่ไม่พบว่าคณะกรรมการอิสระไม่มีผลกระทบต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม คำนึงกับงานวิจัยของ Forker (1992) พบว่าอัตราร้อยละที่สูงขึ้นของคณะกรรมการผู้บริหารอิสระจะสามารถพัฒนาการตรวจสอบคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินได้ ระดับของคณะกรรมการอิสระมีความเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติ และความอิสระที่จะดูแลประสิทธิภาพของคณะกรรมการ และ Webb (2004) ได้พิจารณาความแตกต่างระหว่างโครงสร้างคณะกรรมการของบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและบริษัทที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และพบว่าบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น มีจำนวนคนไม่ชำนาญและผู้บริหารอิสระมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับบริษัทที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้บริหารอิสระมีแรงจูงใจที่จะดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นได้อย่างดี

จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหาร

จากการศึกษาพบว่า จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหารไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผลการศึกษาค้างนี้ไม่สามารถนำตัวแปรอิสระนี้เข้าสู่สมการถดถอยได้ เพราะไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ มีค่า F Change น้อยกว่า 3.84 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สรุปผลได้ว่าจากการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหารกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องมาจากจำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหารไม่มีผลกระทบต่อดำเนินงานของบริษัทให้บรรลุผลสำเร็จ และไม่มีการกระตุ้นให้มีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มขึ้น ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ 9 คือ จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหาร มีอิทธิพลกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rechner and Dalton (1989), Tsui and Gul (2000) ที่อธิบายว่าประธานกรรมการที่เป็นผู้บริหารจะปรากฏขึ้นเมื่อมีคนคนเดียวกันดำรงตำแหน่งเป็นทั้งประธานกรรมการบริหารและยังมีตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการในบริษัท ที่สะท้อนให้เห็นว่าการที่บุคคลซึ่งทำหน้าที่ทั้งประธานคณะกรรมการบริษัท และประธานคณะกรรมการบริหาร แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเป็นผู้นำและการจัดการผลประโยชน์ อย่างไรก็ตามการมอบสิทธิอำนาจในการดำเนินการให้กับประธานกรรมการบริหารและประธานคณะกรรมการให้กับคนคนเดียวนั้นสามารถทำให้เกิดรากฐานอำนาจที่แข็งแกร่ง แต่อาจจะทำลายความสามารถของคณะกรรมการในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นบริษัทที่มีประธานกรรมการที่เป็นผู้บริหารด้วยสามารถที่จะแสดงอำนาจที่

ยิ่งใหญ่กว่า และยังสามารถช่วยให้การตัดสินใจที่จะไม่เพิ่มความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้น และยังช่วยให้สามารถปรับปรุงคุณภาพของผู้ตรวจสอบ ซึ่งส่งผลให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพการรายงานในภายหลังได้ และงานวิจัยของ Eng and Mak (2006) ที่พบว่าเจ้าของการบริหารจัดการนั้นมีความเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญเชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลต่อสังคมของบริษัทมหาชนจำกัดในประเทศมาเลเซีย และจักรวดี ขอบพิเชียร (2552) ได้อภิปรายไว้ว่า ข้อพึงปฏิบัติที่ดีสำหรับกรรมการบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2542ก) ในส่วนของประธานกรรมการ ควรเลือกมาจากกรรมการที่เป็นอิสระและไม่ควรเป็นบุคคลเดียวกับประธานกรรมการ เพื่อให้มีการแบ่งแยกหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการกำกับดูแล และการบริหารงานประจำเป็นไปได้อย่างมีความเป็น

จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากรัฐบาล

จากการศึกษาพบว่า จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากรัฐบาลไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผลการศึกษานี้ไม่สามารถนำตัวแปรอิสระนี้เข้าสู่สมการถดถอยได้ เพราะไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ มีค่า F Change น้อยกว่า 3.84 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สรุปผลได้ว่าจากการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากรัฐบาล กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องมาจากคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากรัฐบาลไม่มีอิทธิพลมากพอต่อการตัดสินใจในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ 10 คือ จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากรัฐบาลมีอิทธิพลกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จำนวนครั้งที่กรรมการตรวจสอบทุกคนเข้าร่วมประชุม

จากการศึกษาพบว่า จำนวนครั้งที่กรรมการตรวจสอบทุกคนเข้าร่วมประชุมไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผลการศึกษานี้ไม่สามารถนำตัวแปรอิสระนี้เข้าสู่สมการถดถอยได้ เพราะไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ มีค่า F Change น้อยกว่า 3.84 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สรุปผลได้ว่าจากการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งที่กรรมการบริษัททุกคนเข้าร่วมประชุมกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องมาจากการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบไม่ได้เกิดประโยชน์อย่างจริงจังเพราะว่าการกำหนดเวลาอย่างจำกัด ทำให้คณะกรรมการไม่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และอาจจะเป็นเพราะจำนวนครั้งที่ประชุมบ่อยเกินไป ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ 11 จำนวนครั้งที่กรรมการตรวจสอบทุกคนเข้าร่วมประชุมมีอิทธิพลต่อการ

เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jensen (1993) ที่พบว่าการประชุมคณะกรรมการบริษัทไม่ได้เกิดประโยชน์อย่างจริงจัง เพราะว่าการกำหนดเวลาอย่างจำกัดทำให้คณะกรรมการไม่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ท่ามกลางคณะกรรมการและผู้บริหารได้ คำนกับงานวิจัยของ Collier and Gregory (1999) พบว่าจำนวนสมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นผู้บริหารมีความเป็นไปได้ที่จะมีผลกระทบต่อจำนวนครั้งของการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ และโดยส่วนใหญ่มีการประชุม 2 ครั้งต่อปี นอกจากนี้ยังเสนอแนะว่ามีความเป็นไปได้ที่จะสนับสนุนให้จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบเพิ่มขึ้น และ Liu (2004) พบว่าจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ มีผลกระทบเชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ

การดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่น

จากการศึกษาพบว่า การดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่นไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผลการศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถนำตัวแปรอิสระนี้เข้าสู่สมการถดถอยได้ เพราะไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ มีค่า F Change น้อยกว่า 3.84 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สรุปผลได้ว่าจากการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่นกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องมาจากการเป็นกรรมการของหลายบริษัทจนเกินไปทำให้มีเวลาไม่พอที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลนั้นจึงไม่สามารถสร้างมูลค่าให้แก่กิจการในฐานะกรรมการที่เป็นกลไกของการกำกับดูแลกิจการที่ดีได้อย่างเต็มที่ ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ 12 การดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่นมีอิทธิพลกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องกับเดือนเพ็ญ จันท์ศิริศรี, (2552) ที่ได้อภิปรายไว้ว่า แม้กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหารจะไม่ต้องทำงานประจำให้บริษัท กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหารบริษัทให้เวลาแก่บริษัทอย่างเต็มที่ในการทำหน้าที่กรรมการ ในความเป็นจริงบุคคลบางบุคคลอาจดำรงตำแหน่งกรรมการของหลายบริษัท เนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ เช่น การเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง การเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและเป็นที่ยอมรับ หรือการเป็นบุคคลซึ่งมีมนุษยสัมพันธ์ดี รู้จักคนมาก เป็นต้น อย่างไรก็ตาม บุคคลจะเป็นผู้มีความสามารถมากและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางทำให้มีบริษัทจำนวนมากประสงค์จะเชิญบุคคลนั้นมาร่วมสร้างมูลค่าให้บริษัทในฐานะกรรมการ การเป็นกรรมการของหลายบริษัทจนเกินไป ย่อมเกินกำลังความสามารถของบุคคล และทำให้มีเวลาไม่พอที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลนั้นจึงไม่สามารถสร้างมูลค่าให้แก่กิจการในฐานะกรรมการที่เป็นกลไกของการกำกับดูแลกิจการที่ดีได้

อย่างเต็มที่ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่กำหนดไว้ว่าสำหรับบริษัทที่จดทะเบียนที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้นมีข้อเสนอแนะว่า ผู้เป็นกรรมการไม่ควรดำรงตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนเกิน 5 บริษัท คำนึงงานวิจัยของ Haniffa and Cooke (2005) ที่พบว่า การดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่งของกรรมการผู้จัดการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม

5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของโครงสร้างของผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการและการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร : กรณีศึกษาของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ จำแนกออกเป็น 2 ด้าน คือ ประโยชน์เชิงการนำไปใช้ และประโยชน์เชิงทฤษฎี ดังต่อไปนี้

5.2.1 ประโยชน์เชิงการนำไปใช้

การศึกษานี้ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางให้กับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ใช้ในการประกอบการตัดสินใจของนักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียที่มีความสนใจในการรายงานข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมกับการดำเนินงานของธุรกิจ
2. ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการทำวิจัยในอนาคตสำหรับผู้สนใจ
3. ใช้เป็นแนวทางของบริษัทในการแสดงการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของตนเองได้
4. ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายด้านการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทยให้มีการบังคับใช้และปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเข้มงวดมากขึ้น

5.2.2 ประโยชน์เชิงทฤษฎี

การศึกษานี้มีประโยชน์ในการทดสอบทฤษฎีความชอบธรรม และทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย จากการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ได้สนับสนุนกรอบแนวคิดของทฤษฎีความชอบธรรม ที่ว่าการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ขององค์กรเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าสังคมได้รับรู้ถึงบทบาทความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร และอธิบายว่าการดำเนินงานของธุรกิจที่ดำรงอยู่ได้นั้น ธุรกิจเหล่านั้นได้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับและ

ระเบียบต่างๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน และสามารถทำให้องค์กรดำเนินกิจการและอยู่ในสังคมได้อย่างยั่งยืน และจากการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท จะเป็นได้ว่าด้านที่มีการเปิดเผยมากที่สุด คือด้านผู้บริโภคร ที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อคุณภาพและคุณสมบัติ รวมถึงข้อมูลของสินค้าและบริการ ตลอดจนวิธีการในการนำเสนอและการใช้สินค้าหรือบริการนั้นๆ การติดต่อสื่อสารถึงผู้บริโภคร ความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ สิทธิของผู้บริโภคร การให้ความสำคัญ กระบวนการ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม และสิ่งแวดล้อมอื่น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย ภายใต้มุมมองของผู้มีส่วนได้เสีย บริษัทจะระบุกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญที่สุดและจะบริหารความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ของบริษัท ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายมีความสำคัญต่อบริษัทไม่เหมือนกันและส่งผลกระทบต่อบริษัทแตกต่างกัน ผู้มีส่วนได้เสียที่บริษัทเห็นว่ามีความสำคัญจะได้รับการตอบสนองความต้องการก่อนผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มอื่น หนทางหนึ่งที่จะตอบสนองความต้องการได้ คือการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจ ซึ่งยังคงมีการเปิดเผยอยู่มากทั้งที่ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยในรายงานทางการเงินส่วนอื่น

5.3 ข้อจำกัดในการวิจัย

5.3.1 ข้อมูลจำนวนปีที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้มีแค่ปีเดียว ไม่สามารถเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละบริษัทได้ว่าลักษณะขอบเขตของการเปิดเผยมีเพิ่มขึ้นหรือลดลง

5.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ต้องใช้การตีความจากผู้วิจัยเป็นหลักซึ่งเนื้อหาของรายงานทางการเงินของแต่ละบริษัทไม่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกันแม้จะอยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.4.1 การศึกษาครั้งต่อไปในอนาคต ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบอย่างน้อย 2 ปี เพื่อดูความแตกต่างในแต่ละปีของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยภาคสมัครใจ

5.4.2 เพิ่มตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย เช่น องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ

5.4.3 ใช้ต้นแบบตามหลักแนวคิดของ CSR ที่มีการรายงาน 7 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม การเคารพสิทธิและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรมชาติ ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคร การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การ

เผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม และการจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

บรรณานุกรม

- จอมขวัญ รัชตะววรรณ. (2549). การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล
สิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ การวิจัยเชิง
ประจักษ์: บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์หลักสูตร
ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิชา นุชผล. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการบน
เว็บไซต์: กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์
หลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- โชติญาณ หิตะพงศ์. 2549. คุณลักษณะของบริษัทที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลใน “คำอธิบาย
และการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน” ของบริษัทจดทะเบียนในตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- จิตติมา กิ่งแก้ว. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามความสนใจของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.1-22.
- ณิชาวรรณ วิชัยดิษฐ, และคณะ. (2542). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อ
สังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ภาควิชาบัญชี, คณะ
บริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุษบา นุชิตภาพ:(*THE RELATIONSHIP BETWEEN CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY
DISCLOSURE AND FIRM PERFORMANCE OF LISTED COMPANIES ON SET 100*)
อาจารย์ผู้ควบคุมงาน: ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์,บช.ด.,83 หน้า ปี พ.ศ.2551.
- บุรณภา สมเศรษฐ์ และคณะ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดขององค์กรความรับผิดชอบต่อ
สังคม และผลการดำเนินงานด้านการเงิน. ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิภาค
บัญชี จำกัด.
- เบญจพร โมกชะเวส. (2552). ลักษณะของธุรกิจที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ
เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. คณะบัญชี
วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- ชนพร กองทองทวีลาภ. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมของ
องค์กรกับการปฏิบัติงานทางการเงินเข้าวัดค่าโดยอัตราผลตอบแทนจากทรัพย์สิน (ROA)

- และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE). สารนิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิตคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชั้นนัยม์ เจียรกุล. (2555). ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรกับการพัฒนาความยั่งยืน. อาจารย์ประจำ คณะบริหารศาสตร์. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ธีรพร ทองชะ โขก. (2545). การใช้แบบจำลองสมการ โครงสร้างในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์การจัดการทรัพยากรมนุษย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 71-89.
- ธีรพร ทองชะ โขก. (2556). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การกำกับดูแลกิจการ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย และความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ : การทบทวนวรรณกรรม. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ประจิด หาวัตร และคณะ. (มกราคม-มีนาคม 2547). การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ โดยบริษัทผู้ผลิตสินค้าที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์ปริทัศน์. 26(1),1-13.
- พฤกษา พึ่งจิตต์ประไพ. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง. หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มัทนชัย สุทธิพันธุ์. (2555). การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัท : กรณีศึกษาบริษัทขนาดใหญ่ 50 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตหาดใหญ่).
- มนตรี พิริยะกุล, บุญทวารณ วิงวอน. (2555). อิทธิพลเชิงโครงสร้างของความสามารถของโครงการ และชื่อเสียงโครงการที่มีผลต่อการดำเนินงาน. หลักสูตร M.B.A และ Ph.D. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพาง.
- เมธาวี รักษาสุข. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรกับการวัดมูลค่าองค์กร โดยใช้มูลค่าทางการตลาดโดยเฉลี่ย (AMV) และมูลค่าทาง (EMV) กรณีศึกษา : บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- รัชชา ภักดิ์จิตต์. (2555). *ธรรมมาภิบาลเพื่อการบริหารภาครัฐและภาคเอกชน*. สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- ศิลปพร ศรีจันทเพชร์. (กรกฎาคม-กันยายน 2554). *คุณธรรม จริยธรรม:กลไกเสริมสร้างการกำกับ
ดูแลกิจการที่ดี*. วารสารบริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.131(1),1.
- ศศิวิมล มีอำพล และคณะ. (2553). *บรรษัทภิบาลจะช่วยยกระดับผลการดำเนินงานของกิจการได้
จริงหรือ : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนหมวดอาหารและเครื่องดื่มในตลาดหลักทรัพย์แห่ง
ประเทศไทย*. รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาบัญชี คณะบริหารธุรกิจ.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อังคณา อรินไพบุญย์. (2448). *การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทจดทะเบียน
ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย*. หลักสูตรบัญชี
มหาบัณฑิต ,มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัญญา ชันชววิทย์, ศิลปพร ศรีจันท, เดือนเพชร์ จันทร์ศิริศรี. (2552). *การกำกับดูแลเพื่อสร้างมูลค่า
กิจการ*. กรุงเทพฯ:บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- อลิศรา ผลารวรรณ. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูล
ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์บัญชี
มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Brammer Stephen and Pavelin Stephen. (2008). *Factors Influencing the Quality of Corporate
Environmental Disclosure*. Business Strategy and the Environment. Vol.17page 120-136.
- Cormier, D., & Gordon, I. M. (2001). *An examination of social and environmental reporting
strategies*. Accounting, Auditing & Accountability Journal, 14(5), 587-616.
- Cook, T.E. (1992). *The Impact of Size, Stock Market Listing and Industry Type on Disclosure
Companies*. The Accounting and Business Research, Vol.23(87):229-237.
- Dima Jamali, Asem M. Safieddine and Myriam Rabbath. (2008). *Corporate Governance and
Corporate Social Responsibility Synergies and Interrelationships*. Journal compilation,
16,443-459. Doi :10.1111/j.1467-8683.2008.00702.
- Griffin, J.J. and Mahon, J.F. (1997). *The Corporate Social Performance and Corporate Financial
Performance Debate: Twenty-Five of Incomparable Research*. Business and
Society, Vol.36(1):5-13.

- Hackston and Milne J, M. (1996). “*Some determinants of social disclosure practice: a comparative economic analysis.*” *Accounting, Auditing and Accountability Journal*. 9 (1): 77-108.
- Haniffa, R.M. and Cooke, T.E. (2005). “*The Impact of Culture and Governance On Corporate Social Reporting.*” *Journal of Accounting and Public Policy*. 24: 391-430.
- Haron, Ismail and Yahya. (2007). “*Factor Influencing Corporate Social Disclosure Practices In Malaysia.*” In *Datuk Dr. Mohd Tap bin Salleb, eds. Corporate Social Responsibility: Our First Look*. 2 nd ed. pp. 58-87. Malaysia: Malaysian Institute of Integrity.
- Liu and Anbumozhi. (2009). “*Determinant factors of corporate environmental information disclosure: an empirical study of Chinese listed companies.*” *Journal of Cleaner Production*. 17: 593–600
- Mohamad Haziwan Bin Mohamad Taha 5B Learning Centre. (2012).*The relationship between corporate social responsibility disclosure and corporate governance characteristics in Malaysian public listed companies.Malaysian.*
- Peter A. Stanwick and Sarah D. Stanwick. (1998). “*The relationship Between Corporate Social Performance, and Organizational Size, Financial Performance, and Environmental Performance: An Empirical Examination.*” *Journal Business Ethics*. 17: 195-204.
- Roshima , S.,Yuserrie , HJ.Z.,&Hasnah,H. (2009). *The relationship between Corporate Social responsibility disclosure and corporate governance characteristics in Malaysian public listed companies. Social Responsibility. Journal*,5(2),212-226. Doi :10.1108/17471110910964496.
- Stanwick,P.and Stanwick,S.(1998) *The Relationship between Corporate Social Performance,and Organizational Size,Financial Performance,and Environmental Performance: An Empirical Examination. journal of Business Ethics*,Vol.17:195-204.

ภาคผนวก

แบบเก็บข้อมูล

ความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือหุ้น องค์กรประกอบของคณะกรรมการ
และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร
: กรณีศึกษาของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท

1. ชื่อบริษัท.....ชื่อย่อรหัส.....
2. สัดส่วนการถือหุ้น โดยนิติบุคคล ไทยร้อยละ.....
3. สัดส่วนการถือหุ้น โดยนิติบุคคลต่างประเทศร้อยละ.....
4. สัดส่วนการถือหุ้น โดยรัฐบาลร้อยละ.....
5. สัดส่วนการถือหุ้น โดยครอบครัวร้อยละ.....
6. การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย (Free Float) ร้อยละ.....
7. กรรมการที่เป็นผู้ถือหุ้น เป็น ไม่เป็น
8. จำนวนคณะกรรมการ.....คน
9. จำนวนกรรมการอิสระ.....คน
10. จำนวนกรรมการที่เป็นผู้บริหาร.....คน
11. จำนวนคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากรัฐบาล.....คน
12. จำนวนครั้งที่กรรมการตรวจสอบทุกคนเข้าร่วมประชุม.....ครั้ง
13. ดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่น เป็น ไม่เป็น

ลำดับ	หัวข้อการรายงาน	จำนวนค่า
	ด้านแรงงาน	
1	นโยบายทั่วไป คือ สิ่งที่พนักงานทุกคนต้องประพฤตินให้อยู่ในระเบียบวินัยข้อบังคับหรือประกาศของบริษัทอย่างเคร่งครัดสม่ำเสมอ	
2	ผลประโยชน์พนักงาน คือ ผลตอบแทนที่องค์กรมอบให้กับพนักงานซึ่งไม่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเงินได้	
3	ค่าจ้างและรางวัล คือ ผลตอบแทนที่องค์กรมอบให้กับพนักงานในรูปแบบของตัวเงิน	
4	การฝึกอบรมและพัฒนา คือ การจัดฝึกอบรมให้กับพนักงานและพัฒนาเพื่อให้พนักงานมีโอกาสได้เรียนรู้และมีความก้าวหน้าในอาชีพ	
5	การวางแผนอาชีพ คือการวางแผนและพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพให้กับบุคคลเพื่อพัฒนาให้เต็มศักยภาพ และสอดคล้องกับความต้องการขององค์กร	
6	โครงการช่วยเหลือพนักงาน คือ การช่วยเหลือพนักงานเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่กระทบต่อความเป็นอยู่ของพนักงาน เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้	
7	การส่งเสริมสุขภาพ คือ การสนับสนุนให้มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย การส่งเสริมโภชนาการ และการตรวจสุขภาพพนักงาน	
8	อัตราการหมุนเวียนพนักงาน คือ การเปรียบเทียบอัตราการลาออกของพนักงานในช่วงปีปัจจุบันกับปีก่อนปัจจุบัน 1 ปี	
9	การลางานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง คือ พนักงานมีสิทธิลาได้ตามข้อบังคับของการทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้างในวันลา	
10	สภาพแรงงาน คือ องค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยคนงาน เป็นอิสระจากอำนาจของรัฐบาลและนายจ้าง มีการบริหารแบบประชาธิปไตยโดยสมาชิกทุกคนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและควบคุมนโยบายต่างๆ	
11	การเลิกจ้าง คือ การกระทำใดที่นายจ้างไม่ให้ลูกจ้างทำงานในองค์กรต่อไปและไม่มีการจ่ายค่าจ้างให้	
12	สภาพแรงงาน คือ องค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยคนงาน เป็นอิสระจากอำนาจของรัฐบาลและนายจ้าง มีการบริหารแบบประชาธิปไตยโดยสมาชิกทุกคนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและควบคุมนโยบายต่างๆ	
13	การปลดเกษียณ คือ เมื่อพนักงานมีอายุครบตามที่บริษัทกำหนด บริษัทก็จะเลิกจ้าง	
14	ความเสมอภาคในการจ้างงาน คือ การให้ความยุติธรรมแก่พนักงานอย่างเท่าเทียมกันทุกคน	
15	สวัสดิการครอบครัว คือ ครอบครัวของพนักงาน ได้แก่ พ่อ แม่ ภรรยา และบุตรที่มีสิทธิที่จะเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ตามอัตราที่บริษัทกำหนด	
16	การสื่อสารต่อพนักงาน คือ การสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพนักงานให้พนักงานทุกคนรับทราบ	
17	ความปลอดภัยในการทำงาน คือ การทำงานที่ปราศจากการเกิดอุบัติเหตุรวมถึงโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุอีกด้วย	

ลำดับ	หัวข้อการรายงาน	จำนวนคำ
18	สัญญาจ้างงานชั่วคราว (งานนอกเวลา: Part time) คือ สัญญาจ้างงานที่มีลักษณะคล้ายกับสัญญาจ้างงานปกติ แต่จะแตกต่างกันตรงที่สัญญาจ้างงานชั่วคราวจะมีการระบุวันที่เริ่มจ้างและวันสิ้นสุดการจ้างไว้อย่างชัดเจน	
	ด้านผู้บริโภค	
19	นโยบายทั่วไปด้านผู้บริโภค คือ ความรับผิดชอบต่อคุณภาพและคุณสมบัติรวมถึงข้อมูลของสินค้าและบริการ ตลอดจนวิธีการในการนำเสนอและการใช้สินค้าหรือบริการนั้นๆ และต้องเป็นการกระทำที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้บริโภค ในลักษณะที่เป็นการละเมิดหรือทำให้เสียสิทธิของผู้บริโภคซึ่งถือเป็นการเสียจรรยาบรรณในการประกอบกิจการที่ดี	
20	การติดต่อสื่อสารถึงผู้บริโภค คือ ผู้บริโภคมีสิทธิได้รับข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าหรือบริการ ข้อมูลเหล่านั้นจะต้องเป็นความจริงไม่บิดเบือนหรือก่อให้เกิดการเข้าใจผิด	
21	ความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ คือ ความปลอดภัยจากสินค้าและบริการรวมถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความปลอดภัยโดยจะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและเด็กที่ไม่มีความสามารถที่จะประเมินถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นได้	
22	สิทธิของผู้บริโภค คือ 1 สิทธิในการเลือกสินค้าและบริการที่มีราคาที่เหมาะสม และเป็นสินค้าและบริการที่มีคุณภาพก่อให้เกิดความพึงพอใจ 2 สิทธิในการแสดงความคิดเห็นในด้านการปฏิบัติงานและการประเมินเกี่ยวกับการปรับปรุงสินค้าและบริการ 3 สิทธิในการเรียกร้องและการได้รับความเป็นธรรมทั้งค่าชดเชยจากสินค้าหรือบริการที่ไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้	
23	สิทธิพิเศษสำหรับผู้บริโภค 1 สิทธิในการรับความรู้และการอบรม ให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าหรือรับบริการนั้น 2 สิทธิในการอยู่อาศัยได้สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ ไม่บั่นทอนต่อสุขภาพผู้บริโภค	
24	นโยบายเกี่ยวกับผู้บริโภคด้านอื่นๆ คือ การให้ความสำคัญและกระบวนการและกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและสิ่งแวดล้อมอื่น	
	ด้านสิ่งแวดล้อม	
25	นโยบายการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม คือ ข้อปฏิบัติในการปกป้องและฟื้นฟูทรัพยากรที่ใช้ในการประกอบกิจการ	
26	โครงการประเมินผลกระทบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม คือ การประเมินถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมก่อนที่จะเริ่มกิจกรรมหรือโครงการใหม่ และใช้ผลจากการประเมินมาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการตัดสินใจ ปฏิบัติในการปกป้องและฟื้นฟู ทรัพยากรที่ใช้ในการประกอบกิจการ	

ลำดับ	หัวข้อการรายงาน	จำนวนค่า
27	การตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบายสิ่งแวดล้อม คือ การจัดให้มีระบบติดตามและประเมินผล จากภายในและภายนอกอย่างเป็นระบบ โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานเข้ามาดูแล ทั้งนี้ในขณะที่ทำงานควรมีตัวแทนจากชุมชนข้างเคียงด้วยเพื่อให้การประเมินผล มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	
28	ISO 14001 และ ISO 26000 คือ กิจการมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการนำมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมาเป็นแนวทางและหลักการในการจัดการสิ่งแวดล้อมและแนวทางพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมมาปรับใช้ในองค์กร	
29	ระบบการจัดการของเสียและการแปรรูป คือ การจัดการของเสียที่มาจากอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย การดูแลการเอาใจใส่ การตรวจรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในโรงงาน และการบำบัดของเสียก่อนปล่อยออกไปสู่ภายนอก	
30	การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อลดระดับของเสีย คือ การศึกษาค้นคว้าวิจัยและออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมไปถึงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตเพื่อที่จะลดระดับของเสียในองค์กรซึ่งเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อีกทางด้วย	
31	การจัดการมลภาวะ การจัดการและฟื้นฟูที่ดิน การลดมลภาวะทางอากาศ การกำจัดน้ำเสีย การจัดการการรั่วไหล และการจัดการทางด้านเสียง	
32	กิจกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ เงินบริจาค กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่า การเก็บขยะ เป็นต้น	
33	การฟ้องร้องและการดำเนินคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	
34	นโยบายอื่นๆ เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมคือ นโยบายที่ช่วยส่งเสริมให้องค์กรลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้องค์กรใช้ทรัพยากรได้อย่างยั่งยืน	
ด้านสังคมและชุมชน		
35	เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของความรับผิดชอบต่อสังคม คือ สิ่งที่องค์กรกำหนดขึ้นมาเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร	
36	สุขภาพและความปลอดภัยของประชาชน คือ กิจการควรเคารพสิทธิในการดูแลและสนับสนุนเรื่องสุขภาพ รวมถึงการป้องกันภัยจากโรคภัยและอื่นๆ ด้วย กิจการควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพอย่างเหมาะสม และสนับสนุนการบริการสาธารณะที่เอื้อต่อการดูแลสุขภาพของคนในชุมชน	
37	นโยบายการมีส่วนร่วมในชุมชน คือ การอธิบายถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินงาน รวมถึงการปรึกษาหารือถึงแนวทางและวิธีการดำเนินการที่ดีและได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนมากที่สุด	
38	ความสัมพันธ์ต่อชุมชน คือ การศึกษาความคิด ทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของคนในชุมชนเพื่อสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างกิจการและชุมชนเพื่อส่งผลให้มีความเข้าใจในวิถีชีวิตของชุมชนนั้นๆ	

ลำดับ	หัวข้อการรายงาน	จำนวนคำ
39	การลงทุนในสังคมและการบริจาค คือ การลงทุนทางด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล การสาธารณสุข และการให้สวัสดิการทางสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น	
40	นโยบายอื่นๆเกี่ยวกับสังคมและชุมชน คือ การปฏิบัติด้านอื่นๆเพื่อพัฒนาและส่งเสริมตลอดจนฟื้นฟูสังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ ทั้งชุมชนและสังคมที่อยู่ติดกันหรือตั้งอยู่ใกล้กับสถานประกอบการตลอดจนสังคมและชุมชนที่อยู่ไกลออกไปด้วย	
ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม		
41	การต่อต้านการทุจริต คือ การกำหนดข้อบ่งชี้ที่แสดงถึงความเสี่ยงของการทุจริตไว้อย่างชัดเจน รวมไปถึงการกำหนดนโยบายและวิธีการปฏิบัติต่างๆ ในการต่อต้านการทุจริต รวมไปถึงการสร้างวัฒนธรรมที่ให้แก่พนักงานและผู้บริหารในองค์กรดำเนินการตามนโยบายที่ได้กำหนดขึ้น	
42	การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ คือ การส่งเสริมกระบวนการทางการเมืองและสนับสนุนการพัฒนานโยบายสาธารณะซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสังคมในระดับสูง และสร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารและพนักงานหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่จะไปบั่นทอนต่อกระบวนการทางการเมือง เช่น การชกใจ การข่มขู่และการบีบบังคับ	
43	การแข่งขันอย่างเป็นธรรม คือ การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในด้านการต่อต้านการผูกขาดและการทุ่มตลาด รวมไปถึงการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมการแข่งขันอย่างเป็นธรรม เช่น นโยบายการจัดซื้อจัดหา กำหนดราคากับคู่แข่งอย่างเป็นธรรม	
44	การเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สิน คือ สิทธิในทรัพย์สินหมายถึง ทรัพย์สินทางกายภาพ และทรัพย์สินทางปัญญา ผลประโยชน์จากที่ดิน ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เป็นต้น องค์กรควรกำหนดนโยบายเพื่อพิจารณาความคาดหวังของสังคม สิทธิมนุษยชนและความต้องการขั้นพื้นฐานของสังคม	